
3 1761 07433691 8

DEN GAMLE GARDE

VILHELM KRAG

DEN GAMLE GARDE

KRISTIANIA
FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD)
1903

AKTIE-BOGTRYKKERIET
(DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI.)

I. VENNERNE PAA HOLMEN

I

Bum!

Der lød et svagt Knald fra en af Aaserne bag Christiansværn, og en tynd, hvid Røg sprang frem foran den skyggede Fjeldside og blev staaende næsten ganske stille i den blikstille Morgenluft.

Etpar Terner, som havde siddet og solet sig og halvsovet ude paa Sjøsanden, lettede sig nervøst paa de fine spidse Vinger, tog nogle Slag opover og udover, men blev derefter staaende og glippe med Vingerne i Luften, mens de skreg af Sinne og saa sig om for at opdage, hvem det var, som havde forstyrret dem i Morgenluren.

Nedimod Sjøen laa Haverne skjønne og lysegrønne og blomsterhvide, og det var bare saavidt, at man hist og her bagenom Løvmassen kunde faa Øie paa lidt af en blank Husgavl eller en lysmalet Husvæg.

Duggen hang endnu i de store Trærs Kroner, og Nattevæden laa mørk henover de toppede Brosten. Endnu var Gaden stille og som uddød; paa et Plankegjærde balancerede en Kat forsigtig fra Spile til Spile, en Havesanger slog sine Triller, saa det sang lang Vei i den lyttende Morgenstund; men langt oppe fra Furuaasens Mørke hørtes Aarfuglens forunderlige, koglende Kalden.

Bum!

Atter smaldt det og denne Gang ude fra Holmerne, og det var, som om dette Knald vækkede Gaden. Thi der kom en tyk Kone ud fra et af Husene, med Lime og Bøtte og gav sig til at skylle og feie Fortouget.

Den tykke Kone var iført Nattrøie og Underskjørt; paa Hovedet havde hun en stor grøn Natkappe besat med nogle mærkværdige, blomstrede Klapper foran Ører og Pande, og paa Fødderne havde hun etpar Tøfler, hvorpaa der var broderet to Hundehoveder.

Neppe var denne Dame begyndt sit Arbeide, før Skyvevinduet i Sidehuset, der var særdeles stort og anseeligt, blev revet op og et ildrødt Ansigt med Briller foran to iltre Øine og sort Silkekalot paa et skaldet Hoved stak sig hidsig ud i Solskinnet.

«Hvad er det for Rabalder,» gneldrede Ansigtet og strakte sig frem paa en lang, tynd, senet Hals. «Hvad er det for Rabalder, Madam Bastian?»

Bum! knaldede det igjen fra Aasen.

Madam Bastian neiede saa dybt, at det graa Underskjørt næsten berørte Jorden.

«Det er de smaa Skarens Drenge, Hr. Postmester,» sagde Madam Bastian, som var dansk af Fødsel. Postmesteren klorede sig langt nede paa Halsen, hvor han havde noget karrigt Skjæg hængende i smaa graa Totter.

«Aldrig skal man faa Ro,» gneldrede han og rev sig af lutter Forbitrelse i Skjægtotterne. «Skulde man tro, at man levede i et ordnet Samfund? Skulde man tro, her fandtes nogen Politimester, Madam Bastian?»

Madamen knappede blufærdig den øverste Knap i sin Nattrøie og tørrede sig saa under Næsen med Haandbagen.

«Men det er jo Jubilæet, Hr. Birchow,» sagde hun.

«Jubiler mig hist og jubiler mig her. Hvad kommer det mig ved, at Løitnant Brager har været Løitnant i fem og tyve Aar? Er det noget at jubilere over? Burde man ikke snarere græde over sligt et Avancement. Og ialfald

forlanger jeg at have min Nattesøvn ubeskaaren, saasandt som jeg er en Borger af Staden, der bærer mine Byrder i Taalmod.»

Madam Bastian og Postmesteren kjendte hinanden som Naboer fra for mange Aar siden, og det faldt dem ikke ind at genere sig, om deres Paaklædning var en Smule let. Thi medens Madamen dog havde Skjørt og Nattrøie paa, var Postmesteren reverenter talt i bare Skjorten. Men denne idylliske Gade havde gjort Menneskene fortrolige med hinanden, saa det aldeles ikke ansaaes som noget stødende, om man selv ved høilys Dag gik til sine Haver paa den anden Side af Gaden i Slobrok, Skorteærmer eller lignende letvindt Kostume. Og hvad Postmesteren og Madam Bastian angik, var de begge saadanne Morgenfugle, at det ikke vedkom andre Folk, hvordan de stellede sig, mens andre Mennesker laa i sin søde Søvn.

Postmester Birchow gik et Øieblik fra Vinduet, og da han kom tilbage, havde han iført sig Slobrok og Paryk.

«Har De Kaffe færdig saa tidlig, Madam,» sagde han.

«Det har jeg sagtens, Hr. Postmester,» svarede den tykke Madam og lo fornøiet.

«Saa tror jeg, at jeg vil sætte mig udenfor paa Bænken og røge min Morgenpibe, mens De kanske er saa god at give mig en Kop.»

Aa, det vilde jo Madam Bastian saa gjerne; hun lagde Limen tversover Bøtten og ruggede ind, saa fort hendes tykke Ben vilde bære hende.

Snart efter gik Nøglen i Postmesterens Gadedør, og Hr. Birchow kom ud paa sin Trap og kastede et flygtigt Blik fra den ene Gadeende til den anden, men der var selvfølgelig slet ingen at genere sig for Klokken fem om Morgenen.

Saa slæbte han sine brede Morgensko, der var ganske i Filler af lutter Bekvemhed, nedad de lave Stentrin, gik hen til Jordbænken ved Siden af Trappen og satte sig der. Han pustede velbehagelig Røgen fra sin overnaturlig store Merskumspibe ud i Morgenluften, halede sine graa Uldstrømper godt op over Knæet og tullede sig fornøiet ind i sin gamle, falmede og fillede, men uerstattelige Slobrok.

Snart kom Madam Bastian med rygende Kaffe paa et Bræt, som hun anbragte paa et lidet Bord foran Postmesteren.

«Værsaaartig!» sagde hun, og Postmesteren brummede tak, men idet han plumpede Sukker og Fløde op i Kaffen, kom det som et Knur fra hans Læber: «De er da endelig et nogenlunde fornuftigt. Fruentimmer, Madam Bastian.»

Bum! knaldede det igjen ude fra Holmerne.

«Ja, idag bliver her vel en Stads,» sagde Madamen og begyndte igjen at spyle Vand paa Fortouget og skrubbe det rent med sin Lime.

Postmesteren blæste Røgen langt ud. «Det gjør her sagtens, Madam. Og det kan forsaavidt være bra nok, hvis man bare vilde unde Menneskene sin Nattesøvn.»

«Der skal vel være Selskab?» spurgte Madamen; hun var meget nysgjerrig af Naturen, og saadan en Morgenstund var Postmesteren let at pumpe. — Om Dagen, naar han var paaklædt, var han en ganske anden; bevares! da var han saa stram som sit eget Halsbind.

«Stort Selskab Madam, — stort Selskab! Alle Rangspersoner fra Byen med nærmeste Omegn. Bevares da! det hører jo til, naar man først skal holde Jubilæum.»

«Tro, om Kammerherren skal der?» spurgte Madamen, holdt pludselig op med at feie, mens

hendes smaa Øine klistredes fast til Postmesteren, griske af Nysgjerrighed.

«Selvfølgelig! Hvorfor skulde ikke Kammerherre Schamvogel did?» svarede Postmesteren med ædel Ro og Værdighed.

«Aa! Folk siger, at der altid har været noget mellem Kammerherren paa Solberg og Officererne ude paa Citadellet — baade Løitnant Brager og Kaptein Pram.»

«Folk siger! Folk siger! Hør aldrig paa, hvad Folk siger, min gode Kone; thi Folk siger saa meget!»

«Ak nei, Gud,» sukkede hun, — men tilføiede straks efter: «Det er da vel heller ikke sandt, at der skal have været noget mellem dem, da de var ganske unge?»

«De mener noget som Fruentimmer, Madam?»

«Det var da vel,» svarede Madamen med et filosofisk Smil.

«De mener kanske den gamle Historie om Bodil Rønnow, som rendte sin Vei med en Berider eller en Skuespiller, eller hvad han var?» spurgte Postmesteren hidsig.

«Netop! Ak, Hr. Postmester! Det var jo vor egen Rosenberg, Frøkenen flygtede med. Jeg har saamænd selv seet Rosenberg i Kjøben-

havn, da jeg var en ganske ung Pige. Ja, han var rigtignok yndig, den arme Rosenberg.»

«Og de mener, at Pram og Brager skulde gaa og sørge over den skammelige Tøs endnu. Hah, slig ser de Karle mig ikke ud!»

«Ja, jeg tror nu alligevel, det er sandt,» sagde Madamen og tog atter fat paa sit Arbeide.

«Visvas, kjære Kone,» gneldrede Postmesteren. «De kan da begribe, at Folk i deres Alder er kommen udover sligt Sludder som Kjærlighed og Thevand.»

Madamen sukkede for paa en pyntelig Maade at tilkjendegive, at hun ikke var enig med Postmesteren i hans Opfatning af Kjærligheden.

Men Postmesteren fortsatte i stigende Sinne: «Min gode Madam Bastian! De er jo ikke andet end et Fruentimmer, og ingen forlanger af Dem, at De skal være anderledes. Selv De, som har proberet Livet saa temmelig gevaltig» (salig Bager Bastian havde nemlig drukket ganske overmaade), «selv De himler med Øinene og sukker, bare man nævner Ordet Kjærlighed. Kors ja, De gik vist gjerne hen og giftede Dem fluxens med en Bastian Numer to, hvis han kom og bød sig til.»

«Ak Gud,» jamrede Madamen, — «Bastian havde sin Svaghed, den arme, kjære Mand; — men han havde sine gode Egenskaber, han havde sine gode Egenskaber, det Ord skal der dog siges om ham, der han nu ligger.»

«Oh! Bevares! Ingen Tvivl derom,» brægede Postmesteren afgjørende. «Men for nu at komme tilbage til, hvad vi talte om. Den gamle Historie om Frøken Rønnow er i Sandhed belærende. — Her gaar hun og er forlovet med den unge Schamvogel — med en Schamvogel — den nuværende Kammerherre paa Solberg! Hvad Madam? Man skulde da tro, det var Parti godt nok for en fattig Tøs. Kammerherren er saamænd siden gift med en tysk Grevinde — he! saa var det vel godt nok, siger jeg! — Og saa gaar hun mig hen og fordreier Hovedet paa de to unge Løitnanter Pram og Brager, og for saa at sætte Kronen paa Værket render hun fra Landet med en Charlatan, et Bæst, en Landstryger, en Drukkenbolt — hvad mener De, Madam Bastian? Kan De forsvare sligt?»

Postmesteren pirkede sig rasende bag Øret med Pibestilken, men da Madamen ikke turde indvende noget, satte han sig langt tilbage paa Bænken, kneb sig betænksomt i sin

røde, spidse Næse, tog nogle dybsindige Drag af Piben og fortsatte derefter besindig sine lærerige Udlægninger.

«Hendes arme Fader tog sin Død derover. Naturligvis! Det har man igjen for al sin Kjærlighed mod de Pokkers Unger. Skam og Skjændsel og Elendighed! Ak ja — stakkels Fyr; — han sørgede sig ganske bort, Madam, — og hvorledes kunde han ogsaa have overlevet den uaftvættelige Plet, Madam, — denne Plet paa hans hæderlige gamle Navn. — Nei, nei, nei, lad os endelig være Mennesker; lad os være Mennesker, Madam, og indrømme, at netop de, der sidder paa Samfundets Tinder og bærer de gode Navne, netop de har ogsaa Forpligtelse til — —»

Naar Postmesteren begyndte at tale om dem, som sidder paa Samfundets Tinder og bærer de gode Navne, da vidste Madam Bastian, at han ikke mere kunde stanses. Thi skjønt Postmesterens salig Fader egentlig havde hedt ret og slet Bjerkehaug og først i sine senere Aar meget snildt havde vidst at forandre dette til det mere fornemt klingende Birchow, saa var der dog ingen, som mere ugeneret end Postmesteren rasede mod Bondetamper og Parvenuer og saadant mere. Men

medens andre Folk kunde finde paa at høre paa hans Udgydelser med en vis forundret Mine, som han ikke kunde fordrage, var Madam Bastian ikkun lyttende Beundring; — men selv hun blev tilslut udmattet, naar Anfaldene kom for ofte.

Idag var hun saaledes slet ikke oplagt til at tale om andet end Jubilæet, og da hun derfor nu mærkede, hvor det bar hen, skyndte hun sig at helde Resten af sit Skyllevand i Rendestenen, og sagde derpaa saa blidt, hun kunde, at nu maatte hun desværre gaa ind til Tipperne og give dem Mad; hun kunde høre, hvor de kaglede, de arme Dyr.

Postmesteren blev endnu siddende en Stund i Solskinnet og røge sin Pibe med bistert Ansigt. Nu og da drønnede et Skud, saa han fór op og brummede vredt og trak sin Slobrok tættere om sig.

Men da ogsaa andre af Gadens Beboere begyndte at vaagne, — da en og anden Tjenestepige slog Gadedøren op og feiede Trappen, og en gammel Fisker trampede forbi med Fiskespand paa Armen, — da reiste Postmesteren sig og gjæspede og slæbte sig ind i sit Hus, hvis Dør han slog i med et sint Knald.

Madam Bastians Kaffebræt stod ensomt igjen paa Bordet, og en Sværm af lynrappe Fluer summede om Sukkeret og sloges nede i Kaffekoppen og svømmede fortvivlede og uden Resultat om i Madam Bastians tykke søde Fløde.

II.

Livet glider ensformig afsted paa saadant et lidet Sted; men holder man først Fest, gjør man det grundig. Fra den aarle Morgenstund til den sildige Nattetime varer Høitidelighederne; man æder og drikker og taler. Og det Alvor, hvormed man holder sine Taler, er ganske urokkeligt; — den jevne Borger faar pludselig vide Sandheden, og Sandheden er meget smuk. Der er ingen Dyd, som denne Mand ikke har; saavel fra Hjertets som fra Forstandens Side er han udstyret som meget faa; han er et fortræffeligt Samfundsmedlem, en øm Ægtefælle og en eksemplarisk Fader; — hans forskjellige Dyder uddeles til Byens Honoratiores, saaledes at Presten taler om ham som Menneske, Ordføreren roser ham som Borger, Skolebestyreren beskriver i poetiske Vendinger hans idylliske Familieliv, Consulen

giver ham i halvt spøgefulde, halvt alvorlige Ord den Ros, at han er den bedste og mest trofaste Ven, man kan faa, og hvis der er en anden skjult Egenskab, man endnu kan udfinde, er der nok af dem, som skal tale for den ogsaa. Og tilsidst staar den arme Hædersgjæst rørt indtil Taarer over sig selv, som han vistnok har anet var et bra Menneske, men hvis skinnende Prægtighed først idag gaar op for ham. Selv hans Fiender overbyder hinanden, naar det gjælder at finde høistemte Adjektiver, og det hele er gjennemsyret af et Alvor og en urokkelig Overbevisning, saa den ulykkelige Hædersgjæst tilslut hypnotiseres til at tro, at dette ikke bare er noget, man siger ved et festligt Bord, naar man er festlig stemt af megen Mad og Drikke, nei tvertimod —!

Det værste er dog, at Offeret skal svare paa al denne Ros; han skal ligefrem levere Adjektiverne tilbage og hæfte dem paa sidste ærede Talers Bryst; — han skal være synlig bevæget og elskelig beskeden og lægge sine Laurbær i Ydmyghed tilbage for de milde Giveres Fødder.

Da nu Løitnant Hans Brager havde været Løitnant i fem og tyve samfulde Aar, var det derfor rimeligt, at der skulde festes efter en større

Maalestok. Talerne var allerede uddelt flere Dage i Forveien, og Aftenen, før Jubilæumsdagen oprandt, var de baade skrevne og indøvede, og Flagene laa parate til at heises.

Klokken sex om Morgenen, da Løitnant Hans Torstensen Brager laa i sin søde Søvn og drømte som bedst, lød der pludselig en lystig Revelje udenfor hans Vinduer. Det var Fæstningens to Trompetere, som med Assistance af nogle civile Musici fra Byen gav Dagens Helt sin Morgenhilsen.

De to Trompetere tudede, saa de blev ildrøde i Hovedet, og Øinene stod paa Stilker, og de var sandelig flinke, thi det hændte ikke mange Gange, at de knækkede over i Høiden eller tog gale Toner. Det var værre med Fløiten; thi Fløiten var en gammel Synder, en tynd ussel gammel Synder, hvis ulyksalige Hang til Bægeret havde gjort Fingrene ganske stive og uregjerlige. Men allerværst var det dog med Basunen; thi naar han i det hele taget fik puffet nogle Toner frem af sit umaadelige Instrument, bestod de som oftest i nogle mærkelige Elefantbrøl, som passede saare slet ind i de andres Takt og Akkord.

Men de fik da spillet Reveljen igjennem paa en Maade, og da de var færdige, aab-

nedes Vinduet i Chefsboligen, og Løitnanten viste sig.

Løitnant Hans Brager maatte kaldes en pen Mand, at sige naar han var i Puds, tiltrods for at hans Hudfarve muligens kunde have været lidt mindre kobberrød. Men naar hans lille bustede Snusbart var kjæmmet og indgnedet med Bartevox, og Kindskjægget var strøget smukt tilside, saa han rigtig tapper ud.

Men nu — paa denne Tid af Døgnet — da Haar og Skjæg og Øienbryn strittede rundt om i Ansigtet paa ham, og Uniformstrøien bare saavidt var knappet i Halsen, nu tog han sig ikke ud til sin Fordel.

Musikanterne hilste ærbødig, — de to Militære stod stramme som Pinder, de to Civile bøiede sig til Jorden og lignede to bløde Klatter.

Løitnant Brager rømmede sig og sagde barskt: «Takker meget for Opmærksomheden!» — hvorpaa han smeldte Vinduet igjen og rullede Gardinet ned. Han saa aldeles ikke ud til at være videre henrykt for «Opmærksomheden».

De fire Musikanter stak Hovederne sammen og hviskede, satte Instrumenterne for Munden, skjelede til hinanden og stemte saa i.

Nu spillede de «Vor Gud han er saa fast en Borg».

Da de havde spillet denne Hymne, der lød meget tungsindig i Betragtning af den glædelige Anledning, blev de staaende og glo opimod Vinduet, men Gardinet var og blev nede, og de vidste slet ikke, hvad de skulde gjøre; thi de havde i al Stilhed indøvet tre Stykker til: «Kongesangen,» «Mens Nordhavet bruser,» og en Sang ved Navn «Morgenstund har Guld i Mund», som Basunen havde digtet og komponeret specielt for Anledningen.

Men som de stod og var tvivlraadige, kom der et stort, fermt Kvindfolk med Briller foran etpar gløgge Øine ud paa Trappen og raabte dem an.

«Der har vi Korporal Andersen,» hviskede den ene af Trompeterne, og nu hilste de allesammen paa Korporal Andersen mindst ligesaa ærbødig, som de havde hilst paa Løitnanten.

«Kom ind paa Kjøkkenet og faa en Kaffetaar,» sagde Korporalen.

Jomfru Andersen hed hun egentlig og havde været paa Fæstningen i mange Aar. Men dette, at der var en Civilist og til og med et Kvindfolk, som dagstøt gik ind og ud paa Citadellet, var jo egentlig ikke i sin Orden; thi der skulde minsandten gaa militært for sig paa Fæstningen, derom var baade

Kaptein Ditlev Pram og Løitnant Hans Brager enige.

Men nu var Jomfru Andersen saa ganske umistelige, at ingen Oppasser kunde erstatte hende, og saa fandt tilslut de to Officerer paa at udnævne Jomfru Andersen til Korporal, og fra den Dag gik hun ikke under andet Navn end Korporal Andersen.

Hans Brager stod op Klokken syv hver eneste Morgen i Aaret. Han pleiede at vaagne præcis som et Urværk, og skulde det hænde, at han sov over, kom Korporal Andersen og bankede paa Døren og raabte med sin barske Stemme, at nu var Badevandet i Orden.

Løitnant Brager sprang strax ud af sin gode Seng og ind i Sideværelset, hvor der stod tre svære Brandpøser omkring et rundt Badekar af Blik. Og en — to — tre bruste der tre smaa Vandfald nedover Løitnantens Jættelemmer, og Løitnanten snøftede og prustede ogsaa som en hel Jætte. Og naar han saa havde tørret sig af i et svært grovt Lagen, tog han to mægtige Manualer og gymnastiserede med dem, indtil han blev ganske blodrød i Hovedet, og Øinene stod kuglerunde i sine Huller. Ja, havde nogen seet Løitnanten, naar han stod slig — splitternøgen med vildt

svingende Arme og rasende Ansigtsudtryk, vilde han sikkert troet, at den brave Løitnant var gal. —

Men Hans Brager var ikke gal — han tog kun sin sædvanlige Morgenmotion. Og naar denne varede længere end den pleiede eller var særlig larmende, betød det kun, at Aftenen havde været anstrengende, hvilket undertiden kunde hænde.

Men hvor meget der end havde vanket om Aftenen baade af Mad og Drikke: — naar Løitnanten havde endt sin rasende Motion, var han bansat restitueret. Han sled Bukserne paa sig, satte Hovedet ned i Vaskevandsbollen og brølte af Velbehag. Og naar hans Toilette var endt, stod rigtignok det halve af Værelset under Vand, men Løitnant Brager var til Gjengjæld frisk og rødmusset og velkjæmmet og beredt til en ny Dags Anstrengelser.

Paa sin Jubilæumsmorgen havde Hans Brager bestilt en dobbelt Portion Vand, thi foruden at han skulde reparere Gaarsdagens Skavanker, skulde han præparere sig til det, som i Dagens Løb maatte komme, og det kunde neppe blive ubetydeligt — Herregud! en Løitnant har dog ikke Femogtyveaarsjubilæum mere end én Gang i sit Liv!

Da Hans Torstensen Brager traadte ud af sine Værelser præcis Klokken otte var han saare pragtfuld at skue. Galauniformen sad som støbt om hans svære, sterke Krop, Sporerne klirrede og Sabel og Gehæng raslede festlig om ham.

Hver Dag pleiede Kaptein Pram og Løitnant Brager at spise sine Maaltider sammen — Morgen, Middag og Aften. Idag stod ogsaa Bordet dækket inde hos Kapteinen, men Opdækningen var rigere end sædvanligt —: de svære Sylter, Skinker, Griselabber og Røgelaar syntes mere at være bestemt for et Kompagni udhungrede Kjæmper end for de to gamle Venner.

Vennen Ditlev Pram stod i Stuen ligesaa høitidspudset som Hans Brager; men al denne Stads gjorde dem forlegne. Kaptein Pram rømmede sig bag sit store Skjæg, bukkede og trykkede Jubilantens Haand og brummede et stilfærdigt «Lykke til». Og da de havde anbragt sig ved Bordet, sad de en lang Stund og gloede uden at sige et Ord. — Endelig kom Korporal Andersen med Kaffen, og nu reiste Løitnanten sig med megen Klirren for at modtage Korporalens Lykønskning, som baade var veltalende og langvarig; — ja, der piblede endog etpar Taarer frem i hendes Øine.

«Saa, Korporal! Det er vel, Korporal!» trøstede Løitnanten og klappede hende erkjendtlig paa Skulderen.

Da hun endelig høit snufsende var gaaet sin Vei, og Kaptein Pram holdt paa at skjænke i de smaa høistilkede Drammeglas, knurrede Løitnant Brager en lang høitidelig Forbandelse over saadan elendig Uskik det var med alskens Jubilæer.

«Jeg er ræd for, at jeg kommer til at kvæle et Menneske, før denne Dag er forbi,» sluttede han og løftede sit Glas.

De to gamle Venner sad et Øieblik med hver sit løftet Glas og stirrede hinanden stivt og alvorlig ind i Øinene. Saa nikkede Ditlev Pram — «Lad gaa!» — sagde han, og den klare Vædske forsvandt som et Lyn ned i de svære Gab. — Derpaa stønnede de dybt, rystede lidt paa Hovederne og lukkede Øinene.

Denne Ceremoni gjentoges hver Dag i samme Orden, og der var allerede i de Tider dem, som fandt denne «Appetitdram» umoralsk. Men vovede nogen at ymte det mindste Ord derom, kom de altid med Tordenskiold.

Gud ved, hvor de havde hørt den Historie om Tordenskiold fra, men de fortalte den gjerne og med dybt Alvor.

«Ingen tapper Soldat gaar afveien for en Sup,» sagde de. «Se bare Peder Wessel — han var ikke klein, Peder Wessel! Men han sagde selv, at han var ikke Kar nogen Morgen, før han havde taget sin Sup og ædt sin Skonrok. Men fik han først det i Livet — bevare os vel! bevare os! Da gik han løs som en Orkan og slog Svensken Slag i Slag!» — —

Nu maa ikke nogen tro, at de to Tordenskiolds Disciple indskrænkede sig til «Super» og «Skonrokker»; nei! de huggede løs paa al Korporal Andersens salte Mad, som hun personlig havde lavet, og som ingen i den vide Verden kunde lave Mage til.

«Det bliver ialfald pent Veir idag,» sagde Kaptein Pram, da den værste Hunger var stillet.

Nu var det imidlertid saa, at selv om Løitnanten var Disciplinen selv i Tjenesten, saa kunde han meget sjelden være enig med Kapteinen i Privatlivets Fred; — principielt maatte Hans Brager sige det modsatte af Ditlev Pram, og nu kigede han derfor ud af Vinduet for at opdage en liden Sky at henvise til.

Men der var virkelig ingen Sky at se, og han sagde derfor bare noget om, at Vinden

var østlig, saa der kom sagtens Veirforandring inden Middag.

Dermed var Striden begyndt; og medens de huggede løs paa Saltmaden, tordnede de i Munden paa hinanden om Veirvarsler og Barometerstand; den ene hørte ikke, hvad den anden sagde, men rasende var de, saa det smaldt i Væggene.

Endelig kom Korporalen og skiftede Tallerkener, og medens de drak Kaffen, sank de mætte og udmattede tilro.

«Det var pent Veir idag for fem og tyve Aar siden ogsaa,» sagde Ditlev Pram. Da Hans Brager intet svarede herpaa, men bare stirrede langt ud for sig, drog Ditlev et langt Suk og rystede paa Hovedet.

«Det er lang Tid! Lang, lang Tid, Hans!»

Og de to tunge, mørke Karle vendte de hærjede Hoveder mod hinanden, deres Øine mødtes, og de nikkede stille til hinanden, og de følte, at mellem dem behøvedes der ikke at siges noget Ord.

III.

Nede ved Fæstningens Brygge laa den lange, hvide Stadsgig, som bare brugtes ved overmaade festlige Anledninger, men til Hverdags stod optrukket i Fæstningens store Baadhus.

Stadsgiggen var bemandet med tolv matrosklædte Ynglinger inde fra Christiansværn — et stadseligt Mandskab, der med Omhu var udsøgt af Baadmanden, den gamle, forhenværende Skipper Fredriksen. —

Paa Agtersædet var der bredt et purpurrødt Klæde, hvis Ender slæbte i Vandskorpen, og bagerst i Agterskotten, hvor Fredriksen sad sammenkrøbet og trak i Rortaugene, var der reist en kort, lakeret Flagstang, som bar et splinternyt Splitflag, hvis nederste Ende ogsaa dyppedes koket i Vandfladen.

Saasnart Fredriksen øinede de to Officerer oppe ved Chefsboligen, kommanderede han med

høi Røst: «Aarer op!», og i samme Nu glimtede tolv brede Aareblade gjennem Luften og blev staaende paa Rad midt i Giggen. Da Officererne var komne paa tyve Skridts Afstand, reiste Fredriksen sig i sit lille Agterhul og blev staaende med to Fingre til Sjømandsluen, indtil baade Ditlev Pram og Hans Brager havde taget Plads; — da faldt det næste Kommandoord: «Sæt af!», og naar Giggen var kommen klar af Bryggen: «Lad falde!» — hvorpaa sex Aarer blinkede til høire og sex til venstre og knaldede akkurat samtidig ned i Tollegangen. Dette samtidige Knald var Fredriksens Stolthed, og Ynglingerne fra Christiansværn maatte øve mange stride Timer, før det blev, som det skulde være.

«Ro væk!» De tolv Aarer straktes ud, grov sig — samtidig! — ned i Sjøen, rykkede til, saa Giggen skjød Fart, — øste — atter samtidig! — Vandet henover de brede Blade og vendte disse, saa de stod som et Speil langs Giggens Sider. — Det var mageløst at se! Og Fredriksen vidste ogsaa, at der ikke var nogen Baad i hele Norge, som roedes slig, — andre Lande vilde han aldrig snakke om; thi det var jo bare Nordmændene, som overhovedet kunde ro! —

Det faldt af sig selv, at Løitnant Brager paa denne sin Hædersdag gjorde Visit til Søster Laura, før nogen af de andre Mennesker kom paa Visit til ham. Og det faldt ogsaa af sig selv, at Ditlev Pram fulgte med. Thi Laura Brager havde altid været som en ældre Søster for dem begge. Naar de traadte ind i hendes lille Have, hvor Tusindfryd og Aurikler og alskens gammeldagse Blomster groede langs de snævre Gange, da kom der en egen Ærbødighed og Fred over disse haarde Karle. Søster Laura var for dem den hellige og ophøiede, den, der mindede om fjerne og lyse Tider, om Ungdommen, som døde, og de Drømme, som svandt. Det var utænkeligt, at der i hendes Stue kunde siges et usømmeligt Ord; og det var baade løierligt og rørende med disse morske Drabanter, som Lørdag Aften sad tordnende og sværgende ved Kortbordet: saa vist som Søndag Formiddag kom, sad de stivt op og ned i Provsten Bragers høiryggede Stole og hørte paa Søster Laura læse Prækenen.

Laura Brager kunde vel være lidt over de femti, men hendes Haar var allerede graat, saa man skulde tro, hun var meget ældre. Hendes Ansigt havde ogsaa et Præg af Renhed,

som Aarene undertiden kan give gamle Jomfruer, — dette ubeskrivelige, kyske og vemodige Blik, som gjør Menneskene i deres Nærhed stille og ærbødige: nei, at dette dog virkelig findes her paa Jorden.

Laura modtog sin Broder udenfor den hvidmalte Havegrind. Hun tog hans Haand mellem begge sine og kyssede den. De var begge meget bevægede, men de sagde intet. Thi saa dybt de to Sødskende end elskede hinanden, havde de en medfødt Sky for at udtrykke sine Følelser, en blufærdig Sensibilitet, der vilde følt en Omfavnelse eller et Kys som en grov Profanation.

Inde i Lauras Havestue var Thebordet dækket, og den blanke Samovar stod og susede. Solen gløttede ind bag de klare, hvide Gardiner; indad den aabne Havedør trængte en fin Duft af Syriner, som stod langs Væggen i tykke Rækker.

Laura, som altid pleiede at være Freden og Smilet, var idag urolig og fór ofte henover Øinene med Lommetørklædet.

Ditlev Pram opdagede det først: «Er du ikke rask, Søster Laura,» sagde han og saa bekymret paa hende.

«Det er ingenting, ingenting,» svarede hun og forsøgte at smile. «Det er bare Dagen,

kan I skjønne! Sligt tager paa, — tænke sig til —»

Hun braastansede — og blev siddende en Stund med Lommetørklædet for Ansigtet. De to Officerer sad stive og raadvilde i sine høiryggede Stole og turde ikke røre en Finger for ikke at forstyrre hende.

«Nei, nu skal I høre,» sagde hun pludselig — «og saa har jeg drømt saa meget inat. Jeg har drømt rigtig saa livagtig, at vi var unge allesammen. Det var, som jeg havde levet mange Dage, saa da jeg vaagnede idagmorges, kunde jeg ikke rigtig forstaa, hvordan det var, — at jeg laa her gammel og graa — og at alle de, jeg netop havde hørt tale og seet saa tydelig — at de i Virkeligheden var døde og borte for længe siden.»

Hans Brager satte forsigtig Thekoppen bort paa Tæppet; men Ditlev Pram turde ikke følge hans Exempel; han sad og holdt Koppen med begge Hænder og støttede den paa de sammenklemte Knær — ubevægelig som til Kirkeparade.

«Og saa drømte jeg saa meget om lille Bodil,» fortsatte Frøken Laura. «Aa ja! Aa ja! Hvor vakker hun var med alt det lyse Haar, og saa Panden og de mærkværdige Øine,

som aldrig var i Ro. Slig saa jeg hende tydelig inat; det er saa besynderligt, — for vi snakkede sammen om en Kjole, hun netop havde faaet, af et lyst Tøi med en Mængde smaa Blomsterbuketter paa, som dengang var saa moderne, men nu er gaaet ganske af Brug. Er det ikke besynderligt da, — at jeg nu siden erindrer den selvsamme Kjole; hun havde den paa, da jeg talte med hende sidste Gang i Christiansværn; — men det har jeg vist ikke tænkt paa lige siden da — og saa inat ser jeg den tydelig — lige indtil hver liden Forglemmigei i Mønstret? Men saa lykkelig hun var, saa munter og glad! Vi gik frem og tilbage mellem Træerne Arm i Arm, og hun nynned hele Tiden den gamle Vise, I husker fra dengang:

Min Hjertenskjær, min Hjertenskjær,
jeg venter dig hist bag Skovens Træer.

Herregud! Hvor det er underligt at tænke! At hun er død og borte! At det er forbi altsammen! Hele Ungdommen — snart hele Livet.» —

Efterat den fine stille Stemme var tysnet, blev det, som hele Luften i den gamle Stue endnu laa og nynnede af Minder fra Tider, som forlængst var svundne. Udenfor susede

Sommeren; — der var Blade, som bevægedes af sagte Vind, det var Insekter, som føg forbi, det var en Svale, som kredsede høit deroppe i lange Frydelinier.

Men ind i den gamle Frøkens Stue kom døde Mennesker stille ind, gled forbi dem, den ene efter den anden, strøg dem over Haaret, og kyssede dem paa Kindet — tog dem et Øieblik tilfange, de tre ensomme — — og gled saa atter ud i Sommerens milde, store Sus.

IV.

Jubilæumsfesten forløb overmaade smukt, og Korporal Andersen fortjente vel den Ros, hun fik af Løitnanten, efterat den store Middag var vel overstaaet.

«Det var flinkt gjort Korporal,» sagde Hans Brager og klinkede med hende. «Det gik korrekt altsammen, og der var intet at bemærke.»

Og eftersom Løitnanten slet ikke pleiede at rose sine Underordnede, satte Korporal Andersen saameget mere Pris derpaa. Hun havde ogsaa havt et svare Mas — baade med Kokkekonerne, som hun havde laant inde fra Byen, og som absolut vilde knibe paa Fløde og Smør, og med Soldaterne, som skulde varte op ved Bordet, og som hun maatte exercere med i lange Tider, før hun fik dem, som de skulde være.

Da det store Selskab af Rangspersoner endelig havde forladt Fæstningen, var det Midnat; men Fredriksen sad endnu nede i sin Gig og ventede, medens Ynglingerne duppede over Aarerne. Thi Kammerherren paa Solberg var blevet tilbage efter de andre, og selvfølgelig maatte Kammerherren roes tillands med Giggen. —

Kammerherre Moritz Müffelmann Schamvogel var overmaade fin at se til, især naar han som nu var i fuld Gala med etpar Ordenstegn glimtende i Knaphullet.

Man kunde ikke tænke sig noget mere forskjelligt end hans slanke, ungdommelige Verdensmandsskikkelse og de to Officerers tunge, langsomme Kjæmpekropper. — Moritz Schamvogel var fuld af spillende Liv, elegant, vittig, med en fin, elskværdig Ironi i sin Stemme. Det var, som han glitrede i Livets Overflade; hvor han kom, var der Fest og Skjønhed; — intet var ham mere fremmed end Hverdagslivets kjedsommelige Alvor.

Det var derfor saa naturligt, at de to Officerer, som altid havde levet sit ensomme Liv heroppe, maatte føle sig forskjellige fra dette Festmenneske, der kun nu og da viste sig i Christiansværn, og som pleiede at forsvinde

ligesaa pludselig som han kom. Det Brus af Europa, som han førte med sig, gjorde de to gamle Venner endnu tausere, end de i Forveien var; — kanhænde der nu og da kunde komme over dem en haanlig Bitterhed — en Følelse af, at de sad hjemme paa Norges øde Fjelde og blev rare og gamle og mosgrodde, mens Moritz, der engang i Tiden havde været deres Jevnlige, holdt Ungdommen og Livslysten vedlige ved stadig at holde alle Sanser vaagne og modtagelige.

I Almindelighed talte de tre Barndomskamerater yderst sjelden sammen, og det var noget ganske overraskende, at Moritz pludselig blev igjen, efterat alle de andre var gaaet.

De tog Plads under de fire mægtige Lindetrær, som stod i en Kreds nede i Udkanten af Kommandantboligens lille Have. Herfra havde man den skjønneste Udsigt over Sjøen, som inat laa svøbt i en lys Dis og vuggede mod Land i lange, blanke, lydløse Dønninger.

«Ja, her har I det saamænd behageligt,» sagde Kammerherren og tændte sig en frisk Cigar. «I det hele maa jeg sige, at den norske Sommer — naar man først har Sommer — er uforlignelig.» — —

Kammerherren prækede løs. Hans gjennemtrængende, rappe Stemme skar ubarmhjertig

ud i den bløde Natteluft; kun sjelden svarede Ditlev Prams dybe, langsomme Bas. — Hans Brager sad taus paa sin Stol. — Den lange anstrengende Dag havde taget paa Kjæmpen; — nu var det, som han sov indvendig, og han hørte kun fjernt Kammerherrens muntre Stemme berette om Livet i de store Stæder, — om de store Hoteller, Theatre og Caféer, om Luxusen ved de mondæne Badesteder og Livet blandt de rige og lykkelige derude i den store, gyldne Verden. — Hvad kom det ham ved? Dengang da han endnu var saa ung, at han længtede didud, havde han ikke kunnet komme afsted, og nu! selv om han nu havde kunnet slippe fra, vilde han ikke have reist derhen. Det var forsent. Han vilde gaa omkring som en taabelig, halvgammel Fyr, og de unge Mennesker vilde smile underfundig og spørge hinanden: Se paa ham! Hvad er det for et Kreatur?

Nei — da heller op til Fjeldvandene, hvor Ørreten sprat og Storfuglen braskede mellem Graneskjægget. — Eller udover Sjøen om Høsten — i blankt Veir, — Sjøfuglene skrigende i store Flokke. — Eller om Vinteren efter Haren paa Sporsne. — Da blev man træt og sulten — — og søvnig — søvnig,

saa man kunde sove i fire og tyve svarte Timer. —

Som en Sum langt bortefra hørte han Kammerherrens Stemme: «Men ved I, hvem jeg kan fortælle om? Gjæt! Ja, det vil interessere! Det er minsandten en Opstandelse fra de Døde. Maa jeg byde jer: vor gamle Veninde Bodil — Bodil Rønnow — Bodil Rosenberg, hun lever saamænd i bedste Velgaaende i Tyskland og er ikke Spor af død.»

Hans Brager sad lysvaagen opreist i sin Stol. Ditlev Pram drak en stor Slurk af sit Glas og satte det igjen fra sig haardt og heftig mod Egebordet. Der opstod en liden Pause, hvori man tydelig hørte Sjøfuglene, der sad og snakkede i Halvsøvne ude paa Skjærene.

«Sese! Sese!» raabte Kammerherren og lo med sin skarpe Latter. «Det havde I ikke ventet! I bliver jo rent høitidelige begge to! Det kan man kalde en Sukces.»

Hans Brager lænede sin brede Overkrop henover Bordet; — han kunde først ikke tale — saa kom Stemmen grov og søvnrusten: «Dette er vel ikke sandt, Moritz?»

«Paa min Ære! Jovist er det sandt. Det er en ganske kuriøs Historie — især efterat man har troet, at Damen har været hensovet

i diverse Aar. Jo, jeg kommer til en liden By i Danmark — besynderligt, hvordan Skjæbnen kan føre en afsted — en liden Provinsby, som jeg tilfældigvis kom igjennem, jeg skulde ud paa et Gods og besøge en af mine Venner. Naa — som jeg nu kjører gjennem Byen, saa jeg paa et lidet Skilt med smaa, sorte Bogstaver et Navn, jeg syntes at skulle kjende. Der stod Bodil Rosenberg. Naa — det kan jo være en Misforstaaelse, eller det kan være en anden, som tilfældigvis bærer det samme Navn. Men naar ens Nysgjerrighed engang er vakt — saa. — Kort sagt — da jeg traf Byfogden i den lille By kort Tid efter, lod jeg et par Ord falde om dette Navn. Jo, han kunde give Besked, hun var kommet didhen for et halvt Aar siden, ingen vidste hvorfra — «det var Enken efter den i sin Tid berømte Skuespiller, kære!» — saa havde hun oprettet en liden Butik, et Slags Frisørforretning og ved Siden deraf en Handel med Traad og Knapper og slige Smaating; men det var gaaet galt, og nu var hun atter reist — antagelig til Tyskland, og havde sin lille Datter med, sagde Byfogden. — Tja — ikke sandt? Er ikke Verden et Nøddeskal, som man siger; — slig kan man tilfældigvis komme til en vild

fremmed By, hvor der er et Udhængerskilt, som hænger igjen efter en afreist Person, hvis Navn man engang har kjendt. — Haha! — Er det ikke ganske kuriøst? — Men det mærkeligste i saa Maade, det var, hvad der hændte mig en anden Gang. — Nu skal I høre.»

Og Kammerherren lod Munden løbe videre, uden at nogen afbrød ham.

Men da han en Stund efter gik ned til Giggen, sagde Hans Brager pludselig: «Du erindrer vel ikke tilfældigvis Navnet og Adressen paa den Byfoged, du talte om?»

«Byfoged? Hvilken Byfoged?» — Han havde fortalt saamange interessante Historier sidenefter, at han ganske havde glemt Lille Bodil. — «Aa ham! — Ham, jeg traf ude paa Løwenholm! Ja, hvad var det nu? Man træffer saa mange, hører saa mange Navne, — men jeg skal se efter i min Dagbog, der noterer jeg Navnene paa de fleste af dem, jeg saaledes træffer i Selskabslivet. Det kan undertiden være nyttigt, forstaar I! Ja — Godnat, mine Herrer! Undskyld, at jeg har siddet saalænge. Skjønt — haha! — det er vel ingenting for slige Birkebeinere som jer. Jeg har nok ladet mig fortælle adskilligt om det vilde Liv, I lever herude. Naa, Herregud! noget

maa man jo foretage sig for at faa Tiden til at gaa» — — —

— — Det var allerede lys Dag, da Ditlev Pram og Hans Brager kom ind i sine Stuer; men tiltrods for den lange Festdag var nu al Træthed strøget bort fra dem.

Og dog faldt det ingen af dem ind at blive siddende og passiare sammen en Stund om Aftenens Hændelser. De samme Tanker optog dem begge; — og en tung og træt Sørgmodighed havde sænket sig over deres Sind; — men de kunde ikke tale sammen om det, de nylig havde hørt.

«Godnat,» sagde Ditlev. «Tak for idag!» Han tog Hans's Haand og trykkede den haardt.

«Godnat,» svarede Hans igjen; men da de hver var kommet til sin Dør, stansede de uvilkaarlig begge.

«Hans,» sagde Ditlev Pram, «hvordan tror du vi skal bære os ad med at faa spurgt hende op?»

«Det ordner sig nok,» svarede Hans Brager. «Vi maa jo finde hende. Hvor hun end er; det maa vi sagtens kunne ordne.»

«Men naar vi saa har fundet hende,» sagde Ditlev. «Ja — jeg føler mig saa ganske

raadvild. Hvordan skal vi gribe Sagen an for ikke at — — ikke at — — saare hende?»

«Jeg staar just og tænker paa det,» svarede Hans Brager. «Sligt er jo vanskeligt for to gamle Mandfolk som du og jeg. Men jeg staar og tænker paa» — og her stansede han et Øieblik. — «Søster Laura! Hvad mener du om det? Tror du ikke, vi burde fortælle dette til Søster Laura?»

Ditlev stod en Stund og tænkte sig om. «Jo,» sagde han saa. «Kanske det. Vi faar tænke over det. Lad os snakke om det imorgen.» —

Saa nikkede de til hinanden med sine tunge, alvorlige Hoveder og gik hver til sit. Men begge blev de gaaende oppe en Stund til; deres dumpe Blod var kommen i Uro. Lille Bodil var atter traadt ind i deres Liv; — Lille Bodil, som de begge havde elsket, engang — engang — for længe, længe siden.

V.

Et par Maaneder efter Jubilæumsfesten, hændte der noget i Christiansværn, som vistnok siden er blevet neddysset og glemt, men som man nu — saa lang Tid efter — uden Fortrydelse kan berette.

En Dag i Begyndelsen af August løb der en stor tysk Krydser ind paa Havnen. Dette var i og for sig intet usædvanligt; det hændte ofte, at der kom Krigsskibe ind til Christiansværn, især om Sommeren. De forskjelligste Nationer havde været der, og de smaa Broncekanoner fra Christian den VII's Tid, som endnu brugtes, knaldede, saa Ruderne klirrede — uanseet, hvad Nation Krigsskibene tilhørte.

Men Kaptein Pram og Løitnant Brager gjorde i Virkeligheden stor Forskjel paa Nationerne; de var nemlig Skandinaver paa sin Hals. Dansker og Svensker var derfor Brødre,

Franskmænd var Bud fra den store Nation, og saalænge dens Krigsskibe laa paa Havnen, var der aabent Taffel i Kommandantboligen.

Men Tyskere kunde de to Hugafer ikke fordrage, og naar de officielle Visiter var gjort, blev det ogsaa med det. De overlod til den lille forvirrede Kjøbmand inde i Byen, som var tysk Consul, at adsprede dem og ordne deres Affærer forøvrigt.

Og kom der saasandt et tysk Orlogsskib ind paa Havnen, blev de begge to gruelig bistre, og gamle Fredriksen skalv, der han sad i Giggens Agterskot — bare han saa dem komme klirrende ned imod Bryggen med saa fiendtlige Ansigter, at alene deres Mine maatte kunne betage en Fremmed Lysten til at komme iland.

Om det nu har været disse fiendtlige Ansigter eller noget andet, er ikke godt at sige, men paafaldende er det, at medens de Nationers Krigsskibe, der fandt Naade for Fæstningsofficerernes Øine, pleiede at give sig god Tid i Christiansværn, reiste de tyske jevnlig, saasnart de havde provianteret eller modtaget sine Ordrer.

Men denne Gang blev Tyskeren mod Sædvane liggende en hel Uge — til enorm Ær-

grelse baade for Ditlev Pram og Hans Brager. Hver Morgen, naar Korporal Andersen kom med Badevandet, brølte Hans Brager ud til hende: «Letter ikke det Bæst paa Seilene endnu?» hvorpaa han stadig fik det samme Svar: «Nei, Hr. Løitnant! han ligger paa samme Flækken.»

Men en Morgenstund hændte det forfærdelige. Da Hans Brager spurgte, om Bæstet endnu laa der, svarede Korporal Andersen: «Ja, — og idag er der en Baad udpaa Havnen og lodder.»

Hun havde ikke sagt det, Korporal Andersen, nei hun havde ikke sagt det, hvis hun havde vidst, hvilken Virkning disse Ord skulde gjøre. Hvis hun havde vidst, at de vilde bringe Løitnant Brager til at fare op af Sengen i bare Skjorten og styrte ud af Døren i selvsamme Kostume, saa de jomfruelige Følelser vaagnede i Korporalens Bryst, og hun med et høit Hvin styrtede ud i Kjøkkenet, hvor hun hulkende skjulte sit Ansigt i sit store Kjøkkenforklæde.

Løitnant Brager løb uforstyrret videre — ud af Gadedøren og op paa en Haug i Haven, hvorfra han havde Udsigt over Sjøen og Havnen. Da han havde forvisset sig om, at

Korporal Andersen havde talt sandt, gik det atter i Springmarsch ind i Huset igjen — ind til Kaptein Pram, som endnu laa i sin gode Søvn.

Løitnanten gjorde militær Honnør i bare Skjorten: «Hr. Kaptein,» sagde han og snappede efter Veiret. «Har den Ære at melde, at de fordømte Bæster derude i dette Øieblik lodder op Christiansværns Havn.»

Ditlev Pram gned sine Øine og reiste sig i Sengen. Han gloede ganske dumt paa den høitidelige Løitnant: «Det er saagu Løgn, Hans,» sagde han.

«De maaler op Havnen, siger jeg!» gjentog Hans Brager aldeles skjælvende af Ophidselse og klaskede sin bare Fod i Gulvet.

Ditlev Pram stak sin ene Taa ud af Sengen og kommanderede med sin langsomme, monotone militære Stemme: «I Klæderne Løitnant! Paradeuniform om fem Minuter! Springmarsch!»

Fredriksen blev ogsaa varslet, men da ikke Ynglingerne var til at faa fat paa i en saa enorm Fart, maatte man renoncere paa Giggen og nøies med at bemande en mindre Robaad med fire gemene Artillerister — en Krænkelse, som gamle Fredriksen sent forvandt.

Da fem Minuter var gaaet, stod Hans Brager i Kapteinens Værelse iført Parade-uniform, som befalet var. Kaptein Pram, som var lidt mere langsom af sig, var ikke kommet længere end til Bukserne.

Naar disse to Officerer var «i Tjenesten», skulde ingen ane, at de i Virkeligheden var gamle Hjertensvenner, — saa stramt og militært gik alt for sig, uden det mindste Blink i Øiekrogen?

Løitnant Brager modtog sin Ordre af sin Kaptein; han stod i det stiveste Givagt og førte nu og da to Fingre til Hatten.

«Forstaaet, Hr. Løitnant?»

«Javel, Hr. Kaptein!»

Nok en stram Hilsen, — helt om — ud af Døren — nedad Veien — hvide Handsker — Epauletter — Parade — Sporer! Sandelig, Hans Brager saa ikke ud, som man kunde spøge med ham.

Og da han kom op paa Dækket og paa sit barskeste Tysk forlangte at blive ført til Øverstkommanderende, kunde ingen være i Tvivl om, hvorfor han kom; thi hans Øine luede som en Ørns under de tykke Bryn.

Øverstkommanderende var endnu ikke visibel; men Løitnant Brager traf Næstkom-

manderende — en jovial liden Tyksak, som til og med bar Briller. Hans Ansigt straalede af den aabenbareste Velvilje; — men da han saa Hans Bragers mørke Aasyn og al hans Pragt, lagde det velvillige Ansigt sig i bekymrede Folder. «Herrgott!» sagde han og foldede Hænderne over Maven.

Det var nede i Næstkommanderendes Kahyt, at den store Scene foregik.

Som Adjudant paa Hs. Majestæts befæstede Citadel Christiansværn maatte Løitnant Brager overbringe sin Kommandants alvorligste Protest mod, at Orlogsskibets Barkasse tog Lodskud og opmaalte Fæstningens Havn, hvilket stred mod al mellemfolkelig Ret. Paa Kommandantens Vegne maatte han forlange, at disse utilbørlige og krænkende Øvelser strax indstilledes.

Næstkommanderendes Ansigt opklaredes uvilkaarlig af en indre Lystighed; — han saa op og ned ad dette rasende Menneske, som han aldeles ikke kunde opfatte alvorlig. Det var noget groteskt over dette, at et forfaldent Fort med et Snes ubrugelige Kanoner og en haandfuld immobile Artillerister vilde «forlange» noget af et Krigsskib spækket med Kanoner af nyeste Façon, med

Masser af Ammunition og hundredevis af Matroser. — —

«Einverstanden?» Løitnant Hans Bragers hvasse Stemme vækkede Brillemanden af hans mange og dybe Tanker, og den joviale Herre rettede atter paa sine Briller med et forfærdet Udtryk, som var denne Nordmand en farlig Sindssyg.

«Beware, Herr Lieutenant! Ganz genau, Herr Lieutenant!» Og han vilde have sagt noget mere, hvis ikke Hr. Løitnanten havde gjort sin strammeste Honnør, dreiet sig rundt paa Hælen og gaaet sin Vei.

Næstkommanderende blev staaende igjen og maabe. Saa brast han ud i en forfærdelig Latter. «Verrückter Mensch!» skreg han flere Gange. «Der ist ganz teufeltoll!» Og den tykke joviale Herre sank overende paa en Stol og pustede ud og tørrede sine Briller.

Imidlertid havde ikke Kapteinen ligget paa Ladsiden. Han havde sendt Ilbud til alle de Mandskaber, som boede i Byen, men paa en eller anden Maade havde noget med Fæstningen at gjøre: de havde øieblikkelig at indfinde sig paa Citadellet.

Og som en Løbeild fór den store Nyhed over Byen: «Kapteinen havde erklæret Tyskeren Krig.» Der var i Førstningen ingen fornuftige Mennesker, som vilde tro det; men alle Byens Gutter var umaadelig interesserede og stormede op paa Fortet for at se, hvordan dette vilde løbe af.

Men da der lidt efter kom nogle tyske Orlogsgaster op til Kjøbmanden, som var tysk Consul, fik man andet at høre: de skulde skyde den ganske Stad ned, saa der ikke blev to Pinder igjen. Og Kaptein Pram og Løitnanten og alle hans Krabater skulde komme til at dingle i Riggen, før Sol gik ned. — Huttetu! der var ingen Ende paa Orlogsgasternes Blodtørst!

Den lille Viceconsul mistede de sidste smaa Rester af sin lille Forstand; — han skvat over sin Disk, fik fat i den første den bedste Hest og Kjærre og kjørte i Firsprang op til Kammerherren paa Solberg; — ja, for skulde nogen kunne hjælpe her, maatte det være Kammerherren; thi han var saa fin, at han maatte kunne snakke de gale Mennesker tilrette. Men oppe i Smaagaderne gik de gamle Koner og skreg af Skræk. De halte Dyner og Hovedpuder ud af sine Huse, læssede det

paa Haandkjærrer og trak afgaarde opad Landeveien — jøs! her kom Krig! De var blevet galne paa Holmen!

Øverst paa Hovedbatteriet stod Kaptein Verner Ditlev Pram, bred og mægtig, med høire Haand krigersk i Siden og en umaadelig Fjærbusk bølgende i sin trekantede Hat. Nu og da satte han sin lange Kikkert for Øiet og iagttog Tyskerne, som ganske rolig fortsatte sit Arbeide. Og hver Gang, Kapteinen saa Loddet sænkes, gik der et lidet Ryk gjennem hans Krop, og hans Øine fik efterhaanden en ond, ulmende Glans. — Saa gik han et par Skridt nedenfor Batteriet for at tilse Folkene, der arbeidede i sit Ansigts Sved med at bringe Christiansværns Forraad af antikverede Mordredskaber frem for Dagens Lys. Nogle kom bærende med Rundkugler, som skulde glødes, andre kom kjørende med smaa Kjærrer lastede med Krudtposer.

Men Kaptein Pram kunde ikke komme mange Skridt, saa maatte han vende igjen og se, om det ogsaa virkelig var saa, at de virkelig vovede at forhaane hans Fane i hans eget Land og op i hans egne Øine; — og hver Gang han paany satte Kikkerten for Øiet, saa han det samme, og det samme Ryk gik

igjennem ham, og hans Ansigt fortrak sig som under en stærk legemlig Smerte.

Løitnant Brager kom springende, gjorde Honnør og afgav en Melding. Men Kaptein Pram hørte kun halvt paa ham.

«Hans,» sagde han, «dette kan vi ikke lade os byde!» Han greb fast om Sabelen, stødte den haardt i Grønsværet og prustede ud sit indestængte Raseri: «Nu faar det min Salighed snart smelde løs.»

«Ja,» svarede Hans Brager, «søndre Batteri er fixt og færdigt, og vi gaar ivei med de andre.»

«Hans,» sagde Ditlev Pram igjen. «Vi maa sende Korporal Andersen iland til Søster Laura. Det er bedst at faa hende anbragt først — man kan jo aldrig vide —» tilføiede han langsomt, «kanske burde du skrive et par Ord til hende, saa kunde Korporalen give hende det, ifald noget skulde støde til.»

«Du har Ret i det!» svarede Hans Brager, «javist maa vi gjøre det. Og hurtigst muligt, hurtigst muligt — for se derude — hvad? De Folk generer sig ikke!» sagde han og saa udover mod Havnen, hvor den lange, hvide Jolle netop laa og skinnede i Solen med sin lange Bredside. —

Da Hans Brager var forsvunden ind i Kommandantboligen, slog Uret over i Byens Kirke ni Slag og begyndte saa at ringe med sin ynkelige, sprukne Kirkeklokke.

I samme Øieblik stak en liden Jolle ud fra Orlogsskibets Side og roede afsted hen imod Fæstningen. Kaptein Pram blev staaende med Kikkerten fastnaglet foran Øinene — hans Hænder dirrede let — hvad mon nu denne Jolle bragte for et Bud?

Men da den var kommet et Bøsseskud fra Fæstningen, stansede pludselig Roingen — en Mand reiste sig i Baadens Baug — og Plask! fór Loddet ned i Vandet.

Kaptein Pram rev Kikkerten fra Øinene med et Brøl — han rendte afsted som en Okse, saa det drønnede i Marken.

Han rev op Døren til Kontoret. — Hans Brager blev ganske forfærdet ved at se hans Ansigt — fordreiet og ganske graat af en pinefuld Vrede.

«Fordømte Røverpak!» brummede han, idet han greb Pen og Papir. «Ved du hvad? Nu maaler de op selve Fæstningens Havn — lige under Fæstningens Kanoner? Hvem tror de, vi er? Er vi Hottentotter eller Kinesere? Eller er vi feige Hunde og gamle Kjærringer?»

Og Fjærpennen rasede afsted over Papiret, saa Blækket sprutede om den i smaa sinte Draaber; — Underskriften saa rent ud som et kinesisk Skrifttegn, nogle zikzakformede Lynildbogstaver, som afsluttedes i en tommetyk Krusedul.

«Saa Gud befalet!» sagde Ditlev Pram og foldede skrivelsen sammen.

* * *

Da de kort efter kom ud fra Kommandantboligen, blev de stansede af en Mand, der i fuldt Firsprang stormede op ifra Stranden med Hatten i Haanden og vilde Gebærder.

Nei, aldrig havde Kammerherre Moritz Müffelmann Schamvogel paa Solberg nedladt sig til en saa uklædelig Springmarsch, og aldrig havde hans Raseri løbet af med ham i den Grad, som da han plumpede ned mellem de galaklædte Officerer og skreg med den Smule Stemme, han endnu havde igjen:

«Hvad i Alverden er det her gaar for sig?»

«Som du ser,» svarede Ditlev [rolig og pegte udover Havnen.

«Men er I da splitter gale begge to? Hvad er det jeg hører, I vil gjøre? Er I gaaet fra Forstanden, Mennesker.

Ditlev Pram vendte sig mod Hans Brager: «Bring Brevet ombord hurtigst muligt. Og kom hurtigst muligt igjen, saa vi kan faa Slut paa dette.»

Løitnant Brager rettede sig, førte to Fingre op til Hatteskyggen: «Vel, Hr. Kaptein!» Gjorde helt om og marscherede hurtig nedover mod Bryggen, hvor Fredriksen nu laa med alle sine Ynglinger.

«Hvad er det for et Brev,» skreg Kammerherren. «Hans Brager! Du maa ikke gaa — Ditlev — kald ham tilbage.»

Men Løitnant Bragers høie Skikkelse marscherede rolig ned mod Stranden — Aarerne fløi op — Baaden sattes fra Land, og Aarerne plaskede atter ned i Sjøen.

Imidlertid stod Kammerherren og anraabte Ditlev Pram om at tænke sig om; han tiggede og bad; — men nu, da Baaden virkelig satte Kursen mod Orlogsskibet, nu gik den spinkle Moritz tæt ind under Øinene paa den brede, skjæggede Kommandant, og han hvinede ham lige ind i Ansigtet:

«Tror du nu, du kan sige, du har gjort din Pligt mod din By og dit Land?»

Der kom et eget stolt Glimt i Hugafens Øine, og der fløi et hastigt Smil over hans Ansigt.

«Jeg ved ialfald, at jeg har gjort min Pligt som norsk Officer,» svarede han. Saa vendte han sig og vilde gaa, men Moritz Schamvogel holdt ham tilbage: «Brevet!» raabte han, «hvilke Galskaber stod der i Brevet.»

«Galskaber?» svarede Kaptein Pram, og der sprang en dyb Hudfold frem i hans Pande, som ikke lovede godt. «De Galskaber skal du gjerne faa høre. Min Herre! staar der. Da De ikke har villet efterkomme min tidligere Henstilling om at ophøre med Opmaalingen af Fæstningens Havn, men tvertimod udsendt en ny Baad, som skyder Lod lige under Fæstningens Kanoner, har De herved med Vidende og Vilje føiet en ny Fornærmelse.» —

«Fornærmelse!» skreg Kammerherren — «har du skrevet Fornærmelse!» —

«— en Fornærmelse mod mit Lands Flag og mod den Konge, jeg har den Ære at tjene.»

«Gud hjælpe os alle,» stønnede Kammerherren. «Saa er visselig alt tabt.» Og han

sank overende paa Bænken udenfor Kommandantboligen.

«Jeg befaler Dem derfor» — fortsatte Kaptein Pram, men Kammerherren saa op med forvildede Øine. — «Undskyld,» sagde han, «hørte jeg rigtig? Vil du være saa venlig at gjentage de sidste Ord.»

«Jeg befaler Dem derfor» — gjentog Kapteinen sint, saa det knitrede i Ordene, — «jeg befaler Dem at være ude af Christiansværns Havn inden én Time. Skulde De ikke være villig til at adlyde denne min Befaling — Befaling!» tordnede han, da Kammerherren slog Hænderne sammen og himlede, — «saa tvinger De mig, min Herre! til at anvende de Magtmidler, min naadige Konge har stillet til min Disposition for at opretholde den Respekt, som jeg maa forlange vist mod mit Lands Flag i mit eget Land. Efter denne Frist, som jeg giver Dem, er min Taalmodighed forbi, og jeg lader Kanonerne spille.

Verner Ditlev von Pram.»

Og som han havde udtalt sit gamle, stolte Krigernavn, stampede han med sine sporeklirrende Støvler i Marken, gjorde Honnør for den tilintetgjorte Kammerherre og marscherede opover til Schreckenthurm — rank og lys

og festlig, som gik han til sit Livs store Parade.

Der svulmede inde i hans Bryst en umaadelig Glæde. Fra lange, øde, uvirksomme Aar kom alt det, hans urolige Sjæl havde drømt om Daad og Glans — nu kom det! nu kom det! og bølgede som lange gyldne Strømme gjennem hans tunge, stærke Blod.

«Den store Parade!» mumlede det inde i ham, og han knappede sine hvide Balhandsker og saa op mod Flaget, som vajede i Solvinden høit over hans Hoved, og han følte, at aldrig havde han før vidst, hvad det var at elske dette Flag, før nu, da han beredte sig til at dø for det.

Men nede ved Kommandantboligen sad endnu Kammerherre Schamvogel, usselig at se til, slunken af Rædsel over at møde denne mørke, vrede Vilje, som han ikke kunde faa Bugt med. — Endelig tuslede han afsted nedover til Bryggen — det er sagt, at han sad i Baaden og vred sine Hænder og græd sine bitre Taarer. —

I Christiansværns By var der den løierligste Forvirring; — der var nogle, som ganske gik fra Koncepterne og reddede alle sine Eiendele ud af Husene som under en Ilde-

brand, medens andre tog det hele med overlegen Ro og sad paa Havebænkene og morede sig kostelig over det hele. For naturligvis blev det ikke til noget! Hørt sligt Sludder! Nei, vi levede da ikke i Middelalderen alligevel!

Men Postmester Birchow stod paa sin høie Stentrap og skjældte Madam Bastian ud noget ganske forfærdelig. Thi Madam Bastian var af dem, som løb sin Vei.

«Madam,» sagde Postmesteren, «jeg har altid holdt Dem for et fornuftigt Kvindemenneske. Men nu skuffer De mig ligefrem, Madam. Kan De da ikke skjønne, at hvis der krummes et Haar paa Deres Hoved eller knækkes en Pinde paa deres Hus, saa trækker De dem til Regnskab, de to Don Quixoter derude.»

Rundt paa alle Fjeldknauser yrede det af Smaagutter. Aa, de var fra sig selv af deilig Spænding! Der kom Fredriksen og de tolv Ynglinger og Løitnant Brager, se! — der hævedes Aarerne blinkende i Veiret, Kaptein Ditlev Pram stod og tog imod dem paa Bryggen — saa fin han var med Fjær i Hat og hvide Handsker! Og der sprang Løitnanten iland, gjorde Honnør, sagde nogle Ord til Kapteinen, og pludselig faldt de to Galninger hin-

anden om Halsen og lo som to viltre Skolegutter, som skulde ud paa Spektakel.

De saa ikke rædde ud — nei! prægtige og kjække var de med de svære røde Fjæs smilende i Solskinnet! —

Viseren paa Kirkeklokken spadserede langsomt afsted, saa velsignet fredelig midt opi denne By, der pludselig var blevet som en myldrende Myretue. Den lagde i med et enkelt Kvartslag, og videre tikkede og takkede den, mens Svalerne pilede rundt Kirketaarnet og nu og da skjød ind til sine Unger.

Den gamle Kobberskive gløttede saa godslig udover Byen og kunde slet ikke skjønne, hvad det var for en Sur og Snak om i Gaderne, og hvad det var for en Kjøring og Traving frem og tilbage. Den saa og saa udover Byen, men kunde ingenting se for de tætte Lindetrær, der stod tykke og lubne i en uigjennemtrængelig Rad rundt hele Kirkegaarden.

Men da den lagde ivei med sit Halvtimeslag og sine to Kvartslag, hørte den pludselig et mangestemmigt Raab rundt hele Havnen og derefter en lang Taushed. Da blev den gamle Klokke saa nysgjerrig, at den mest havde Lyst til at stanse en Stund og høre nærmere efter; men det var et samvittighedsfuldt Væsen,

den gamle Klokke, og videre gik den sindig og rolig som altid.

Men rundt om langs Havnen og rundt om i Gaderne gik der en forundret Mumlen; selv Gutterne paa Fjeldknatterne dæmpede sin høirøstede Samtale; de pegte ud, stak Hovederne sammen og hviskede.

Thi paa den store Orlogsmand svulmede det ene Seil efter det andet, medens Ankertauget klirrende og raslende heistes tilveirs, og se! nu spændtes Seilene, og den vældige Korvet svingede langsomt paa Skroget og gled sagtelig forbi Holmen.

Ved Flagstangen paa Schreckenthurm stod to høie Officerer, hvis ubevægelige Silhouetter tegnede sig skarpt af mod Sommerhimmelen. Og alle Gutternes Øine blev blanke af stolt Glæde ved at se dem staa der, ranke og ubetvingelige, medens den svære Man-of-war maatte luske afsted med Skam. Og dette, at disse to Helte deroppe virkelig var Landsmænd, at de talte Byens Sprog og var Byens Gutter — aa, det fyldte alle de Fjortenaarskarer med en Følelse, de aldrig før havde fornemmet.

De havde vel alle paa Skolen hørt Tale om Kjærlighed til Fædrelandet, de havde vel alle lært nogle Sange til Hjemmets Pris; —

men først i dette Øieblik blussede denne Følelse høit i alle unge Sind; — de saa sig om — paa Hei og Haug, og de vidste ikke, hvorfor de frøs af Glæde, de vidste bare, at de altid vilde huske denne Stund, og at de altid vilde se for sig de to brede Mænd paa Vagt ved Fæstningens Flag. — —

— — I samme Øieblik som Krigsskibet passerede Fæstningen, hvinede hundrede Baadsmandspiber fra Skibets Dæk. Det var et infernalsk Spektakel, uden Stans opimod Soldaterne, som stod opstillede ved Kanonerne, og Officererne oppe paa sit Taarn.

Man saa, at enkelte Soldater blev urolige, og en Underofficer vendte Hovedet op imod Ditlev Pram og Hans Brager, — men strammede sig skamfuld op, da han mærkede, at Officererne stod ubevægelige som før og lod, som om de slet ikke hørte noget af Spektaklet.

Men da Gutterne inde paa Land hørte Piberne, kunde de slet ikke holde sin Begeistring i Tømme længere — nei, den exploderede sandfærdigen i Hyl af Harme og Henrykkelse — Hurraraabene steg som iltre Luer op fra Knatterne, de lyse Gutteskrig skingrede værre end Baadsmændenes Piber, — tilsidst myldrede de frem fra sine Gjemmesteder, ud paa Fjeld-

pynterne og Smaabryggerne — ja nogle hoppede ud i Baadene og svingede de gamle Luer i sine skidne smaa Knytnæver og hylede, hylede!

— Da Orlogsmanden var dreiet om bag Odden, lod Kapteinen alle sine Folk opstille paa Geled.

«Giv Agt!», sagde han, og han var aldeles ikke mildere i Maalet, end han pleiede, tvertimod! baade han og Løitnanten saa grætne ud.

Han takkede dem kort og godt, fordi de havde gjort sin Pligt uden at kny. Dernæst sagde han, at de allesammen var velkomne som hans Gjæster iaften.

«Træd af!»

«Naa?» sagde Hans Brager, da de gik opover mod Kommandantboligen, «hvad siger du til dette?»

Ditlev Pram trak paa Skuldrene, mens han halte sine hvide Handsker af sig. «Fredriksen!» raabte han, og den gamle Baadmand, der var helt nede ved Bryggen, blev i samme Øieblik staaende stram som en Pinde. «Hold Giggen istand Fredriksen!» — Saa vendte han sig til Hans Brager: — «Ja, for det er vel bedst, vi gaar over til Søster Laura og viser, at vi desværre er i saa altfor god Behold!»

VI.

«De burde hænges, Madam Bastian. De burde bitterdød hænges op begge to!» —

Postmester Birchow havde været forkjølet i den sidste Tid, hvilket gjorde ham endnu mere hidsig end ellers. Han kunde heller ikke taale at sidde udenfor paa Bænken, men da han nu engang var kommet i Vane med Morgenkaffe hos Madam Bastian, smuttede han ligesaa godt indigjennem en Dør i Gaardsrummets Plankegjærde og kom ad denne Vei ind i Madamens pyntelige, men lavloftede Dagligstue.

Og saa gik det løs hver Morgen med Straffetaler over de «høibenede Piloter» paa Holmen. — Selv ikke den Ting kunde formilde Postmesteren, at Fæstningen skulde nedlægges; thi hvad nyttede det, om de nedlagde Fæstningen — det havde der jo været Tale om

i halvhundrede Aar! Og Fæstningen kunde sagtens være god nok, hvis der sad dannede Folk der! Men slige Bøfler burde have sin Straf. Og desuden — selv om Fæstningen nedlagdes, blev man sikkert dragendes med Officererne — for hvad kunde de bruges til? Og de sagde ogsaa selv, at de ikke brød sig om at være andetsteds end her, men at de vilde kjøbe Holmen og blive boende der hele sin Tid. Jo, det var minsandten en net Historie. —

Da Postmesteren havde maset Madam Bastian halvt fordærvet med dette en Maaneds Tid (og naturligvis daglig endt med de Forpligtelser, man skyldte sit Navn og saa videre), hændte der noget, som fornyede hans Repertoire.

Skandalen var den, at Circus Gaspard kom til Byen, og ligesaa vist som det Circus var aabnet, og den fæle Musik var begyndt at tude, ligesaa vist var det, at Kaptein Pram og Løitnant Brager sad paa forreste Bænk og blev siddende der Aften efter Aften, saalænge Circus var i Byen. Men ikke nok med det: i Mellemakterne var de som oftest ude i Stalden og saa paa Gaspards Heste, og næste Formiddagen hændte det meget ofte, at Officererne holdt Frokost paa Hotellet for Mon-

sieur Gaspard og hans Madame — som rigtignok paa Plakaten benævnedes Miss Zephora — og efter Frokosten red de alle fire i den vildeste Kavalkade rundt om paa Veiene i Byens Omegn — paa Circushestene!

«Vil De tro, Madam Bastian! Slige forløbne Circusfolk! Slige Markedsgjøglere! Skulde man tro sine Øine?» — Og saa kom naturligvis det om Forpligtelserne, som Madamen nu bogstavelig talt kunde paa Fingrene.

En eneste Gang — det var endda en Torsdag — hændte det, at Postmesteren kom stampende ind til Madamen om Aftenen. Madam Bastian, som stod i sin lille Krambod og solgte Melk og Brød og smaa søde Kager, blev ganske overvældet over denne Ære; — men da Postmester Birchow aabnede sin Mund, skjønte hun strax, at han ikke kom for det Gode; thi den pertentlige Fyr bandede noget rent farligt. Naturligvis var det dem paa Holmen — men denne Gang var det nu over alle Grænser; thi nu skulde Officererne holde Fest for det Bæst af en Staldkarl — og hvor? Kunde hun gjætte! Kunde hun gjætte, hvor Festen skulde holdes, for Fanden!

Nei — den stakkels Madam Bastian skalv og søgte at gjemme sig bag sin Vægt, som

svævede i en Traad ned fra Taget. «Nei, saamænd om hun kunde.»

«Paa Fæstningen, Madam Bastian!» skreg Postmesteren. «Paa selveste Fæstningen! Slige Landsforrædere» — og i det samme han udtalte dette fæle Ord, smeldte han Næven lige i Madamens Vægt, saa Traaden røg over, og hele Mekanismen samt fire Lodder paa to Pund og otte Mærker trillede bardus ned paa Madamens broderede Tøfler. Skrigende af Smerte faldt hun sammen paa en Huggestabbe, paa hvilken hun pleiede at partere de saltede Sauelaar, som hun handlede med om Høsten, og da hun kom til sig selv igjen paa Stabben, var alt Birchow rendt sin Vei og havde ladet Døren staa aaben efter sig. «Sikken en Spleis!» hvæsede Madam Bastian, og hendes Nationalitet kom for Dagen i en Række slemme Ord, som hun spyttede ud i Luften, medens hun hinkede afsted for at smelde Døren igjen efter den vrede Postmester.

* * *

I Kommandantboligens store Selskabssal præsiderede Ditlev Pram majestætisk ved Bordet. Der var Lys i to Lysekroner og endel smaa Lampetter langs Væggene, og Gjæsterne var overmaade imponerede over det hele. Men

Gjæsterne var jo forberedte; de havde efterlignet deres elskede Forbillede Tordenskiolds Bedrift ved Marstrand. Hans Brager havde i den mørke Høstkvæld ført dem omkring paa alle de Veie, der fandtes paa Fæstningen, og ved hver Omdreining af Veien, bag hvert Træ og hver Knaus havde der lydt en barsk Solderstemme ud i Mørket:

«Holdt! Hvem der?»

Hvortil Hans Brager stadig havde svaret: «Officer.»

Hvorefter Soldaten rettede sig og sagde: «Pasér!»

Da de endelig efter et Kvarters Omflakken mellem Knauser og Kanoner og Bastioner og Soldater og Sabelklir og Kommandoraab var naaet frem til Kommandantboligen, havde fire Soldater staaet paa Siden af Døren og præsenteret Gevær; — saa det er ikke underligt, at Monsieur Gaspard og Madame Miss Zephora samt Skolerytteren Mister Knockabout var betaget over Øieblikkets Høitidelighed, og baade Ditlev Pram og Hans Brager var meget fornøiede med den.

«Pene Folk!» sagde Ditlev. «Udmærket velopdragne Personer!» gjentog han, hvergang Monsieur Gaspard svingede med Armene og hvirvlede de vildeste franske Adjektiver.

«Tres bien!» sagde Ditlev til alt muligt, skjønt sandt at sige hverken han eller Hans Brager var videre vel bevandret udi Fransken, uden naar det gik overmaade langsomt og indskrænkede sig til de almindeligste Gloser.

«Que-ce-que vous ditez?» forsøgte han nu og da — men opnaaede kun, at Monsieur Gaspard rullede endnu vildere afsted end før, saa han tilslut maatte nedlade sig til at sige: «Was sagt der Herr?» til Miss Zephora, en tyk og godlidende Dame fra Hannover.

Jeg er ikke ganske sikker paa, om ikke Korporal Andersen fandt Selskabet lidt besynderligt; men Korporal Andersen havde Disciplin, og i Tjenestesager forraadte hverken hendes Mund eller hendes Mine, hvad der maaske rørte sig i hendes Hjerte. Hun havde lavet ligesaa godt og overflødigt et Aftensbord, som hun pleiede, naar de to Krigere holdt Fest; thi hun kjendte Husherrernes Ordre: «Fra os skal ingen gaa hverken sultne eller tørste.»

Samtalen dreiede sig i Begyndelsen af Festmaaltidet mest om Heste; først da man var kommet til tredie Ret og et par Flasker Vin var forsvundne, begyndte Monsieur at fortælle morsomme Historier, som Miss Zephora og Knockabout lo sig halvt fordærvet

over, og som Værterne ogsaa smilte til, skjønt de naturligvis intet skjønte. Lidt efter tog Mister Knockabout Affære: han gjorde Kunster med Brød og Knive, fik store Glas til at forsvinde og atter komme frem fra de besynderligste Steder.

«Meget interessant!» sagde Ditlev Pram. «Sandelig det er da Folk, man kan lære noget af,» og han skaalede efter Tur med alle sine interessante Gjæster, som var saa behagelig letvindte at underholde.

Derefter sang Miss Zephora en sentimental tysk Vise, som rørte alles Øine indtil Taarer, saa hun maatte synge den op og op igjen, hvilket gjorde Korporal Andersen ganske fortvivlet; thi hun stod i Baggrunden af Stuen med en Champagneflaske, hvis Baand var skaaret over og derfor truede med at smelde af midt i Miss Zephoras smeltende Sang. Hun gjorde de ynkeligste Grimacer til Hans Brager, men han rystede bare paa Hovedet, og saa var det ikke andet at gjøre end at holde af alle Kræfter paa Korken, hvilket hun ogsaa gjorde, til Sveden perlede nedad hendes brave Pande.

Men tilsidst var selv Korporalens betragtelige Legemskræfter udtømte, og netop da Miss Zephora var kommet til nogle smeltende Mol-

toner henimod Slutningen af Sangen, smaldt Korken med uhyre Rabalder, føg op i Taget og ned paa Spisebordet, medens Champagnen stod i en Røg op af Flaskehalsen.

Begge Krigerne vendte sine vrede Fjæs mod Korporalen, som stod ved Døren, sveddryppende og sønderknust, men Monsieur Gaspard, som iaften fandt alt charmant, klappede i Hænderne og skraalte, saa Knockabout og Miss Zephora maatte le med, og da var der jo ikke andet for Værtskabet end at tage det fra den humoristiske Side.

Da Champagnen perlede i Glassene faldt der en høitidelig og eftertænksom Stilhed over Selskabet; thi nu burde der vel tales. Mister Knockabout sad med sin lange Næse bøiet mod Dugen, og hans travle Fingre lavede uvilkaarlig en Masse Brødkugler, som han i Tanker lod forsvinde. Monsieur Gaspard derimod var blevet ganske apoplektisk i Ansigtet og sad med de blanke Øine fæstede i Taget, som om han havde bemærket noget vidunderligt deroppe. Og Miss Zephora sad urolig og skottede til alle Sider; hendes blege og fede og blide Ansigt var beredt til alt, baade i Retning af Sorg og Glæde.

Endelig reiste Ditlev Pram sig, slog paa

sit Glas, og det forfærdelige Øieblik var kommet, da han skulde holde sin franske Tale. Med umaadeligt Hovedbrud havde han og Hans Brager sat sammen et halvt Snes Sætninger, men om disse var ganske ulastelige, skal være usagt.

Da Talen var skrevet, skulde Ditlev lære den udenad, og derefter skulde Hans høre ham, hvilket ogsaa var en hel Tragikomedie, men tilsidst sad dog det væsentlige spigret fast, — for Sikkerheds Skyld havde han dog en Afskrift ved Haanden, som han i al Hemmelighed havde løbet igjennem, medens han spiste de første Retter.

Nu rømmede han sig langt og længe, saa udfordrende til alle Kanter, uagtet alle Gjæster sad forventningsfulde paa sine Stole, og Korporal Andersen stod stiv som en Pinde i Baggrunden.

«Madame, Messieurs!»

Men, o naadige Guder forlade Kaptein Pram hans Udtale af det skjønne franske Sprog! De klingende galliske Vokaler knasede under hans Germanertænder. Han udstødte forbitrede Kommandoraab; det kom i smaa Portioner, men med et saa velkjendt Tonefald og saa bøs en Mine, at Korporal Andersen skalv i sin Krop, skjønt hun ikke forstod, hvad Kapteinen var sint paa sine Gjæster for.

Om alle de andre tilstedeværende begreb, hvad han mente, er ikke vist; men ialfald vidste Hans Brager og Taleren selv, hvad de besynderlige Ord skulde betyde.

Han vilde takke sine ærede Gjæster hver især for den store Ære, de havde gjort hans Hus ved at tage tiltakke iaften. Han vilde takke dem for al den Venlighed, hvormed de var kommet ham og hans Ven imøde. Han vilde fremdeles takke dem for al den Nydelse, de havde beredt ham og hans Ven ved sin skjønne og ædle Kunst. (Dette forstod pludselig Monsieur Gaspard, og raabte bravo! i vilden Sky, saa Miss Zephora og Knockabout stirrede beundrende paa ham. Ditlev Pram kremtede tilfreds og fortsatte): Han vilde bede dem have de to enlige norske Officerer i venlig Erindring, naar de nu skulde videre paa sin skjønne og frie Vandring i den store og skjønne Verden. Han vilde haabe, at de maatte træffes igjen, og han vilde bede dem altid at erindre, at de, der havde været hans Gjæster, var hans Venner, og for hans Venner stod altid hans Hus og hans Hjerte aabent.

Men her var han ganske udtømt, og han sluttede derfor med de sidste Vendinger i Talen, som han dog erindrede: Han bad

Hans Brager forene sig i et Hurra for hans intelligente og udmærkede Venner.

Monsieur Gaspard havde under den sidste Del af Kapteinens Tale opgivet alt Haab om at forstaa nogetsomhelst mere — og han sad nu atter hensunken i sin ivrige Betragtning af Gibsloftet, da han blev vækket til Besindelse igjen af de to Officerers Hurraraab.

Dette gjorde ham ganske forrykt af Begeistring, og han ventede ikke engang, til de andre havde faaet sat sig tilbords — nei! han bruste strax ud med alle de flammende Ord, som saa længe havde brændt i ham.

Snart havde han talt sig bort i en ren Ekstase — det var en Høisang til de norske Officerer — de forbandt det franske Galanteri med en Hjertets Adel og et Sjælens Høisind som hos ingen andre — brrr! — snurrede det afsted, han rystede sine Hænder i Luften, og slog dem atter sammen for sit Bryst, han rev sig i Vesten, saa Knapperne fløi — han deklamerede, saa Taarerne blinkede i Øinene, og hviskede, saa det blev dødsstilt i Værelset.

Hans Brager sad og stirrede paa dette underlige Menneske og hørte paa hans Tale, og han syntes aldrig, han havde hørt nogen Tale, der i den Grad havde revet ham med. —

Indholdet brød han sig ikke om at forsøge at opfatte; men han lyttede til Ordenes Musik, hvordan de snart knitrede op som Trommehvirvler, der kaldte til Kamp og Storm, snart flammede som mægtige Kommandoraab udover Masserne — snart igjen hviskede saa mildt og saa besnærende. Og i et eneste Blink var det, som han forstod hele den senere franske Historie, — hvordan den franske Revolution var koglet frem af denne Ordmusik, hvordan Eventyret om Napoleon havde kaldt alle dets Toner tilhjælp for at synge Verden ind i en vild, fanatisk Henrykkelse. Og der var noget i hans Blod, som sang med. Det kunde have banket i den samme Seierstakt og stormet frem i den samme vilde Brus, hvis — ja, hvis han ikke havde været en gammel norsk Løitnant, der havde siddet her i Vintermørket paa en graa mosgrod Fæstning, som ikke engang Tyskeren gad ofre et Skud Krudt. —

— Da Monsieur Gaspard hæsblæsende endte sin Tale og tømte sit Bæger til Ære for de tapre og ridderlige norske Officerer, blev Ditlev Pram yderst forbløffet ved at se Løitnant Hans Brager reise sig fra Bordet.

«Hvad Pokker vil du Hans?» hviskede han over Bordet.

Hans Brager klinkede rolig paa sit Glas.

«Men Død og Pine! Det maa jo være paa Fransk!»

Hans Brager lod sine tunge Øine glide rundt Bordet; — alle sad spændte — ikke mindst Ditlev.

Hans Brager opløftede sin dybe Røst og sagde langsomt, saa hvert Ord kom for sig:

«Pour la guerre!»

«Ah!» — hviskede Monsieur Gaspard og slog bifaldende med Hovedet.

«Et l'amour!» fortsatte Hans Brager, med høi og sværmerisk Stemme, men lagde saa til dybt og mørkt:

«Et la mort!»

Det lød tungt og besynderligt, som en Troldmands Tale; — saa hævede han sit Glas, nikkede, drak ud og knuste rolig Glasset inde i sin Haand.

Dette gjorde et saa mægtigt Indtryk paa Monsieur Gaspard, at han ganske gik fra Sans og Samling. Han sprang op paa sin Stol og raabte bravo! i vilden Sky, — det nyttede ikke længere, at Miss Zephora hyssede paa ham, eller at Mister Knockabout knipsede et par Brødkugler op i Næsen paa ham —: han exploderede i Marseillaisen! Og som han sang!

Der var intet Haab mere om at staa imod: de reiste sig en efter en og sang med, selv Ditlev Pram og Hans Brager stemte i med sine tungvindte Basser.

Men Korporal Andersen sank overende paa en Stol i et Hjørne af Værelset, og den brave Kvinde foldede sine Hænder: «Jøssu Navn, for en Huskestue!»

Marseillaisen tog paa Selskabet, og da Kaffen blev serveret inde i Dagligstuen, sank der en behagelig Ro selv over den flammende Monsieur Gaspard. Han var sunket ned i en Lænestol med en uhyre Cigar i Munden, og saa umaadelig salig og fornøiet ud.

Ditlev Pram stod ved Miss Zephoras Stol og konverserede hende paa sin noget gammeldagse Maade, medens Mister Knockabout sad i Sofaen og forsøgte at lære Hans Brager Tryllekunster — med absolut uheldigt Resultat.

Ditlev Pram vilde have Miss Zephora til at synge — ein Liedchen, gnädige Frau! nur ein Bischen Liedchen! — og Miss Zephora lod til at grunde paa, hvad hun skulde synge.

Da sagde hun endelig — at jo nu skulde hun synge ein Liedchen; rigtignok var den meget sørgelig, men saa var den til Gjengjæld paa

norsk; — hun vilde synge den til Ære for de norske Officerer — de maatte undskylde, hvis hun sang Ordene galt, men hun forstod sandt at sige ikke alt.

Saa bruste hun ivrig snakkende hen til Klaveret og sang med sin lille spæde tankeløse Stemme.

Og der dør Dage, og der dør Aar,
og alle Blomster dør, Vaar paa Vaar.
Og i dit Hjerte der dør de ømme
de arme bævende Ungdomsdrømme.

Vort stolte Livsmod — forbi, forbi!
Vor Rigdom spildt over Vei og Sti.
Du staar og stirrer mod Aftenrøden,
end ung i Hjertet, men træt til Døden.

Nu klappede baade Ditlev og Hans, skjønt de oprigtig talt ikke brød sig synderlig om slige melankolske Melodier. — Ditlev overøste Miss Zephora med Komplimenter for hendes dadelløse norske Udtale — hvem i Alverden havde hun lært den Sang af.

Og Miss Zephora saa Ditlev Pram op i Ansigtet og svarede let henkastet: «Aa — det var en Landsmandinde af Dem — et stakkels Væsen, som undertiden hjalp mig med mine Kjoler, sidst jeg var i Kjøbenhavn, jeg tror næsten, hun kaldte sig Madam Rosenberg — men, Hr. Kapitän! man træffer saa mange

Mennesker paa sin Reise, at det kun er yderst faa Navne, der prenter sig saa dybt i Erindringen, at man bevarer dem i sit Hjerte.» Og Miss Zephora gløttede op paa sin Kavaler og sendte ham et sødt forjættende Smil og kunde ikke begribe, hvorfor hans Ansigt med ét var blevet blegt og barskt, og hvorfor han absolut vilde vide Besked om denne lille Pyntemadam — hvor hun boede, og hvordan hun havde det.

Og da han en Stund havde siddet ganske distræt og stirret ud i Luften, bad han hende indtrængende synge Sangen om igjen; hun vilde gjøre ham en stor Glæde derved. Miss Zephora satte op et fornærmet Ansigt, og sagde med nedslagne Øine og klædelig rynket Pande: «Ach Hr. Kapitän! Man skulde næsten tro, at den lille Madamme havde været Deres Liaison.» Men da Ditlev Pram ikke svarede noget paa dette, gik hun hen og sang Sangen paa ny.

Denne Gang hørte han nøie efter, og det var, som de saare og mistrøstige Ord bar Bud fra lille Bodil. Han saa hende for sig, som hun nu maatte være blevet; saa ilde medtagen af Livets Kamp og Kvide.

Du staar og stirrer mod Aftenrøden,
end ung i Hjertet, men træt til Døden!

Da Miss Zephora havde sunget Sangen tilende, applauderede han ikke, han gik hen til Løitnanten og hviskede et par Ord i hans Øre. Men det maatte have været nogle underlige Ord; thi Løitnantens Ansigt blev ganske forandret — som stivnet i Trækkene — han stirrede forfærdet paa Kapteinen — svarede nogle faa Ord, og Kapteinen kom derefter tilbage til Miss Zephora og bad hende undskylde hans Distraktion.

Da Korporal Andersen kort efter kom med Forfriskninger, og Monsieur Gaspard af den Grund vaagnede af sin Dvale og gav sig til at gale som en Hane, — da gad ikke Miss Zephora længer tænke paa den lille kjøbenhavnske Pyntekone, men styrtede sig over Konfekten og Isen med sin allergladeste Latter.

* * *

Men tre Dage derefter tiltraadte Hans Brager og hans Søster Laura sin store, første og sidste Udenlandsreise.

II. DEN GAMLE GARDE

I.

Det graasprængte Haar var kjæmmet stramt tilbage fra den høie Pande og de indfaldne Tindinger og gjorde Ansigtet saa stort og magert og ængstende blegt. Ja, dette Ansigt fortalte om mange tunge Aars Slid og Sorg, og naar hun slog Øinene op, mødte man altid dette Blik, som var blevet angstfuldt og flakkende af et helt Livs Armod.

Men naar hun sad som nu i den fredelige Høstsol ude paa Verandaen, da var de angstfulde Øine som oftest lukkede igjen. Hun sov ikke; hun bare hvilede ud, — ja, hun hvilede sin lille, skrøbelige Gammelkoneskikkelse i Lauras gode Gyngestol, og hun hvilede sit trætte Hoved mod en blød Pude, som Laura havde lagt godt tilrette; — og saa havde hun det saa fredeligt og velsignet.

Det var, som mange Aars Overanstrengelse nu meldte sig og suste i hele Kroppen; nu, da hun ikke længere behøvede at holde sig opreist og kave for den Dag imorgen, nu sank hun ganske under i en svimlende Træthed, saa hun lod Øienlaagene synke sammen og Fingrene folde sig i Skjødet.

For Bodil Rosenberg, som havde kjendt al Fattigdommens Elendighed, var denne trygge Stilhed som selve Saligheden. — Men samtidig var det, som om denne Salighed slappede den Livets Spænstighed, der hidindtil havde holdt hende oppe gjennem Sygdom og Modgang. — Ak, hun vilde saa gjerne faa fare i Fred! Nu var hun glad og lykkelig; thi hun forstod Guds Mening med alt. Hendes Synd var sonet igjennem megen Ulykke; men nu havde hun stridt sin Strid tilende, og hendes udslidte Lemmer længtede efter Jorden. — Selv ikke hendes Datter, den lille Annie, kunde vække hendes Lyst til at fortsætte Livet; og hun bebreidede ofte sig selv dette og bad Gud om Tilgivelse derfor. Det var ikke, fordi hun ikke elskede Annie; — havde ikke det lille Væsen været, vilde hun mangen Gang være bukket under. Men hun

kunde ikke for det; hun var bare saa træt og længselsfuld efter den store Fred.

Desuden — nu vilde jo Annie faa det godt. Laura vilde visselig ikke slippe hende fra sig og heller ikke Hans Brager og Ditlev, de to gode venner —! Nei, de vilde aldrig se paa, at der hændte lille Annie noget ondt·

Og desuden — selv om hun døde, — kunde hun ikke alligevel være Annie lige nær? Kunde ikke hendes Sjæl være om hendes Barn paa alle dets Veie, og kunde hun ikke gaa i Forbøn for hende hos Gud, naar Farer truede hende?

Aa jo — det troede hun saa sikkert; — det var bare disse udpinte Lemmer, hun var saa træt af at bære, og som hun gjerne vilde lægge bort til evig Hvile og Glemsel. —

Det var slige Tanker, som fyldte hendes Sind i de lange, stille Stunder, hun sad i Laura Bragers Have. Nu og da kom Laura ud til hende. Hun listede sig forsigtig nedover Trappens Trin, ængstelig for at forstyrre eller kanske vække. Hun vilde bare se efter, om Bodil sad godt, om Puden laa rigtig bekvemt under hendes Nakke, eller om Solen generede hende.

Og hvis alt var, som det skulde være,

klappede hun Bodil over Haaret og kyssede hende paa Panden og bad hende hvile sig godt; nu kom snart «Gutterne».

Gutterne var ingen andre end Officererne paa Holmen. Siden Bodil var kommen, var der mellem disse fire gamle Venner opstaaet et eget Frimurersprog, som ikke var let for andre at forstaa. Efterhvert som svundne Dages Minder dukkede frem et for et, blev ogsaa deres Samtale fuld af snart muntre, snart vemodige Hentydninger til det, de havde oplevet sammen i sin første Ungdom.

Og hver Gang Laura bad Bodil hvile sig, fordi Gutterne snart kom, gled der et svagt Smil henover Bodils Træk, og naar hun var blevet alene igjen, meldte der sig saa mangt og meget fra dengang. Hun saa sig selv gaa omkring i denne By som en slank ung Pige med rødblondt Haar og Drømmeøine. Hun huskede Moritz — hvor vakker han havde været, hvor ungdommelig og sværmerisk med det lyse Gutteansigt og det store, krøllede Haar.

Ak ja, — Moritz! Engang havde hun tænkt, at deres Veie skulde følges ad gjennem hele Livet, og nu —! Kammerherre Schamvogel var reist bort for en Tid, strax efter at

Bodil var kommet. Selv nu, da hun sad her saa graa og gammel, selv nu virkede vel hendes Nærværelse i Byen ubehagelig paa den korrekte Herre. —

— Herregud, at det virkelig var nødvendigt! At han ikke heller havde været saa ridderlig og saa overlegen, at han var kommet til hende og havde trykket hendes Haand, her hun nu laa saa ynkelig forlist paa Livets Hav. — Hun havde ofte haabet det; — hun havde ofte ønsket at kunne faa tale med Moritz endnu engang. Hun vilde gjerne bede ham om Tilgivelse for den Sorg, hun engang havde gjort ham.

Hun vilde bede om Tilgivelse for hver Gang, hun havde sat sig op mod ham i Trods og Hovmod, hun vilde bede om Tilgivelse for sin Ungdoms ranke Nakke og flammende Øine, for sin egenraadige Vilje og hidsige Vrede; ak! Livet havde knækket denne Vildfugl Tomme for Tomme, det havde bøiet hendes Stolthed dybere og dybere i Støvet, indtil den var ganske udryddet, og der ikke var andet igjen end en Slaves taknemmelige Ydmyghed.

Der var slet intet igjen af den Bodil Rønnow, som havde sovnet med knyttede Hænder og sammenbidte Tænder, og hvis

Holdning havde været rank og bydende som en Dronnings. — Nu sad der en forskræmt Fattigkone og spiste Naadsensbrød hos en gammel Veninde og vidste ikke anden Tak at give end at ydmyge sig i Støvet for alle.

Og dog — der var ogsaa en anden Ting, hun vilde sige Moritz.

Hun vilde fortælle ham, at hun gjennem hele Livet havde bevaret en liden Erindring fra deres første Ungdom, som i al sin Ubetydelighed havde været hende saa kjær, fordi det var den eneste Erindring, hun havde om ung og ren Elskovs Lykke.

Det var en Sommeraften; — Lindetrærne i Alleen stod i Blomst, — henad Alleen kom to pur unge Mennesker — halvt Børn endnu. — De holdt hinanden i Haanden og svingede den frem og tilbage — saa hinanden ind i Øinene — smilede — rødmede, og han hviskede: «Du Bodil!» — og hun hviskede: «Du Moritz!» — og begge syntes, det lød saa vakkert — — og saa rart — —.

Dette ene fattige Billede havde prentet sig ind i hendes Hjerne; — og hver Vaar, naar Lindeblomsterne sprang ud, og den samme søde Duft kom bølgende indad hendes Vindu, — da hændte det, at hun kunde græde af Sorg. —

Men hvis hun nogensinde traf Moritz igjen, da vilde hun fortælle ham dette; hun vilde fortælle, at hun havde bevaret dette lille Minde i sit Hjerte, som en sentimental gammel Jomfru bærer en Haarlok i en Medaljon om sin Hals.

Selv om han vilde sætte op et forundret og ironisk Ansigt til denne søde Tale — saa vilde hun dog ikke skræmmes heraf. — De lykkelige og rige Mennesker ved ikke, hvor megen Trøst og Lykke der kan være for en fattig Stymper i det, som de trækker paa Skuldrene af og kalder Sentimentalitet.

Men for ikke at skræmmes af hans Smil, vilde hun lukke Øinene, naar hun fortalte ham det. Ja, det var hint Gutteansigt, hun vilde bede om Tilgivelse for alt ondt, — og disse glade, forelskede Gutteøine, som havde seet saa vakkert paa hende den Sommeraften i Lindealleen — —

— Alt dette med Moritz havde i lange Tider ligget skjult i hendes Sind og kun meldt sig en og anden Gang — naar Lindene blomstrede. — Disse Minder laa i en Dis af blaa, fjern Vemod; — men der var andre Minder, som traadte frem i skjærende grelt Dagslys. Det var Minderne fra hendes Ægteskab.

Hvor det havde været en lang og tung Skole! Da hun blev gift med Rosenberg, var hendes Sind endnu steilt og stolt, og hun var opfyldt af Sorg over sin egen sørgelige Skjæbne. Hun kunde ofte hensynke i Drømmerier om, hvor ganske anderledes hun kunde være blevet, og disse unyttige og farlige Drømmerier gjorde Tilværelsen endnu tristere, end den i Forveien var.

Men hun skulde snart faa andet at lære. Thi det viste sig, at Rosenberg var ganske uskikket til at leve som skikkelig Borger; og stadig vred han sine Hænder i Fortvivlelse over, at han — en Kunstner — skulde være lænket til et Hjem, hvor han ikke følte sig hjemme, og til en Kvinde, som han aldrig havde elsket, og som han mod sin Vilje var bleven paaprakket.

I Begyndelsen oprørte denne Tale hende i hendes Sjæl, — netop fordi hun følte, at den virkelig var sand. Det var jo virkelig saa, at hun var bleven «paaprakket» dette Menneske — hun — Bodil Bønnow! Men derfor var der dog ingen Grund for ham til stadig at saare hende dermed. Det havde hun alligevel ikke fortjent. — Og hun paatog sig en krænket og aristokratisk Mine, der

gjorde ham endnu mere bitter og Forholdet værre og værre.

Og for nu rigtig at vise, hvor forbandet hun havde stellet det for ham, gjorde han sit bedste for at gaa i Hundene saa hurtig og saa grundig som muligt. — Han fandt en umandig Tilfredsstillelse i den almindelige og officielle Beklagelse: — «det var Synd for en saa begavet Kunster — han var kommen skjævt afsted — og nu søgte han Trøst for sit forspildte Liv. — Arme Mand! Saa store Evner og saa sørgelige Resultater.» —

Men paa den anden Side kunde han ikke undvære dette Hjem. Thi netop denne Lænke om Foden gjorde hans Kunstnerskjæbne tragisk, — og desuden var det godt at have noget at falde tilbage paa og nogen at lade sin Grættenhed gaa ud over, naar andre ikke gad høre.

Det hændte saaledes flere Gange, at han simpelthen var hjemmefra i flere Døgn; — men naar han havde «raset ud», som han kaldte det, vendte han stadig tilbage.

Første Gang, Bodil fik vide, at han bedrog hende, var det, som noget i hendes Hjerte brast. Det var, som hendes Nakke fra den Dag af blev bøiet. Hendes Mund mistede

sin hovmodige Linje. Hun blev med et saa stille og ligesom saa liden.

Og for hver Gang det hændte paany, for hver ny Skjændsel, hun oplevede, — bøiedes Nakken mere og mere — ligesom forskræmt, og hun drømte ikke mere de farlige Drømme; — hun bare arbeidede, arbeidede sig bleg og spinkel for at holde Hjemmet sammen om sit Barn — og dets Fader.

Ja, hun blev snart færdig med at sørge over sin egen Skjæbne; — med Forfærdelse saa hun, hvordan Rosenberg halvt med Vilje ødelagde sig selv, sin Stilling og sin Fremtid. — Og det var jo hendes Skyld! Det var jo hendes Skyld, at denne store Kunstner gik tilgrunde!

Da Rosenberg havde gjort sig ganske umulig, fandt han det ganske rimeligt, at Bodils Familie underholdt ham. Det var da det mindste, de kunde gjøre, naar de havde ødelagt ham.

Og gamle Sorenskriver Rønnow gik sit Livs tunge Gang til Solberg for at laane Penge af Moritz' Fader; — og saa kom Rosenbergs over til Amerika; — kanske man der kunde finde noget. Amerika var jo stort, og der var der ingen, som kjendte deres Elendighed.

Men det gik ikke bedre; — bare Trin for Trin nedover — nedover — til Fattigdom og Elendighed, — indtil Rosenberg blev ganske forkommen og døde, saa ulykkelig, saa bitter og saa fuld af Bebreidelser som ingensinde før.

Livet havde fyldt Bodil med en uhyre Forfærdelse. Hun tog imod alle Bebreidelser og vendte dem mod sig selv — javist! javist! Gud hjælpe hende! Og hendes rappe Fingre syede og broderede omkap med hendes ydmyge selvpinende Tanker, og hendes Øine blev flakkende og forskræmte og store af mange vaagne Nætter. —

Siden havde Livet kastet hende hid og did — indtil hun nu sad her. — Var det kanske en deilig Drøm dette, at hun sad i Lauras Stol, og at Hans og Ditlev kom indom hver Dag og talte rolig og godt til hende? — Skulde hun kanske vaagne op til en Dag fuld af Travelhed og Næringssorg —?

Aa nei, nei! Der hørte hun Lauras kjære Trin nedad Trappen — og følte hendes velsignede Haand stryge henover sit Kind. Og hun lukkede Øinene igjen — hun var saa træt, saa træt.

— — Stille, stille! — — Septembersolen

gled blødt henover gulnende Løv og underlige, store, sene Blomster — og over et hvidt, sluknet Menneskeansigt, der ogsaa saa ud som en stor, forunderlig Høstblomst, hvis tynde, følsomme Hud fornemmer det svage Solskjær med en halvt smertelig Sitren. En sen, syg Blomst, der vilde falde før Kvælden og dækkes af vaade, visne Blade. —

II.

Naar Annie Rosenberg kom hjem fra Skolen om Middagen, hændte det ofte, at en og anden ældgammel Herre, som var ude og slikkede Sol, stansede og pirkede sig helt om med sin Stok og blev staaende længe og se efter hende.

I den gamle, sløvede Hjerne dæmrede der noget; — hvad mon det kunde være? Hvor mon det var, han havde seet denne lille Pige før? Dette lille rødblonde Barnehoved med den mathvide Hud og den høie Hals, som bar Hovedet saa frit og vakkert? Den gamle Herre syntes bestemt at skulle erindre, at han havde seet den selvsamme slanke og gratiøse Skikkelse springende hjem fra Skolen under de selvsamme Trær for mangfoldige Aar siden.

Ja, han kunde saamænd blive staaende længe og grunde; — det var saamænd sjelden,

han mødte noget, som bragte hans Tanker i Bevægelse.

Men da han ikke kunde magte det, maatte han spørge sig for hos en af de andre Smaapiger, som kom hjem fra Skolen, og da han fik til Svar, at hun hed Annie Rosenberg, var det, ligesom noget dæmrede for ham, indtil han tilsidst huskede hele Historien om Bodil Rønnow, som havde været forlovet med den nuværende Kammerherre, men som inde i Christiania var bleven bedaaret af en dansk Skuespiller Rosenberg; — javist, javist! Og nu var hun efter mange Aars Forløb kommen tilbage og boede hos Frøken Brager, og dette maatte være hendes Datter; — javist, javist, saaledes hang det sammen! Og endelig prikkede han sig helt om med Stokken og fortsatte sin afbrudte Spadsertur, mens han mumlede for sig selv: «Moderen op af Dage! Gud ved, hvordan det skal gaa!» —

— Annie var henved fjorten Aar, da hun kom til Christiansværn. — Det havde hidindtil bare været saa som saa med hendes Skolegang; den havde været alt andet end regelmæssig. — Siden Faderens Død for syv Aar siden havde jo hendes Moder og hun maattet slaa sig igjennem, saa godt de kunde, og Annie

var ikke stort Barnet, da hun maatte begynde at hjælpe til for at fortjene de fattige Skillinger, som skulde til for at leve.

Og lille Annie var en flink Pige, som baade kunde gaa Ærinder og bringe Tøi rundt i Byen og passe Butiken, naar Moderen havde det rigtig travelt med Søm. — Dette, at hun saa tidlig maatte tage Ansvar paa sig, havde givet hende et alvorligt og voxent Væsen, som undertiden kunde synes at være ganske pudsigt hos dette lille, opløbne Pigebarn. Men det havde ogsaa givet hende en rolig og næsten myndig Vilje; — naar hun havde sat sig noget i sit lille Hoved, var det ikke muligt at faa hende fra det igjen. Hun gik saa stille med alt sit; talte ikke om sine Planer til nogen, men gjennemførte dem sindig og selvfølgelig.

Som nu dette, at hun — en stor, halvvoxen Pige — skulde komme ind i en Klasse, hvor der bare gik tolvaarsgamle Piger. Det vilde hun ikke finde sig i. Det besluttede hun at forandre. Og hun lagde ganske rolig sin Plan, som hun mente skulde bringe hende et par Klasser frem i kort Tid.

Hun gik til Onkel Hans Brager og Onkel Ditlev Pram og snakkede alvorlig med dem. Og de to nye Onkler sagde hm! og pustede

og saa paa hinanden og generede sig saa sandelig for den lille myndige Dame.

«Ja,» sagde Onkel Hans, «hvordan tror du nu egentlig, det skal lade sig gjøre?» — Og Onkel Ditlev rømmede sig meget betænkelig og begyndte at indvende, at nei —

«I to kan jo læse med mig om Eftermiddagen,» sagde pludselig Annie. «Saa gjør vi det hele i Hemmelighed, og saa bliver Mama saa glad til Ferien, naar hun hører, at jeg er sprunget over en Klasse.»

Onklerne saa atter paa hinanden.

«Det var som Pokker,» sagde Onkel Hans imponeret.

Men Onkel Ditlev nikkede bare velvillig paa Hovedet og saa triumferende paa Onkel Hans, som om han ikke havde ventet andet, og som om han havde Andel i Annies udmærkede Plan.

Ja, saa blev det aftalt, at de skulde læse med hende alle Fag — undtagen Religion, — men det kunde vist Laura paatage sig; det laa ligesom bedre for hende. —

Hver Eftermiddag hele Høsten og Vinteren udover kom de to Officerer roende iland, og mens den ene gik ind i Stuerne til Damerne, listede den anden sig ovenpaa

for at læse med Annie, uden at Bodil skulde vide om det.

Nu var det saa sin Sag for de to aldrende Herrer at undervise i almindelige Skolefag. Det viste sig meget snart, at de saamænd havde glemt adskilligt af det rent elementære, og at Annie satte dem fast baade i det ene og det andet Fag; og naar dette hændte, var hun ikke naadig, men skjændte paa dem og sagde, at slig kunde det ikke gaa.

Nei, nei, det forstod de ogsaa selv; — og tilsidst fandt de ud, at der Bitterdød! ikke var andet fore end at forberede sig til hver Time, de skulde have med Annie.

Korporal Andersen kunde ikke begribe, hvad der gik af dem.

De var rent ud sagt blevet flittige. Hver Formiddag sad de og læste i smaa, tynde Bøger, og de saa overmaade grublende ud, naar hun hentede dem ind til Middagen.

Deres nye Hverv optog dem overmaade, og heldigt var det, at Fæstningen allerede var nedlagt, ellers er det ikke urimeligt, at Annie var gaaet forud for Fædrelandets Forsvar. Thi Annie var en opvakt Pige og en streng Elev; — og hendes gløgge Hoved havde meget let for baade at lære og at huske.

De to Lærere havde megen Glæde af sin Discipel og var i al Stilhed meget stolte af hende. Naar de sad sammen ude paa Citadellet om Aftenerne, var det ikke længere som før, da de kunde sidde tause i lange Stunder og stirre paa Tobaksrøgen og nippe til sine Glas. Nei, — nu var det Annie og Undervisningen, de talte om. Altid havde hun sagt noget mærkværdigt eller spurgt om noget overordentligt eller aabenbaret en ny, fortræffelig Egenskab.

«Svære Evner hos det Pigebarn,» sagde Ditlev og pustede en hel Sæk Røg op mod Loftet.

«Hun burde strax opflyttes i femte,» mente Hans. «Der er da ingen Mening i at vente til Sommeren. Hun kan saamænd mere end de fleste i sjette.»

«Naa,» indvendte Ditlev — thi naturligvis skulde han komme med Indvendinger! «Det er vel ikke værdt at forcere. Kan hun gjøre Spranget til Ferien, saa maa vi være fornøiede.»

Dermed var Disputen i fuld Gang, og den sluttede ikke, før den ene af dem i fuldt Sinne rendte paa Dør. — Men efter en halv Times Forløb kom han uvægerlig tilbage, og nu gik altid Resten af Aftenen pent og rolig.

— — Paa denne Maade blev baade deres Tid og deres Interesser mere og mere optagne af Annie. Og naar de saa hende komme — saa ung og slank og rødblond og saa ganske lig sin Moder, var det for dem, som Lille Bodil atter var opstaaet fra de Døde.

Og det var, som om de saa det samme Liv begynde paany — den samme Menneskeskjæbne knoppes.

Og denne Menneskeskjæbne vilde de vare med sine store, grove, stærke Hænder. Saasandt som de engang havde elsket med sine tunge, trofaste Hjerter: d e n n e Menneskeskjæbne skulde aldrig trampes under Fødder!

III.

Der var pludselig kommet et Blaf af Foretagsomhed over Christiansværn. Besynderligt nok — forresten! Thi man skulde heller have troet, at med Fæstningen vilde Byens Liv have været forbi, og de gamle Huse under de store Træer vilde have ligget forglemte tilbage som hvide, store Spøgelser fra fordums Magt og Herlighed.

Men pludselig var der kommet Larm i Gaderne og Færdsel paa Havnen. Det var nogle Engelskmænd, som havde sat sig i Hovedet at gjenoptage nogle nedlagte Gruber strax ovenfor Byen. Der blev bygget og spekuleret og handlet og tjent Penge, og da der først var begyndt at komme Penge ud iblandt Folk, skiftede Byen Karakter. Der gik Sagn om de Engelskes Rigdom, og disse Sagn trak Folk til baade fra Bygderne og fra

andre Kanter af Landet. Henne ved Elven, hvor der før havde ligget en Bondesag, der havde skaaret Last til Byens Behov, reiste der sig nu en hel Fabrik, som dreves med Vandkraft fra Fossen. Og da det viste sig, at denne Vandsag gik godt og lønnede sig, er det jo noget, som siger sig selv, at der reiste sig en mægtig Dampsag paa den anden Side af Elven. Og da pludselig Skibsfarten tog et uventet og svimlende Opsving, blev der et myldrende Liv nede paa Værfterne langs Havnen. Fra tidlig om Morgenen til sent paa Kvæld lød der en evindelig Hamren og Knatten dernedefra, og Postmester Birchow var ganske fra sig selv af Forbitrelse over, hvormeget der var blevet at bestille paa Posthuset i det sidste, og hvor uforskammede disse Indflyttere var i sine Forlangender. De vilde have Posten udleveret en Time hurtigere, end før havde været Tilfælde, ja, de vilde endog kunne hente den paa en hellig Søndag Eftermiddag! Men det skulde der ikke blive noget af! En Søndag, da der kom nogen for at hente Post, blev han saa rasende, at han vilde have blukket til Vedkommende med en Lakstang, hvis han ikke i det samme heldigvis havde faaet et lidet Slaganfald, som

gjorde, at han maatte ligge tilsengs i flere Uger.

Der groede Huse op paa de mærkværdigste Steder — først paa Markerne rundt Byen, men siden baade paa Knauser og Svaberg ude mod Sjøen, saa det var rent uhyggeligt at se paa.

Og det var, som om de indfødte stilfærdige og langsomme Folk ganske forsvandt imellem denne høirøstede og travle Menneskesværm, som nu rumsterede rundt i Gaderne. Det forargelige var, at de allerede følte sig ganske hjemme i Byen. De skaltede og valtede, som de eiede det hele, og forsømte ingen Anledning til at udtale sin høirøstede Foragt for Urbefolkningen.

Latterligst af alle fandt de dog, at Officererne paa Holmen var. — Ja, de var mageløse at se paa, de stramme og morske Karle! Det ærgrede dem ogsaa, at de slet ikke vilde vige en Haarsbred fra Holmen, hvor der kunde anlægges de deiligste Boder og Værfter. Men kom ikke der; — de Bæster havde en Maade at se Folk ud af Døren paa, som var enestaaende.

«Det er minsandten den gamle Garde,» sagde man, naar man havde ærgret sig til-

strækkelig. «Den er ikke til at røge ud af sin Hule engang.» — Og da nu Folk fandt denne Benævnelse saa overmaade vittig og saa betegnende for deres Foragt, blev Officererne paa Holmen kaldt saaledes i almindelig Tale. —

Men de gamle Gardister gik sin vante Gang fra Bryggen op til Søster Laura og tilbage igjen uden at anfægtes. Naar de fra sit Citadel saa de nye Huse reises og de nye Værfter grundlægges, brummede de saa smaat: «Naa, det sprækker nok en vakker Dag! Det sprækker nok! Og da kan man igjen faa Fred paa Holmen.»

* * *

Annie skulde paa sit første Bal.

Det var anden Juledag, Ballet skulde staa; men allerede en Maaned i Forveien havde hun været optaget af denne Begivenhed, thi noget saadant som et Bal havde hun aldrig havt Anledning til at være med paa.

Da en af hendes Skolekamerater havde nævnt dette om Juleballet for hende, besluttede hun strax, at der maatte hun være med, og samme Eftermiddag, da Ditlev Pram skulde læse med hende om Tysklands Floder, blev han yderst

overrasket, da hun slet ikke var saa ivrig, som hun pleiede, men lagde Bogen bort og sagde, at nu vilde hun snakke om noget andet først.

Hun satte sig tæt indtil Bordet, støttede Hovedet i begge sine Hænder, saa alvorlig paa Ditlev og spurgte: «Du Onkel Ditlev, hvordan gaar det for sig paa et Bal?»

«Bal?» sagde Ditlev og gloede ganske uforstaaende paa hende. «Men Gud bevare dig, Barn, — jeg troede, vi skulde læse Geografi —»

«Ja, men sig mig nu først, hvordan det gaar for sig paa Bal» — gjentog hun bestemt.

«Nja — paa Bal? Jo — man danser, ved du jo. — Og saa er man svært fint klædt paa. Og saa spiser man jo lidt. Og drikker — —»

«Og saa —?»

«Ja — og saa spiller Musiken, da. Og saa danser man igjen.»

«Og saa —?»

«Saa —? Ja — saa er det ikke stort mere da, ved du, Barnet mit. Saa følger man sin Dame pent hjem og siger Godnat og Tak for iaften.»

«Kan d u danse, Onkel Ditlev?»

«Om jeg kan danse!» — brølte Onkel

Ditlev. «Ja saagu Bitterdød kan jeg danse, om jeg i det hele taget kan noget.»

«Og Onkel Hans — kan han danse?»

«Naa ja! Naa ja! — Lidt! Han er jo noget tung i Fodføringen — men saadan almindelige Turdanse og Runddanse kan han jo altid til Husbehov, Stakkar!»

Annie sad et Øieblik og saa eftertænksomt ud i Luften. «Er det svært vanskeligt at lære at danse?» spurgte hun.

«Naa — det kommer an paa ens naturlige Begavelse. Men hvordan gaar det nu egentlig med Tysklands Floder, Annie?»

Istedetfor at svare paa dette gik hun hen til Onkel Ditlev, lagde Armen fortrolig og lidt forlegent paa hans Skulder og sagde: «Du Onkel — tror du, at du og Onkel Hans kunde lære mig at danse i en Fart?»

«Jaha! Jaha!» Ditlev Pram lo hjertens fornøiet; — men Annie blev rød i Ansigtet og sagde langsomt: «Ja, for jeg skal sige dig, Onkel — at alle andre, jeg kjender, kan danse, og saa kan du jo forstaa, at det er noksaa kjedeligt — og noksaa sørgeligt — og noksaa flaut — og alt saadant — for mig, som er saa gammel og ikke kan.»

Og Annie fik et saa bedrøvet Udtryk, at

Ditlev Pram strax forstod, at dette vistnok maatte være en meget vigtig Sag for Annie, og strax blev han ogsaa meget alvorlig og betænkt.

Han klappede hende paa Kindet: — «Vær bare du rolig, du Mor. Du skal nok lære at danse saa godt som nogen af dine Veninder.»

«Ja, men Onkel — kunde du ikke lære mig det her oppe — istedetfor at læse Geografi med mig. — Jeg skal nok lære Lekserne alligevel — det lover jeg dig, — men jeg vilde saa nødig, at nogen skulde faa vide, at jeg nu maatte begynde at lære det, de andre har lært paa Danseskolen for mange Aar siden.»

Ditlev Pram lo igjen hjertens fornøiet: — «Pyt, min Pige!» sagde han. «Vær du rolig, du. Onkel Hans og jeg skal nok lære dig op bedre end nogen Danselærer. — Men nu maa vi tage fat paa Geografien; bevare dig, vi har jo tøvet bort et helt Kvarter! Nei, men om Aftenen — naar du er færdig med Lekserne, saa skal vi faa Tante Laura til at spille paa Klaveret for os. Og saa skal vi danse med dig, til du danser bedst af alle unge Piger i hele Christiansværn. Det tager jeg dig i Haanden paa.»

«Jaja» — svarede Annie — øiensynlig lettet. «Saa lover du mig det. Og saa faar vi skynde os. — Det er Tysklands Floder, vi har idag. — Nu skal du høre — —»

Det blev derfor bestemt, at der indtil Jul skulde være «Bal» hos Laura Brager hver eneste Aften. Hun fandt frem fra Bunden af sin Kommode en hel Bunke Noder, som hun ikke havde spillet igjennem paa mangfoldige Aar, og som hun vist aldrig havde troet, at hun skulde faa Brug for mere.

En Formiddag, da Annie var paa Skolen, og hun og Bodil sad alene hjemme, skulde hun øve sig; thi om Aftenen skulde Annie have sin første Danseundervisning, og da gjaldt det ikke at snuble i Takterne. —

Det var en mørk Regnveirsformiddag. Storm udenfor; men inde i Stuen lun Hygge, — Bulder borte i Ovnen og fin Duft af Birkeved — —

Bodil sad i sin Gyngestol. Hun var kanske kviknet lidt til i det sidste, men følte sig endnu meget mat. Idag havde dog Glæden ved at skulle høre de gamle Balmelodier jaget lidt Rødme op i hendes Kinder; «men,» sagde hun, «jeg er ræd for, at det skal blive lidt underligt at høre dem igjen.»

Organisten havde været og stemt det lille Klaver, saa det virkelig klang smukt og rent med sine tynde, forskræmte Harpetoner. Laura spillede en Polonaise og en Menuet; men ingen af dem huskede disse Dansemelodier.

«Vi har vist glemt altsammen,» sagde Laura. «Det eneste, som foresvæver mig, er noget, vi kaldte Marie Antoinette. Kan ikke du ogsaa huske det, Bodil? Der var Ord til den ogsaa, — men dem har jeg ganske glemt.»

«Marie Antoinette?» svarede Bodil. «Jovist — naar du siger det. Hvordan var det, den begyndte?» Og lidt efter nynnede hun nogle Toner, stansede og famlede og nynnede lidt igjen.

«Kan du nu huske den, Laura? De spillede den altid paa Solberg.»

«Ja, det er rigtigt. Jeg tror ganske sikkert, den staar her i Bogen.»

Hun ledte, spillede en Begyndelse hist og her, og endelig fandt hun den rigtige. Og de gamle Toner nynnede sin spæde Sang for dem og kaldte alle Minder frem. Bodil reiste sig og gik hen til Vinduet. Udenfor raste Stormen henover den forpjuskede Græsplæn og svingede de arme, visne Georginer frem og tilbage paa de store Stilke.

«Om igjen, Laura,» bad Bodil, da Musiken stansede — og atter dansede al Ungdommens gyldne Brus frem; — der var Bal paa Solberg, — Gutterne var komne hjem — Moritz og Hans og Ditlev —. Hun var klædt i den lyse Kjole med alle Rosenbuketterne, som hun og Jomfru Tellefsen havde strævet med i fjorten Dage, men som ogsaa nu var det deiligste, noget Menneske kunde se.

Og rundt Livet det store rosa Silkebaand og om Halsen Mamas Koralhalsbaand og hvide, syede Strømper og hvide Silkesko — ja, hun huskede nok, hvordan alle Mennesker havde seet paa hende, da hun traadte ind i Salen paa Solberg, hvor begge Lysekroner var tændt og alle Lampetterne straalede om Væggene — —

Hun havde faaet et Skimt af sig selv i et stort Speil, hun gik forbi, og der havde jaget en Strøm af jublende Blod til hendes Hjerte. — Aa, hvor var det vidunderligt at føle sig ung og vakker —! Og det rødblonde Haar var saa deiligt i alt dette Lys — som det faldt om hendes lille Hoved i en stor, enkel Knude med romerske Perler slyngende sig som et Diadem gjennem Haaret og helt frem imod Panden.

Og da saa de to Violiner og Fløiten og

Violoncellen og Valdhornet havde stemt i og spillet Maria Antoinette, — ja, da havde hun syntes, at der ikke kunde findes deiligere Musik i hele Verden, og naar hun saa dansede afsted med Moritz, saa ung og saa glad og saa vakker, da havde hun syntes, at Gulvet bævede under hendes Fødder, og at hun gled lige ind i Saligheden med det samme. — —

— — Og nu stod hun her og hørte de samme Toner klimpret paa et hæst Piano. — Gammel og træt stod hun og saa ud i Høsten og tænkte sørgmodig paa det Liv, som var blevet saa ganske anderledes, end det dengang var begyndt, og saa ganske anderledes, end det dengang var digtet og drømt.

IV.

Naar Aftensmaden var spist, sørgede Annie for, at Spisestuen blev ryddet i en vis Fart. Og saa maatte Laura sætte sig til Klaveret, og Bodil og den ene af Officererne maatte se paa, medens den anden og Annie dansede.

Men da hun ogsaa skulde lære Turdanse, blev det vanskeligere. Ditlev prøvede at danse med en stor Dukke som Dame, men det blev der bare Spektakel og Latter af; og Annie erklærede bestemt, at hun ikke vilde vide af nogen Spøg i Dansetimerne.

En Aften, da Bodil følte sig saa frisk og saa munter som ikke paa længe, bad hun selv om at maatte danse med i Marie Antoinettes Menuet.

«Kjære Bodil,» sagde Hans Brager, og hans dybe, langsomme Stemme blev ganske

bekymret — «tror du nu ogsaa, at du taaler at danse?»

«Aa ja,» svarede Bodil og smilte — «iaften taaler jeg det nok. Vi kan jo danse ganske langsomt — og jeg kunde da have Lyst til at danse Marie Antoinette endnu engang i mit Liv — vis à vis lille Annie. Synes ikke du ogsaa, det maatte være underligt?»

Jo — da, bevares! Det syntes nok sagtens Hans — men han maatte først hen og snakke med Laura, og Laura lovede at spille ganske langsomt, og Ditlev syntes bare, det var morsomt — og saa stillede de sig da op vis à vis — Bodil og Hans, Ditlev og lille Annie.

Bodil satte høire Fod lidt frem, holdt Kjolen sirlig løftet med to Fingerspidser, mens hun bøiede blygt sit Hoved, — hun huskede Stillingen nøie og fandt den igjen saa naturlig, som var det igaar, hun sidst havde traadt Dansen.

Saa begyndte Laura at spille; og den høitidelige, langsomme Menuet skred stadselig henover Tilje. Og da der var danset tilende, var Bodil ikke mere træt, end at hun godt kunde sidde i sin Gyngestol endnu en Times Tid, og da hun gik, erklærede hun, at nu

vilde hun danse Menuet hver Aften, indtil Annie var helt udlært. —

— Saa oprandt da endelig den store Dag. Annie havde ikke sovet hele Natten, bare ligget i en urolig Døs med Toner og Takter tumlende rundt i Hovedet. Hun forestillede sig, hvordan alt vilde gaa til; hun saa tydelig, hvordan hun kom ind i Hotelsalen, hvor Ballet skulde staa. Og hun saa en hel Mængde lysklædte Piger og sortklædte Gutter og galaglædte Voxne, som allesammen stirrede paa hende; — da blev hun saa forvirret, at hun bævede over hele Kroppen og troede, hun skulde falde overende.

Og saa skulde Musiken spille op: — en-to-tre! en-to-tre! — Hvem mon hun skulde danse med? Ja, det havde hun grublet over og spurgt begge Onklerne om; men de havde bare svaret: «Vær du rolig, Barnet mit! Du skal saamænd ikke sidde over.»

Saa oprandt den store Dag. Der var ikke kommet Sne endnu, men koldt var det, saa det spragede, og der havde været fyret i Spisestuovnen hele Dagen, — for derinde skulde hun klædes paa. —

Kjolen var bragt ned — lys og let som Spindelvæv, syntes hun. Aldrig før havde

hun seet noget saa deiligt. Og allerede strax efter Middag var Forberedelserne begyndt: hun havde badet og stelt sig og skiftet og kjæmmet sit lange Haar; thi det skulde bølge frit nedover Ryggen. Tante Lauras Kommodeskuffer var i de sidste otte Dage ransagede fra øverst til nederst, og fra dem havde de fundet de yndigste Ting: Silkestrømper og fine Kniplinger og Smykker — og det var ligesom en Selvfølge, at Annie skulde pyntes med det altsammen. —

Lamper og Lys var tændte i Spisestuen, og det store Speil paa Gjæsteværelset var med megen Møie flyttet ned, forat Annie skulde kunne se sig i al sin Pragt. Baade Annies Mor og hendes Tante og den tunghørte Tjenestepige var ivrig optagne af hendes Toilette, og tilslut blev hun ganske syg af Nervøsitet og Spænding.

Klokken fem hørte hun en Vogn rulle frem; da vidste hun, at Onklerne kom til The. Vognen rullede bort igjen; hun hørte halvt i Ørske Onkel Ditlev banke paa Døren og raabe: «Nu, min lille Prinsesse! Vi har vel ikke Kanonfeber?»

Og da Døren aabnedes strax efter, og Tante Laura førte hende ud i Dagligstuen —

nypyntet og undselig — da undrede det hende, at ikke nogen af Onklerne sagde noget strax, men at de stod længe ganske tause — indtil endelig Onkel Ditlev sagde med slig underlig bevæget Stemme:

«Herregud, kjære! Det er jo lille Bodil lyslevende!»

Først senere havde hun faaet Tid til at se paa Onklerne, hvor deilige de saa ud i sine Galauniformer med en Masse Guld og rødt og med hver sit gule Ordenstegn paa Brystet.

Nei, noget saa fint! Nu kunde hun først se, at det var nogle pene Folk, disse Onklerne, som hun til Hverdags bare ansaa som nogle ganske almindelige Mennesker, der var forfærdelig snille og forfærdelig gamle.

Og saa kom Tante Laura i sort Silkekjole og et Guldkors om Halsen og Haaret i Bukler ned over Ørene; — hun var ogsaa nydelig og slet ikke til at kjende igjen; — nei, ingen af dem var til at kjende igjen i al denne Pragt. — Bare Mama sad der liden og graa i sin stakkars glatte Hverdagskjole. — Og Annie fik pludselig saadan hjertelig Medlidenhed med hende, at hun maatte hen og kysse hende og klappe hende og sige, at det var sørgeligt, at

ikke hun kunde være med og danse, hun, som var saa god og saa vakker.

Men i samme Øieblik rullede Vognen frem, og saa var det at faa Tøi paa sig. — Aa, nu kom Skjælvingen over hende igjen! Hun var saa forfærdelig bange — frøs over hele Kroppen; — fandt pludselig paa, at hun heller vilde være hjemme hos Mama —; tænk, hvis hun kom til at snuble og falde midt i Salen; da vilde hun dø af Skam.

Og mens hun snakkede og skalv og smaagræd, blev hun pakket ind i Tørklæder og Kaaber, og der blev halet høie Støvler paa hende, og hun blev sat ind i en stor, lukket Kaleschevogn med Tante Laura ved Siden og Onkel Ditlev paa Bagsædet; — Mama og Onkel Hans stod og viftede, da de kjørte; thi Onkel Hans skulde være hos Mama, indtil Tante Laura kom fra Ballet.

Endelig stod da Annie der, hun saa ofte havde drømt: i den store Hotelsal med Speile paa Væggene og et par mægtige Lysekroner tindrende under Loftet og Grupper af unge Piger og Gutter rundt om paa Gulvet. Onkel Ditlev førte hende under den ene og Tante Laura under den anden Arm; hun klamrede sig fast til ham, thi hendes Hjerte bankede,

saa hun knapt kunde puste. Men Onkel Ditlev gik ganske rolig og overlegent, skrabede elegant langs Gulvet med Støvlespidserne og konverserede begge sine Damer. Annie kunde ikke svare; hun kunde ikke faa et Ord frem. — I den ene Ende af Salen stod et par Herrer og nogle Damer; hun hørte, at Onkel Ditlev presenterede hende for dem, og hun gjorde sin Kompliment, slig som man havde lært hende det; men da begyndte det ogsaa at gaa rent rundt for hende, og hun var lykkelig, da Onkel Ditlev førte hende hen til en Plads paa Siden af Salen.

«Saa, min lille Pige — nu begynder snart Fornøielsen. Nu skal jeg bare hente nogle Kavalerer til dig,» sagde han og klappede hende venlig paa Kindet, og Tante Laura, som saa hendes Skræk, lo hjertelig af hende og sagde, at det gik nok snart over.

Onkel kom snart tilbage med en stor, pen Gut, som var ligesaa flau som hun, og han presenterede Gutten, ligesom de skulde have været voxne Folk; men saa spillede Musiken op, og de maatte hen blandt de andre og gaa Polonaise. Men det viste sig, at Annies Kavaler var endnu flauere end hun; han mælede ikke et Ord og var saa klodset, at hun tilslut

blev ærgerlig og syntes, at hun maatte tage Affære og give ham smaa, venskabelige Puf, naar han vilde gaa tilhøire istedetfor tilvenstre.

Og da de havde danset Salen rundt et par Gange, blev hun ganske kjed af ham, sagde Tak for sig og gik hen til Tante Laura. — Nu var hendes Ængstelse ganske forbi; — dette, at hun havde været den flinke og overlegne, havde givet hende en vældig Selvtillid; — pyt! det var saamænd ikke saa farligt paa Bal, som hun havde troet.

Ikke før havde hun sat sig ned hos Tante Laura, før der kom en Gut, hun ikke kjendte, og engagerede hende; — han havde lyst, krøllet Haar og førte sig ganske anderledes voxent og overlegent end den forrige, og han konverserede og sagde De.

Kort sagt: Annie var meget tilfreds med ham, og det lod til, han ogsaa var fornøiet med hende; thi han engagerede hende paa Forhaand til baade Française og Menuet; det var de eneste Turdanse hele Aftenen; — i Runddansene blev der bare «nippedanset».

Mens de dansede, fortalte han, at han hed Fredrik Schamvogel, og at han gik paa Skole i Christiania, men bare var hjemme i

Ferien; — for denne Skolen her i Byen er der ikke noget ved, sagde han, her er ikke noget at lære, og alle Lærerne er bare nogle gamle, afdankede Idioter.

Denne overlegne Maade at tale om de frygtede Lærere imponerede Annie endel; — i det hele taget blev hun strax enig med sig selv i, at Fredrik var en kjæk Gut, og hun var glad over, at hun skulde danse Turdansene med ham.

Tiden løb, uden at hun lagde Mærke til det; hun var umaadelig i Vinden, Gutterne kappedes om at engagere hende, for de syntes, at hun var skrækkelig kjæk og rar og anderledes end alle andre. Og saa dansede hun saa godt.

Tante Laura maatte gaa tidlig hjem: — «Har du det nu morsomt da?»

Annie nikkede paa Hovedet og sagde med Alvor og Overbevisning: «Ja, du kan gjerne hilse Mama og sige, at dette her er svært morsomt. Og spørg saa med det samme, om hun ikke tror, jeg kunde faa holde et lidet Bal en af Dagene; — der er saa mange andre i Byen, som skal holde Bal, og da vilde det være saa gildt, om jeg ogsaa kunde.»

Saa maatte hun afsted; thi Musiken spil-

lede op. Hun kyssede Tante Laura og fór afsted. —

— Laura Brager blev uvilkaarlig staaende og se efter hende. — Saa selvbevidst og sikkert hun gik henover Gulvet! — Se der — strax kom en Kavaler springende — bukkede dybt, og hun neiede høitidelig; — men saa faldt de ganske ud af den formelle Ramme og løb Arm i Arm henimod Døren ind til Balsalen for ikke at komme forsent til Dansen.

Laura Brager listede sig efter dem og blev staaende en Stund i Forværelsets Halvmørke, hvor hun kunde se over hele Salen.

Og mange Tanker randt hende i Sinde, mens hun stod der og saa paa dette lille Menneske, der med straalende Øine dansede ind i Livet.

V.

Det var bare saavidt, Hans og Ditlev fik danset hver sin Gang med Annie, saa travelt havde hun det; og da de kom for at føre hende hjem, var det næsten ikke muligt at faa hende med, saamange nye Venner og Veninder havde hun faaet, og dem skulde hun naturligvis sige Godnat til.

Da de var kommet tilsæde i Vognen, tog hun fat i begge Onklerne: «Hør nu her,» sagde hun, «nu maa I hjælpe mig.»

Hvad det nu var for noget igjen?

Jo, de maatte ordne det slig, at hun fik holde et lidet Bal inden Nytaar. For strax over Nytaar skal Fredrik reise.

Fredrik? Hvem er Fredrik?

«Fredrik Schamvogel naturligvis. Han var den hyggeligste af alle Gutterne. Og saa

forfærdelig flink til at danse. Og saa opmærksom og fin — akkurat som en voxen Herre.»

De to Venner sad og hørte tause til; og nogle urolige Tanker steg langsomt op i deres Hjerner.

Da Annie havde udbredt sig over Fredriks mange Dyder en Stund — ruskede hun dem igjen i Armen: «Ikke sandt? Saa faar jeg Bal? Saa vil I bede Mama og Tante Laura?»

Hans Brager brummede noget uforstaaeligt noget inde fra sit mørke Hjørne; men da Ditlev hørte ham mukke, blev han naturligvis ivrig for Ballet.

Jovist skulde hun faa et lidet Bal. Annie skulde faa Venner og Veninder i Byen som andre Smaapiger. Det gik ikke an, at hun altid gik hjemme blandt de gamle, voxne, bedagelige Folk; saa kunde det gjerne ende med, at hun blev slig en bleg, veslevoxen Plante, som Ditlev for sit Liv ikke kunde udstaa.

Men nu kom Hans med sine Indvendinger; — det var ikke vist, at Bodil havde godt af al den Sjau, og desuden var der ingen, som forlangte, at Annie skulde holde Bal; hun blev nok buden ud alligevel. —

Og dermed havde de to Kamphaner Stri-

den gaaende og snakkede i Munden paa hinanden, lige indtil Vognen holdt hjemme.

— Selvfølgelig gik det, som Annie havde foreslaaet; thi hvem kunde negte hende noget? Selv Hans havde visselig aldrig for Alvor tænkt at forpurre hendes Bal; det var jo bare det sædvanlige Mundhuggeri mellem ham og Ditlev.

Naturligvis maatte det blive i al Tarvelighed med Bisp og Smørbrød og en Violin til Støtte for det skrøbelige Klaver. Det gjorde ingenting. Annie var baade stolt og ivrig for at faa det hele saa pynteligt som muligt. Rigtignok var hun som sædvanlig ordknap og gik omkring med sit lille, alvorlige Ansigt i endnu mere betænkelige Folder end ellers. Hun spurgte forsigtig Onkel Ditlev, om det ikke var saa, at hun som Værtinde skulde aabne Ballet med den Kavaler, hun selv vilde, men da han havde svaret jo, sagde hun bare aa naa! og nævnte ikke noget om, hvem hun havde tænkt at aabne Ballet med.

Men de havde jo hele Tiden havt en Anelse om, hvem det skulde blive, saa de blev ikke videre overraskede, da hun paa Festaftenen gik hen og neiede for Fredrik Schamvogel, og han tog det ogsaa ganske som en Selvfølge.

Det blev en storartet Aften, skjønt det naturligvis ikke var saa fint som paa Hotellet og ikke mere end otte Par. — Men Annie syntes, at det kunde være ligesaa gildt paa sin Maade; hun havde bare inviteret dem, der var muntre og snille og flinke til at danse, og saa savnede hun ikke de andre. Indimellem Dansene blev der legt, forat de voxne kunde være med, og Musiken faa hvile og spise lidt; thi de havde det stridt, og de unge Mennesker var ubarmhjertig fordringsfulde. —

Men mens Dansen gik muntert over gamle Provsten Bragers Gulv, og de stille Stuer gjenlød af de unges lyse Latter, — sad der en liden, tynd, graahaaret Kone i en Krog og foldede sine Hænder og bad saa brændende en Bøn om, at Fædrenes Ondskab ikke maatte gjengjældes paa hendes lille elskede Annie.

* * *

Skjønt de sidste par Aar havde medført mange store Forandringer i den lille Bys Liv, og mange fremmede Folk var komne til, kunde dog ikke det forandres, at Kammerherren paa Solberg var overmaade meget finere end alle andre.

De, som «kom paa Solberg», havde erhvervet sig et Slags Adelspatent. De var virkelig «fine» Folk, selv om kanske mange af dem, der ikke kom der, baade kunde have mange Penge og holde galante Selskaber. De kunde gjøre, hvad de vilde: der hang dog noget parvenuagtigt igjen baade ved deres Penge og deres Flothed, hvis ikke Kammerherren havde fundet dem værdige til at stedes til hans Taffel.

Midt i Januar Maaned pleiede Kammerherren at holde sit store «Opvaskselskab». Da blev der inviteret mellem 100 og 200 Mennesker, som kom paa Solberg den ene Dag i Aaret, ellers aldrig. Men de var lige lykkelige for det; thi denne ene Invitation var jo et Adgangstegn til det gode Selskab.

Der blev til denne store Nytaarsfest inviteret Rub og Stub — store og smaa, unge og gamle, Voxne og Børn. Og da Solberggaarden var rummelig nok, blev der aldrig Tale om Trængsel. Desuden var alt saa udmærket arrangeret: Børnene spiste og dansede i én Fløi af Bygningen, de unge Mennesker havde den store Dansesal og en Spisestue for sig, og en halvthundrede ældre Personer af forskjellige Rangklasser spiste i et stort Værelse,

som ikke brugtes til Hverdags, men ved disse Anledninger var meget smukt pyntet og oplyst. Her gik det da løs med Taler i det uendelige, og Kammerherren fik al den Ros, som han fortjente, baade som Menneske og Borger.

Men onde Tunger fortalte, at Vinduerne i denne Sal stod aabne i flere Dage efterpaa, «for at lufte Plebsen ud».

Man maa selv kjende disse Forhold for at kunne begribe, hvilken Glæde en Indbydelse til Solberg kunde forskaffe en stræbsom Smaaborger, og hvilken Misundelse en saadan lykkelig inviteret var Gjenstand for fra deres Side, der aldrig var naaet saa høit paa Ærens Stige.

Man maa selv kjende disse Forhold for at forstaa det dybe Raseri, der greb Kaptein Pram og Løitnant Brager, da der kom Invitation til dem og Laura, men ikke til Bodil og ikke til Annie. Særlig var det dette, at lille Annie skulde lide en saadan Forsmædelse! — Havde ikke den Lømmel af en Søn været hendes Gjæst og hendes feterede Kavaler? — Hvad skulde det saa betyde, at fornærme hende ved ikke at invitere hende til sig igjen?

— Herregud, kan man sige! Hvad er det for Bagateller! Men i de smaa Samfund voxer saadanne Bagateller op til at blive Ting, der saarer Menneskene helt ind i Sjælen. —

Desuden tænkte de to Venner som saa, at denne Tilsidesættelse vilde gjøre den arme Bodil hjertens ondt. Det var at rippe op i Ting, som burde være glemte, og som ialfald en Mand som Kammerherren burde være overlegen og ridderlig nok til at glemme. — Stakkels Bodil! Hun vilde jo strax føle det, som om hendes gamle Brøde kastede Skygge over Annies Liv.

For én Gangs Skyld var de to Officerer enige, — ganske enige om én Ting. Og om Aftenen, efterat de havde modtaget Invitationen, sad de længe og drøftede, hvordan de værdigst kunde svare Moritz paa hans Uforskammethed.

Det blev da aftalt, at Ditlev skulde gaa paa en meget alvorlig Visit til Solberg; og Resultatet af denne Visit lovede de sig begge meget af.

Næste Dag ved Middagstid blev ogsaa den lille By forfærdet ved, at en Kaleschevogn, forspændt med Vognmand Pedersens to abildgraa, rullede nedover til Bryggen, og en Stund

efter kom Kapteinen i al sin Pragt med Sporer og vaiende Fjære.

Ingen kunde begribe, hvad al denne Overdaadighed midt i Ugen skulde betyde; men paa Kapteinens uvenlige Mine kunde man se, at det ikke var smaa Ting, han havde fore. —

— Siden hin Affære med den tyske Orlogsmand var Forholdet mellem Kammerherren og de to Officerer blevet endnu kjøligere end før. Officielt var der naturligvis intet at bemærke; man traffes i Selskaber og hilste paa hinanden paa Gaden; men det var ogsaa det hele.

Da derfor Kammerherren saa Kaptein Pram komme kjørende ind paa Solberg, forstod han strax Grunden til hans Visit. — Han havde forresten saa halvt ventet ham, saa nu vidste han præcis, hvordan han fornuftigvis burde optræde.

Da Kapteinen traadte ind i Kammerherrens Salon, modtog denne ham med usædvanlig Venlighed. Ah, nei se! Hvor morsomt, at han vilde se herud! Værsaagod og sid ned!

Men Kapteinen blev staaende, og hans Ansigt blev ikke blidere, tiltrods for al Venlighed — noget, Kammerherren aldeles ikke lod, som han mærkede.

«Jeg kommer for at frembringe vor bedste Tak for din elskværdige Invitation,» begyndte Kapteinen.

«Aa, ingen Ting at takke for!» Den vævre Moritz slog ud med Hænderne og gned dem derefter mod hinanden. —

«Ah! mon her ikke er lidt koldt! Skulde vi ikke faa lidt mere i Ovnen — og saa kanske et lidet Glas med det samme — — —»

«Hør her, min gode Kammerherre,» afbrød Kapteinen ham; — den lille Hudfold var sprunget frem midt i Panden og stod der og dirrede uheldsvangert. — «Tillad mig kun en liden Oplysning. Da du sendte Frøken Brager Invitationen, maa du ikke have vidst, at Frøken Brager har en gammel Veninde i sit Hus, og at denne Veninde har en Datter, hvis Gjæst din Søn har været. Imidlertid har du glemt at sende dem Invitation — og jeg antager, at jeg — som din gamle Ven — maa have Lov til at minde dig derom i al Stilhed.»

«Jeg takker dig af mit ganske Hjerte for dette dit Venskabsbevis, men jeg forsikrer dig, at der ingen Forandring kan ske i Invitationerne.» Moritz Schamvogel talte ganske rolig — med et lidet Smil i Øiekrogen og en vis Ironi i Stemmen.

«Der kan ingen Forandring ske?» spurgte Kapteinen med uheldsvanger Betoning. «Det forundrer mig virkelig. Hvad skal dog det betyde?»

«Tja» — svarede Kammerherren og trak paa Skuldrene — «hvad det skal betyde?»

«Ja, hvad det skal betyde,» buste Kapteinen ud, og nu kunde man høre paa ham, at det var Alvor. — «Jeg behøver ikke at fortælle dig, hvad Skik og Brug og Høflighed fordrer. Du vægrer dig ved at invitere Lauras Gjæst, du vil heller ikke invitere hendes lille uskyldige Datter, hvis Gjæst din Søn har været. Dette kan ikke opfattes som andet end en overlagt Fornærmelse mod disse to Damer og mod os alle.»

«Ah — nei, hør nu en Ting, Ditlev!» sagde Kammerherren smilende, «hvad er det dog for noget Snak, du kommer med. Du maa dog minsandten erindre, hvem den Dame er, som du hele Tiden kalder Frøken Bragers Gjæst. Du maa dog ikke glemme, at det vilde være i høi Grad usømmeligt at se hende i mit Hus, efter hvad der engang er passeret mellem os. — Ikke sandt? — Det maa I dog forstaa allesammen uden at komme her og tale om

overlagt Fornærmelse. — Og med Hensyn til Pigebarnet, saa — tja — det er beklageligt for hende, hvis hun vilde sætte Pris paa at komme her. — Men, min kjære Ven, du ved ligesaa godt som jeg, at Verden er saadan. Hverken du eller jeg kan forandre de Love, som engang for alle gjælder med Hensyn til saadanne Etikettespørgsmaal. — Og saa taler du om, at min Søn skulde have været hendes «Gjæst». — Min Søn har været Frøken Bragers Gjæst; derfor gav jeg ham min Tilladelse til at gaa. Jeg kan nu sige dig, at jeg havde mine mange og store Betænkeligheder ved at lade ham gaa et Sted, hvor han vilde træffe en Dame, som engang har været nævnt i Forbindelse med mig. Men for ikke at saare Frøken Brager lod jeg det hele glide over. — Dette er dog ganske klart. Og skulde virkelig nogen være saa naiv for fuldt Alvor at anse min Søn for at have været det lille Barns «Gjæst» — som du siger — ja — min kjære Kaptein! — da finder jeg det meget beklageligt for Vedkommendes egen Skyld.»

Kammerherren havde hele Tiden talt let og konverserende, smilende og halvt overbærende; men bag hans godslige Tale kunde

man ligesom føle der reise sig en Vilje, saa urokkelig som et Fjeld.

Kaptein Ditlev Pram havde ikke de mange Ord i sin Magt som Kammerherren; han forstod ogsaa, at det ikke nyttede at tale mere herom; hverken Bodil eller Annie vilde nogensinde faa Invitation til Solberg.

Han tog derfor sin Galahat, som han havde sat fra sig paa en Stol, og sagde barskt: «Jeg er ganske uenig med Kammerherren. Jeg finder ikke, at denne Opfatning vidner om den Noblesse, jeg havde ventet at finde netop paa dette Sted.»

«Ah,» svarede Kammerherren og nikkede smilende.

«Jeg antager, at denne Beslutning er endelig?»

«Selvfølgelig!» svarede Kammerherren knastørt.

Kapteinen rømmede sig. «Meget vel,» sagde han. «Jeg har da kun at sige, at Frøken Brager, Løitnant Brager og jeg skal tillade os at sende vore Invitationer tilbage, ligesom vi for Fremtiden frabeder os Æren — —»

«Gudbevares!» bukkede Kammerherren.

«Farvel!»

Kapteinen gjorde helt om og raslede ud. Kammerherren fulgte ham høflig til Døren. Da Ditlev vel var ude, gik Moritz hen til Vinduet og saa ham stige tilvogns.

«Pauvre bête!» sukkede han og trak medlidende paa Skuldrene.

VI.

Den brave Ditlev behøvede ikke at have taget slig paa Vei.

Thi samme Aften, som disse skjæbnesvangre Indbydelser var udsendte, maatte Bodil gaa tilsengs paa Grund af Forkjølelse, og denne Forkjølelse gik i Løbet af den næste Dag over til heftig Lungebetændelse.

Saa der blev slet ikke Tale om Ballet paa Solberg. —

— Saa stille brændte Livet ud.

Man kunde strax se, at dette ikke kunde faa mere end ét Resultat. Jo mere Døden nærmede sig, des stærkere funklede hendes Øine, og der blev en underlig, lyttende Stilhed omkring hende.

Der var over hendes Sind en Fred som Høstens Sol over store, lyse Vande, hvor intet

Blaf af Angst strøg indover. Det var, som hendes funklende Øine fik sin Glans af en fjern Straalehvælving, som de andre ikke kunde se, men som hun allerede stirrede ind i.

Hun talte næsten intet Ord; naar der nu og da kom en Hvisken over hendes tynde Læber, kunde man høre, at det var andre Mennesker, hun talte med — — Hun var allerede langt borte — langt borte — —

— — Bleg og forskræmt gik lille Annie om i Stuerne. Hun kunde slet ikke gjøre sig Rede for den onde Tyngsel, som altid hvilede over hende; — hun kunde slet ikke finde Hvile nogetsteds: snart listede hun sig hen til Moderens Dør, lyttede med tilbagetrængt Aande, kigede ind ad Nøglehullet — sneg sig ind et Øieblik og saa altid det samme: denne voxgule Profil ubevægelig mod det mørkegrønne Sengeomhæng.

Ved Siden af Sengen sad enten Laura eller en gammel Vaagekone. Naar de hørte Annie komme ind, vendte de bare de trætte, sløve Ansigter og sagde intet.

Der var heroppe i Sygeværelset noget, som gjorde Annie angst — saa hun pludselig ikke turde være der mere, men maatte styrte

ud — nedad Trapperne, ind til de levende — og kom endelig halvdød springende ind i Salen, hvor Onkel Ditlev og Onkel Hans sad saa stive og rare paa de høitidelige Stole og sagde intet — bare stirrede alvorlige ud i Luften og nu og da nippede til sine Glas.

En og anden Gang følte hun Trang til at græde lidt. — Hun syntes, hun var saa ensom, saa ensom! Der var ingen, hun kunde gaa til og faa Trøst. Da gik hun ind i Spisestuen, hvor der var ganske mørkt og koldt. Og hun satte sig ved Vinduet og stirrede ud i Natmørket, indtil Hovedet brast ned paa hendes Arm, og hun græd lydløst.

Men det varede ikke længe, saa hørte hun en af Onklerne tage i Døren.

«Annie!» spurgte de — stille og forsigtig. «Er du her, Annie?»

Saa maatte hun jo reise sig og svare. Og hun maatte tørre Øinene, forat ingen skulde se, hvor rødgrædte hendes Øine var.

De var saa snille begge to, og hun følte, at de vilde give alt i Verden for at trøste hende; men de kunde ikke finde paa noget at sige. De kunde ikke engang tage hende om Halsen og trykke hende ind til sig og stryge

hende over Haaret; — ak Gud; og det var jo bare det, hun trængte; det var jo bare det, der skulde til, forat hun skulde faa grædt rigtig ud al denne formløse, uhyre Sorg, som var nær ved at kvæle hende.

Dagen gik, og Kvælden kom, og hun lagde ikke Mærke til det. Nu og da fik hun sove lidt, men vaagnede saa igjen i Angst; — kanske hun havde sovet en Time, kanske bare nogle Minutter. — Men hun følte det, som om hun havde gjort noget galt, som hun havde forraadt sin Moder, og hun løb op ad Trapperne og blev staaende ved Døren med bankende Hjerte, indtil hun igjen hørte det hæse Aandedræt eller en underlig, høi, fremmedartet Stønnen.

Men altid, naar hun kom ned, saa hun Onkel Ditlev og Onkel Hans sidde ved Bordet — lige stive og alvorlige — med Øine, som glippede langsomt op og i, ligesom de slet ikke mere hørte til paa denne Jord.

En Nat, da Annie laa paa Sofaen og halvblundede, fór hun pludselig op ved, at nogen rørte ved hende og nævnte hendes Navn. Det var Tjenestepigen.

En forfærdelig Angst greb hende, og uden at høre, hvad det var, der blev hvisket til

hende, styrtede hun op ad Trappen og ind paa Sygeværelset.

Hun saa sin Moder siddende opreist i Sengen — støttet af Puder paa alle Sider.

Men var dette hendes Moder? Min Gud, hvad var det for et underligt Udtryk i hendes Ansigt — — Munden fortrak sig — som til et uhyggeligt Smil. — Og Øinene! Øinene! Aa Gud, se Øinene!

Annie skreg og sank halvt sanseløs overende ved Sengen. Hun borede sit Ansigt i Dynen, og kjendte Moderens magre Haand lægge sig velsignende paa hendes Hoved.

Men saa gled alt bort i Mørke.

Da hun vaagnede, var der tændt Lampe i Værelset, og der stod to Lys og brændte ved Hovedgjærdet.

Hun laa paa Sofaen — hun turde ikke røre sig — hun turde knapt aabne Øinene. —

Onkel Ditlev og Onkel Hans stod med bøiede Hoveder og foldede Hænder henne ved Bordet. Men ved Siden af Sengen stod Tante Laura og lukkede de store, brustne Øine, der stirrede vildt ud af det magre, forfærdede Ansigt.

Naar først Døden har fundet Veien indi et Hus, er det ofte, som den bliver siddende der og vente paa sit næste Bytte. — Selv om den Døde er bragt bort og stedet til Hvile, er det dog, som den Fremmede sidder og venter etsteds i Huset.

Saa underlig en Uhyggestemning hvilede over Laura Bragers Hus hele Vaaren og Sommeren udover. Tilsyneladende var alt som før: Hans og Ditlev kom stadig og læste med sin lille Elev; men pludselig en Dag kunde det hænde, at Annie lukkede op for dem bleg og med rødgrædte Øine: «Hys! Tante Laura ligger syg!»

Men lidt efter kunde hun være oppe igjen og gaa omkring i Stuerne, god og stille som altid; men dog; der svævede en egen Angst i Luften, — en Anelse om, at den Dag ikke var fjern, da hun vilde forsvinde for dem, ligesaa tyst og ubemærket, som hun havde levet.

En deilig Junimorgen fandt de Tante Laura død i sin Seng.

Rundtom hendes Hus stod Frugttrærne overdryssede af Blomster, og en fin Vind bragte stundom Blomsterbladene til at flagre stilt gjennem Luften.

Netop da var det hendes Sjæl skulde glide bort — ind i det stille, hvide Blomsterdrys og Vaardagens sitrende Solluft, mens hendes lille jomfruelige Ansigt havde faaet et Udtryk saa vidunderligt, som om der netop i Dødsøieblikket var aabenbaret hende noget uanet skjønt.

VII.

Laura Bragers lille hvide Hus blev lukket med Laas og Skodder og laa fra nu af øde og ensomt og drømte bag sine Buxbomhækker og Stokroser. En Gang imellem kom Korporal Andersen over for at luge og ordne i Haven og for at gaa igjennem Stuerne; men ingen anden satte sin Fod der.

Annie flyttede over paa Holmen til Onklerne. De to Gardister havde havt mange alvorlige Samtaler om, hvordan det bedst skulde ordnes. De havde først tænkt paa at flytte hele sin Menage over i Lauras Hus; — det vilde falde bekvemmest for Annies Skolegang. Men paa den anden Side: det vilde være saa trist for dem alle i det gamle Hus, hvor alt mindede dem om de døde. Da hellere flytte over til Holmen, hvor der var god Plads og

ingen Minder, og hvor en af Opsynsmændene kunde ro Annie over hver Morgen.

Men hvad skulde de saa gjøre med Lauras Hus? De fik jo slet ingen Brug for det mere; — og der havde allerede været mange Liebhabere til Huset baade af dem, som vilde kjøbe, og dem, som vilde leie; thi det laa jo brilliant til, midt i Byens peneste Gade.

Men nei; det skulde der ikke blive noget af. Ingen Fremmed skulde faa Lov til at indrette sig i Søster Lauras Stuer.

Og saaledes gik det til, at der midt i den opvoxende Bys Hovedgade laa et fortryllende Hus i en stor Have, nedrullet og øde, saa de smarte Forretningsmænd holdt paa at gaa fra Forstanden af Ærgrelse.

Tænk — her var jo ligefrem Penge at tjene — mange Penge! — og saa lod de det ligge hen — ubenyttet og øde! — Sligt var jo ligefrem Forbrydelse!

Men kunde man vente sig andet af den gamle Garde?

* * *

Hans Brager havde bragt over til Holmen alle Søsterens efterladte Smykker og Papirer.

Smykkerne blev ordnede smukt i en Kommode; dem skulde naturligvis Annie have, men Papirerne blev foreløbig liggende i den Kuffert, som de var baaret over i.

Laura Brager havde isandhed været en Ordensdame; det maatte Hans sande, da han begyndte at gjennemgaa Papirerne. Der var Husholdningsbøger, saa propert holdte, at Hans med Forfærdelse sammenlignede dem med sine egne Regnskaber. Der var Optegnelser over Vasketøi og over Syltetøi, der var nøiagtige Opgaver over, hvor meget hvert eneste Frugttræ i Haven havde baaret hvert Aar. — Der var en Mængde Dagbøger, hvor der var nogle Ord for hver eneste Dag i Aaret; — nogle Ord om Veir og Vind, om en Dame, der havde været paa Visit hos hende, eller en Blomst, som havde faaet en ny Knop — en Fortegnelse over de tusen smaa Ubetydeligheder, som fylder en gammel Jomfrus ensformige Liv. — Der var gamle Breve fra deres Forældre, fra Faderen, da han var ung Student, og fra Moderen, da hun var ung Pige.

Hans Brager læste disse naive, sværmeriske Breve igjennem med Sindet fyldt af Andagt; og da han havde læst dem tilende, bandt han dem sammen i en Pakke og skrev udenpaa

den, at den skulde brændes efter hans Død. — Thi selv kunde han ikke bære over sit Hjerte at ødelægge alt dette; men paa den anden Side vilde han ikke, at disse Breve skulde falde i fremmede og profane Hænder.

Om Aftenerne, naar Annie var gaaet tilro, og Ditlev sad inde hos sig selv, pleiede Hans at tage Lauras Dagbøger frem og læse i dem. Det var som at leve Barndommen om, helt fra de tidligste Tider, da de som Børn havde legt sammen. Tænk, nu var det over et halvt hundrede Aar siden! Det var de snurrigste Smaating, Laura havde nedtegnet i disse Bøger: der stod om Bagerens Hane, som havde «slos» med Madam Pedersens, og saa havde Bagerens røde faaet Prygl af Madam Pedersens sorte.

Det var om et Barneselskab paa Solberg, hvor de havde faaet Kavringsgrød og deilig Steg og Gnask, og hvor de sidenefter havde spillet Gnav om Pebbernødder.

Det var om Tante Malle, som havde været paa Besøg og havde havt med sig som Present sex Par Strømper, som hun selv havde strikket, «men som var meget haarde i Traaden».

Men snart mærkede man jo, at den, der skrev, blev ældre og mere udviklet. Etsteds — det var i en Bog fra hendes sextende Aar —

stod der følgende: «Idagmorges reiste Gutterne, hvoraf især min kjære Broder Hans samt Ditlev bliver savnet saart af mig. De var begge glade og lykkelige over at komme bort, og det var jo ikke ventende, at de skulde lægge Mærke til min Sorg. Men da de var borte, gik jeg op paa mit Kammers og græd. Ja, jeg følte mig saare forladt.» —

Hans Brager læste disse Linjer igjennem flere Gange og faldt derpaa i dybe Tanker.

Besynderligt! Hvem havde nu anet, at hans lille Søster havde havt saadanne Følelser? Han huskede hende jo godt fra dengang; — saa blid og fordringsløs og stille. Naar Folk talte om Laura, sagde de altid: «Stakkar — hun er saa snil!» og dermed var man færdig med hende. Men at Laura virkelig havde gaaet her og længtet bort og følt sig forladt, naar Gutterne reiste! Og at hun havde grædt alene oppe paa sit Kammers!

Hans Brager sukkede og bladede videre.

Den Dag, Bodil Rønnow var reist ind til Christiania for at blive Dame, havde Laura skrevet mange Sider. Først kom en nøiagtig Beskrivelse af selve Afskeden og Afreisen; dernæst stod der følgende:

«Og nu sidder jeg atter her paa mit lille

Værelse, hvis Ensomhed begynder at blive mig kjær, og betror mig til dig, min kjære Dagbog, hvis Blade er den eneste fortrolige Ven, jeg eier.

Udenfor falder Bladene saa smukt og vemodig, og de er af saa mangfoldige Kulører; og herinde i mit Hjerte er det ogsaa, som om der faldt Blade, skjønne Blade, brogede Drømme og Chimærer. —

Jeg saa idag min Hjertens Veninde reise bort til Livet og til Lykken, til den, hun elsker af sin Sjæl, og til dem, der elsker hende.

Saa mangfoldige er Skjæbnens Veie! Nogle Mennesker bliver saa megen Rigdom givet, andre er kun ringe Evner og Kaar beskaaret.

Naar jeg sammenligner Bodil Rønnow med mig selv, saa maa jeg ofte spørge mig selv: om det virkelig er to jevnaldrende unge Piger, der er saa ganske forskjellige baade i aandelig og legemlig Udstyrelse?

Jeg ved intet saa skjønt som Bodil, intet saa idealsk som hendes Jomfruskikkelse, værdig en Digters Tilbedelse. Og jeg finder det saa ganske rimeligt, at alle Ynglinge ligger hende tilfode, — ja, endogsaa naar han, hvem mit eget stakkels Hjerte græder for, udmærker hende fremfor alle og naturligvis ogsaa for mig,

Stakkel, — endogsaa da føler jeg intet, som ligner Misundelse mod hende. —

Thi hvad skulde vel Ditlev finde hos mig uden en Søsters Venskab? Dog nei, lad mig intet røbe, selv ikke til disse Blade. —

Ak, en Søsters Venskab! Det lyder smukt, og Herren give mig Kraft til at finde det skjønnere end alt andet. Og Herren give mig Kraft til at glemme mig selv og glæde mig ved andres Glæde. Jeg ved, det er min Lod i Livet, og jeg ved, at den Lod er fuld af Velsignelse; — men ak, — den synes dog saa fattig for den, som sidder ensom paa sit Kammers, og som ser alle andre flyve ud til Lykken og Livet — og som ikke er mere end atten Aar gammel.» —

Her lagde Hans Brager Bogen bort; — han følte sig som en, der har begaaet en Helligbrøde. Thi han havde jo kjendt Lauras Karakter saa godt, at han vidste, hun for ingen Pris havde villet røbe denne hendes Livs saare Hemmelighed for nogen, — kanske mindst af alle for sin Broder.

«Ja, kanske allermindst for mig,» mumlede han hen for sig, da han havde siddet og tænkt over det en Stund. Hun, der var saa blyg, at den mindste Tilstaaelse bragte hende

i Vaande, — hun skulde aldrig have tilstaaet dette for ham.

Hendes Skikkelse forandrede langsomt Form i hans Erindring. Hun, der altid havde staaet for ham i lutter Harmoni og Stilhed — hun havde elsket og lidt! Hun havde ført sin haarde, ensomme Kamp, forat ingen skulde mærke hendes Livs Sorg.

Og hun havde seiret. Stolt og stille havde hun vandret sin Vei gjennem Livet som en god Søster af den Mand, hun elskede.

Hvor lidet vi kjender hinanden, vi arme Mennesker, tænkte han. Og selv om vi kjendte hinanden, kunde vi ikke hjælpe hinanden. Ak Gud!

Løitnant Brager tog sin Søsters Dagbøger i sin Haand og saa tankefuldt paa deres tætskrevne, gulnede Blade, før han kastede dem en efter en i Ilden.

VIII.

Efterat Annie var rykket ind i Stuerne paa Holmen, var der lidt efter lidt kommet et nyt Præg over dem. Før i Tiden havde de været overmaade spartansk udstyrede; de gammeldagse stivryggede Stole stod opmarscherede langs Væggene, paa hvilke der kun hang endel Portræter, Slagbilleder og Vaabendekorationer. Korporal Andersen havde i Tidernes Morgen gjort nogle spage Forsøg paa at fiffe lidt op hist og her; men det var stadig gaaet hende lige ilde, og engang, da hun havde havt den fortvivlede Ide at hænge en Kanarifugl i Bur inde i Spisestuen, var det lige ved, at Hans Brager havde dræbt baade hende og Fuglen, og fra den Dag fik hun en saa panisk Skræk for alle Forbedringer, at hun for sin Død ikke havde villet flytte en Stol

tre Tommer fra den Plads, hvor det engang for alle var bestemt, at den skulde staa.

Hvem skildrer derfor hendes Rædsel, da Annie en Dag kom halende med alle Frøken Bragers Blomsterpotter og gav sig til at stille dem op i Vinduskarmene!

Hun forsøgte naturligvis at gjøre Annie begribelig, hvilke forfærdelige Følger dette kunde have for dem alle; men Annie bare lo af hende og sagde, at det skulde nok hun tage paa sig.

Det gik ganske, som Korporalen havde ventet: da Ditlev Pram kom ind i Stuen og fik se de brede Vinduskarme ganske skjult af alskens Blomsterpotter, spilede han Øinene op, satte Armen i Siden og skreg op! «Naa! Hvadbehager! Tør jeg spørge, hvad det er for Grønsager, De har samlet herinde, Korporal! Hva?»

Korporalen, som holdt paa at dække Bordet, havde nær sluppet en hel Suppeterrin i Gulvet, saa forskrækket blev hun ved at høre Kapteinens tordnende Vrede.

«Det er Frøken Bragers Blomster,» sagde hun ynkelig i Maalet. «Det er Annie, som endelig vilde have dem her. Jeg sagde ogsaa

til hende, at det vilde vist neppe Kapteinen synes om.

Ditlev Pram gryntede i Skjægget.

«Saa. — Javel. — Det er godt.» —

Og nu hændte det besynderlige, at han aldeles ikke kastede dem ud af Vinduerne, som Korporalen havde ventet, men tvertimod gik hen og saa noksaa venskabelig paa dem, ja, pirkede endog i Jorden paa en af dem og kneb et vissent Blad af en anden.

«De sørger for, at de faar Vand hver Dag, Korporal,» sagde han tilsidst, og Korporalen blev saa forfærdet over denne indirekte Indrømmelse, at hun blev staaende og glo paa Kapteinen uden at svare.

«De har forstaaet?»

Jo—bevares! hun havde forstaaet; — men igrunden var det slet ikke sandt; hun forstod det aldeles ikke. — Den arme Kanarifugl havde de kvalt i Raseri — men denne Mangfoldighed af stinkende Blomsterpotter skulde have Vand hver Dag. —

Nei, nei — hun gik sukkende og hovedrystende ud i Kjøkkenet.

Og ved Middagsbordet roste de begge Annie, fordi hun havde været saa omtænksom at faa Søster Lauras Blomster herud; — Søster

Laura havde været saa glad i dem og passet dem selv. — Og sidenefter blev der en Stads med disse Blomster, som var over al Maade: — Annie sølede og vandede og grov hver evige Morgen, uden at nogen kom med den mindste Indvending — tvertimod! tilslut begyndte endog de store, voxne Mandfolk at grave omkap med Barnet og holdt nøiagtig Dagbog over hver enkelt Plante.

Siden begyndte Annie ogsaa at rumstere med Møblerne, pudse Støvet af Boghylden og ordne paa Officerernes Arbeidsbord.

Og dette sidste var dog det værste! Hvad der saa end siden maatte hænde, kunde det ikke forbause Korporal Andersen. Thi havde nogen før kommet til at lægge selv den mindste Ting tilrette paa disse Skriveborde, — aa, Himmel! for et Herrens Veir!

Men Annie ligefrem ryddede, uden at der blev Explosion! Det vil sige: de likte det ikke, hverken Ditlev Pram eller Hans Brager.

«Hør Annie,» sagde de, «hør du, Barnet mit. Jeg vilde helst ordne paa Bordet selv, du. Der er saamange Ting der, som ingen anden kan finde Greie paa end jeg selv.»

Men nei — Annie brød sig ikke noget

om det. Om de vilde leve i sligt Griseri? Gamle Aviser og Tobaksaske og Pennekniver og Papirlapper og opslagne Bøger rodede om hinanden i vildt Virvar.

Nei, tak! Hver Lørdag skulde der ryddes paa Skrivebordene; der var ingen Bøn for andet.

Og da et par Lørdage var gaaet hen med svage Protester fra Mandfolkenes Side, fandt de sig tilsidst i det.

Ja, det hændte en Lørdag, at Annie ikke havde havt Tid til at rydde inde hos Ditlev, — saa kom saamænd Kapteinen selv og var grætten og klagede over, at Annie havde glemt at ordne paa hans Bord.

— Hun blev ganske uundværlig for de gamle Pebersvende. Var hun ude i Selskab en Aften, vidste de slet ikke, hvordan de skulde faa Tiden til at gaa. De sad og gloede paa hinanden og nippede nu og da til sit Glas og skottede utaalmodig op paa Klokken, — blev den da aldrig 10 iaften?

Stille og godt randt Vinter og Sommer. Hun var det muntre Kvidder, som bragte de lange ensformige Dage til at glide lykkelige forbi.

De havde troet at tage til sig et stakkels

forældreløst Barn, og de havde faaet en morsom og brilliant Kamerat.

Men de lagde ikke Mærke til Aarene, som gik, og som gjorde deres Kamerat til en ung, fuldvoxen Kvinde.

IX.

Postmester Birchow maatte hver Dag faa Madam Bastian til at rapportere, hvad hun havde hørt af sine Kunder paa Butiken; — thi Postmester Birchow kunde slet ikke gaa omkring ude mere og høre nyt. — Han havde ærgret sig over al Maade, den stakkels Fyr, og tilsidst kunde man ikke længer bruge ham med samt hans Sinne, men bad ham lempelig om at søge sin Afsked. — Dette forskaffede ham et Raserianfald, som knækkede ham ganske; — men Folk blev da kvit ham paa Posthuset, og ingen huskede mere paa ham, der han sad og fræste i Madam Bastians store Armstol.

Thi han havde leiet sig ind hos Madam Bastian, forat han dog kunde have et Menneske om sig, og skjønt det ikke var noget behageligt stadig at blive udskjældt, lod dog

Madam Bastian ham sidde i Stolen, men lod ham betale godt for det.

Og ligesom en Drukkenbolt ikke kan leve uden Brændevin, saaledes kunde Birchow ikke leve uden Ærgrelser. Hændte det en Dag, at Madam Bastian ikke kunde fortælle ham tilstrækkelig mange ærgerlige Nyheder, blev han saa grov og ubehagelig mod hende, at det var en Skam at høre paa.

Men nu var Fredrik Schamvogel heldigvis kommet hjem fra Udlandet, og Madam Bastian var vel fornøiet; thi nu fik hun daglig saa meget at berette Postmesteren, at han hver Aften gik tilsengs ganske beruset af Raseri —!

Det var ikke det gale, Fredrik Schamvogel ikke var. Han var uforskammet mod fine Folk, og han havde sagt endel Sandheder til flere Honoratiores, som var til at daane over. Men dette kunde endnu til Nød tilgives; thi siger man en Uforskammethed til en stor Mand, er der altid ti mindre Mænd, som glæder sig i sit Hjerte og igrunden synes, at den unge Person er pokkers modig og talentfuld.

Nei, det værste var dog, at han aabenlyst omgikkes ganske simple Folk, Sjauere og Arbeidsfolk, sad paa Værtshus med dem og politiserede og havde indstiftet en Forening, hvor

der bare skulde optages «Kropsarbeidere», og som skulde kjæmpe for alskens nymodens og fritænkersk Væsen.

Tænke sig til: dette var Kammerherrens Søn! Dette var Arvingen til Solberg!

Aa! Postmesteren ærgrede sig, saa han sad og putrede og skummede og saa hans krumme Fingre flængede Skindbetrækket paa Stolen.

Hvad Kammerherren sagde? — Ja, hvad skulde han sige! Hvad ialverden skulde han sige, den arme Mand!

Gutten var jo voxet fra Riset; og de kunde jo ikke godt spærre ham inde, skjønt han rigtig havde fortjent det.

Men én Ting kunde man gjøre; man behøvede ikke at omgaaes en slig Person. Man kunde trække sig tilbage fra ham, især kunde det lade sig gjøre uden Resiko, efterat det var kommet til Brud mellem den unge Fredrik og Kammerherren. Det gik endog saa vidt, at Fredrik flyttede hjemmefra, leiede sig en Hybel oppe i Arbeiderbyen, skrev i dette elendige Rabulistblad, som blev udgivet af en gammel fordrukken Bogtrykker, og holdt rent ud sagt socialistiske Foredrag hver Lørdagsaften i Arbeiderforeningen. —

Der kom en egen utryg Følelse over den bortgjemte By — hvor man hidindtil havde havt det saa godt og stille og fredeligt.

Man havde nu og da læst om, hvordan der kjæmpedes paa Liv og Død langt borte i Verden, hvordan Rig stod mod Fattig, Ung mod Gammel, Fader mod Søn, — og man havde rystet paa Hovedet og sukket med sig selv: «Nei, saa galt er det da ikke hos os!»

Men nu!

Stod ikke Kampen her saa styg og uforsonlig som midt ude i det ugudelige Europa? — Reiste ikke de fattige sig mod de rige — skjønt de hos os, ved Gud! ikke havde noget at klage over? Gjorde ikke Ungdommen Oprør mod Alderdommen, dannede sine egne Foreninger, hvor den vildeste Rabulist blev sat til Formand! — Og hvad der var det sørgeligste: selv Børn glemte den Lydighed, de skyldte sine Forældre. — De gik sine egne Veie, de troede sig bedre end dem, der havde prøvet Livet, de afsatte Gud og vilde omstyrte Kongedømmet!

Ak, for nogle Tider! Og forat Tidens Daarlighed skulde springe frem i hele sin Daarlighed, greb Vantroen og Oprørsaanden om sig selv i de ædleste og bedste Familier, —

ja, selv op til Solberg, til Fornemhedens Symbol i Christiansværn, trængte Tidens Sygdom og smittede selv den Mand, der i Fremtiden skulde have siddet paa Solberg som sin Faders værdige Arvtager. —

Ditlev Pram og Hans Brager talte naturligvis ofte sammen om disse Ting, og alt, hvad der var i deres Hjerter af gammeldags sværmerisk Idealisme, hadede og foragtede disse nymodens Ideer og det praktiske Livssyn, hvis haardhændte Realisme forekom dem at være en Triumf for alle Menneskehedens onde Instinkter.

De sad derude paa sin Holme og saa Livet gro op om dem paa alle Kanter, rastløst, larmende, ubarmhjertigt. De saa en ny Ungdom styrte ud i Livet, ikke sværmeriske Ynglinge, som de selv engang havde været, men en Ungdom optændt af Oprørsaanden, — en Ungdom uden Respekt for det, de selv havde elsket — en Ungdom, som tilsmudsede, hvad de havde helligholdt — en Ungdom, hvis Religion kun var Egoisme — Egoisme i alle optænkelige Former, men som ikke eiede et Ideal, der gik udover det jordiske Liv og dets Lykke.

Naar de sad sammen, de to halvgamle,

forglemte Officerer, og talte om disse Ting, da voxte der op i deres Sind en tung og dump Vrede, der til sine Tider kunde blive saa mægtig, at den føltes som bitter Smerte. —

Og hvad der især gjorde dem ondt, det var, at en af deres egne var med blandt Rakket. En af deres egne lærte Barbarerne op. Var det ikke et Forræderi mod dem allesammen?

Og skjønt de ikke havde hilst paa Moritz siden hin Dag, da Ditlev havde været paa Visit hos ham, — sandelig! de beklagede ham. Thi de skjønte, at han nu maatte være rammet paa sit ømmeste Punkt — i sin Forfængelighed.

Dette var Nemesis. At Moritz, som havde været korrekt indtil Grusomhed, — at netop han skulde faa en Søn som denne forfærdelige Fredrik — —!

— — De lagde aldrig Mærke til, at to blanke Pigeøine sad stille og straalede dem al Ungdommens begeistrede Protest imøde.

X.

Annie havde et par Gange i Hemmelighed listet sig ned i det Forsamlingslokale, hvor Fredrik talte. Hun havde siddet i en Krog og hørt paa ham. Og hun syntes, at hun aldrig før havde hørt saa stor og skjøn Tale. Alle de rige Tanker, alle de mægtige Ideer, som bruste over Europas Jord — aa! hun syntes hun hørte Vingeslaget helt hidop.

Var dette ugudelig Tale? Dette, at ville hjælpe de fattige og undertrykte, dette, at ville give Menneskene Frihed og lyse Vilkaar?

Hvorledes kunde Onkel Ditlev og Onkel Hans snakke med Foragt om Fredrik, som frivillig havde opgivet sin glimrende Stilling som Enearving til Solberg for at stille sig i Fremskridtets Rækker.

Kunde man da tænke sig noget ædlere? Og der han stod, ung og stærk paa Talerstolen,

med det store, lyse, krøllede Haar bølgende om Ansigtet, — kunde man da tænke sig noget renere og uegennyttigere end ham? —

Hun kunde ikke forstaa, at dette var det samme Menneske, som hun for nogle Aar siden havde danset og fornøiet sig saa godt sammen med.

For et Alvor der var kommet over ham, og for en betagende Styrke! Nei, Livet var nok ikke slig, at man havde Lov til at danse. — Saalænge her var saa megen Fattigdom og Elendighed, havde man andre Ting at gjøre.

Hun takkede Fredrik i sit Hjerte, thi hun syntes, han havde aabnet nye, lyse Vidder for hende. Hun kunde ikke tænke sig noget skjønnere end at kjæmpe ved hans Side under Frihedens og Fremskridtets Fane.

— Annie gik meget for sig selv i denne Tid. Hun tænkte og hun drømte. — Drømte om den store Kamp, der engang maatte komme, og som Fredrik altid talte saa betagende om. — Den Dommens Dag, som skulde komme over Jorden, da de fattige kom frem fra sine Huler og krævede Retfærdighed.

Da skulde hun vide at staa paa rette Side, og hun vidste, at naar hun var hos Fredrik, var hun der, hun burde være.

Tiltrods for at hun altid søgte at forestille sig Ideernes Kamp og de undertryktes Seiersgang over Jorden, endte det dog altid med, at det var Fredrik Schamvogel, hun saa — ham og ingen anden — forrest blandt Tusenderne — og hans Stemme klingende høit over alle andres.

Hun længedes efter selv at faa være med, stundede efter at ofre noget paa Ideernes Alter. — Aa, hun skulde nok vise, at hun var beredt til at vove alt og ofre sit kjæreste. — Bare Anledningen meldte sig, skulde hun vise, at hun havde Mod til alt i Verden, og at hun var værdig til at være Fredriks Kampfælle.

Det var jo feigt at snige sig hen til Foredragene som en Forbryder; — næste Gang vilde hun gaa derhen aabenlyst; hun vilde sige fra baade til Onkel Ditlev og Onkel Hans.

Javist vilde de blive rasende. Men det fik være, som det var. Det gjaldt netop at være hensynsløs, havde Fredrik sagt. Det var netop disse klamme Hensyn til høire og venstre, til Familie og Navn, som gjorde os saa feige og usle. Og naar det gjaldt de store Ideer, maatte sligt Pusleri vige. Fremskridtets Vogn gik over Fædres og Mødres Hjerter, det var Livets evige Lov.

Men det fik ikke hjælpe. Ingen Svaghed, ingen Sentimentalitet. Først over blodbedækkede Valpladse, først bag megen Jammer og Graad kunde vi naa Fremtidens forjættede Land!

* * *

Naar Veiret var godt om Vaareftermiddagene blev Postmester Birchow trillet hen til det aabne Vindu, hvor han kunde hilse paa Folk, som gik forbi, og stundom faa sig en Passiar med en og anden Indfødt, som han endnu kjendte.

En saadan Vaareftermiddag, da Postmesteren som sædvanlig sad ved Vinduet og stirrede begjærlig paa de forbipasserende, kom Kaptein Pram og Løitnant Brager tilfældig forbi.

Skjønt Postmesteren ikke havde pleiet Omgang med de to Officerer og paa ingen Maade kunde fordrage dem, blev han meget blid og fornøiet, da han saa dem, og raabte dem strax an.

«Nei, sese! Det var da sjeldent at se kjendte Ansigter!» raabte Postmesteren. «Hvordan staar det til over paa vort Gibraltar?»

De to Officerer saa ikke videre muntre

ud over denne Vits, men standsede dog op for at passiare med den gamle, vanføre Mand.

«Ja hvad siger I nu, mine Herrer? Christiansværn forandrer sig saamænd! Nu er vi jo blevne forsynede baade med Socialisme og anden Ugudelighed. Hihi! Hvad siger den gode Kammerherre? Hihi!»

Hans Munterhed smittede ikke over paa de to andre, — men Ditlev Pram sagde tvertimod meget alvorlig: «Ja, det er isandhed meget beklageligt! Og det bør bedrøve os alle.»

«Naanaa!» svarede Postmesteren og gned sin spidse Næse, som begyndte at skinne af Ivrighed. «Vi maa jo vænne os til at finde os i det nogen hver. — Og efter hvad jeg hører, giver jo ogsaa Fæstningen sin Kontingent til den nye Retning.» Og nu lo han henrykt. «Hihi!»

«Jeg maa tilstaa, jeg ikke forstaar, hvad Postmesteren sigter til,» svarede Kapteinen ganske tørt og afvisende; — Postmesterens forcerede og ondskabsfulde Lystighed havde aldrig tiltalt ham.

«Nei, virkelig?» svarede Postmesteren henrykt. «Saa De ved det ikke? Da er det minsandten paa Tide, at de Herrer faar vide om

det. De ved altsaa ikke, at de Herrers unge, smukke Pleiedatter er en af den unge Schamvogels ivrigste Tilhørere og Beundrere?»

«Det forholder sig ikke saa,» svarede Ditlev Pram barskt. «Frøken Rosenberg besøger ikke den Slags Møder. De tager feil, Hr. Postmester.»

«Vent lidt, de Herrer!» raabte Birchow, da Officererne hilste og gjorde Mine til at ville gaa. «Det er virkelig min Pligt at fortælle Dem dette. Ungdommen nutildags — aha! mine Herrer, hvilken Ungdom! Saa den unge Dame har villet skjule det for de Herrer, der har vist sig som hendes bedste Venner i Nøden! Ak, det er skjændigt — skjændigt.»

«Farvel, Hr. Postmester!» De to Venner gik sin Vei og lod den gamle Herre sidde igjen blid og himmelhenrykt.

«Madam Bastian!» raabte han og gned ustandselig op og ned ad sin spidse, blanke Næse. — «Vil De tro, Madam Bastian! — Kom, skal De høre —!»

Men Ditlev Pram og Hans Brager gik langsomt videre nedover Gaden; — Postmesterens Ord havde gjort dem underlig tilmode. Thi naar de tænkte efter, kunde det ikke negtes, at der i den senere Tid var kommet

noget fremmed over Annie, noget tankefuldt og trist.

Skulde der virkelig være noget i, hvad han havde sagt? Skulde det være Grunden?

Ak Gud! nei, nei, det maatte ikke være saa! Hele dette skidne Væsen, som de hadede og foragtede af sin inderste Sjæl, — det maatte dog ikke have bedaaret deres egen lille elskede Annie! —

— Der blev ikke talt meget ved Bordet den Dag; det var, som den tunge og dystre Hemmelighed hvilede over dem alle, og som om de anede, at de stod foran sørgelige Begivenheder, der vilde gjøre alt anderledes.

Da de havde spist, tog Annie Hat og Kaabe og vilde gaa ud. — Nu var dette noget, som de to Onkler aldrig blandede sig i; Annie kunde naturligvis gaa og komme, som hun vilde, bare hun var hjemme i betids til Maaltiderne.

Men idag spurgte Ditlev hende ganske i Forbigaaende om, hvor hun skulde hen.

«Jeg skal bare ind til Byen,» sagde hun, og hun blev blussende rød og slog Øinene ned, for hun anede, at Opgjøret maatte komme nu.

«Ja, men skulde vi ikke have stellet lidt i Haven i Eftermiddag, her er sligt pent Veir?

Vi maa sandelig skynde os, skal vi faa det pent istand altsammen.»

Nei — hun havde ikke Tid idag; — — hun blev mere og mere forlegen; nu da det gjaldt, følte hun, at hun manglede Mod til at gjøre de to gamle, godslige Mandfolk saa megen Sorg.

«Har du ikke Tid?» spurgte Ditlev. «Snak om en Ting. Hvad er det, du har det saa travlt med, at du ikke har Tid til at stelle i din egen Have?» Han forsøgte at spøge; men han følte, at hans Stemme dirrede af Skræk for, hvad hun vilde svare.

Hun stod en Stund og tænkte sig om. Skulde hun nu forraade Friheden og Fremtiden og Fredrik bare for at faa Ro og slippe Kamp? — Var det ikke netop Kampen, hun vilde have? Jo, jo! Nu eller aldrig! Nu gjaldt det at komme frem til Sandhed og Klarhed og ud til Livet og Arbeidet, som stod og ventede.

Og hun tog et Skridt fremover og løftede Hovedet høit og knyttede Hænderne, da hun svarede: «Jeg skal ind og høre Fredrik Schamvogel tale. Og det er vigtigere end Haven!»

Nu gjaldt det! — Nu vilde de blive ra-

sende — kanske vise hende Døren, kaste hende — det forældreløse Barn, ud paa Alfarvei. Men de skulde ikke knække hende hermed! Nei — hun vilde være fri, fri for deres Tyranni — —

Men Raseriet kom ikke. Baade Onkel Ditlev og Onkel Hans stod ganske tause og stirrede paa hende. Herregud, saa var det altsaa alligevel sandt!

Og de saa virkelig bare bedrøvede ud; — de barske Mandfolkefjæs, som hun saa ofte havde seet blive brutale og vrede, — de udtrykte nu ene og alene Sorg — kummerlig Sorg.

Saa sagde Onkel Ditlev ganske stille: «Nei men Annie, dette mener du da ikke. Dette er da ikke dit Alvor.»

«Jo,» svarede hun, og nu da hun havde faaet sagt det, blev det lettere for hende at fortsætte. Og nu kom det, alt det, hun havde brændt inde med saalænge, alt dette, hun havde hørt Fredrik sige, alt dette, som var saa sandt, saa flammende, vidunderlig sandt.

Da hun var færdig, rystede Onkel Hans paa sit store Hoved: «Og dette siger du, Annie! Og dette siger du, Annie!»

Dermed vendte han sig og gik hen til Vinduet, hvor han blev staaende og se udover.

Men Onkel Ditlev gik hen til hende, tog hendes Haand ganske blidt og bønlig og sagde: «Tror du ikke, vi to, Onkel Hans og jeg, vil dit sande Vel? Og naar vi to beder dig saa pent: gjør det ikke Annie! du vil komme til at angre det, — tror du ikke saa, at dette er rigtigt?»

Men Annie svarede stolt og haardt: «Det kan gjerne være, at dere to tror, det er rigtigt. Men isaafald er vi uenige. Jeg ved, hvad jeg vil, og jeg ved, at det, dere tror og mener, er galt. Og jeg ved ogsaa, at det er min Pligt som Menneske at gaa did, jeg gaar, fordi et Menneske har andre Livsopgaver end at gaa her paa Holmen og gjemme sig bort istedetfor at være med i Kampen for Frihed og Retfærdighed.»

Hvor denne Tale lød fremmed og udenadlært i Annies Mund! Var det hende, deres unge, muntre Ven, som talte? Var det hende, som stod der og knappede sine Hansker, beredt til at forlade dem for at gaa over til de Mennesker, de hadede mere end alt?

En dyb og bitter og sorgfuld Vrede væltede op i Ditlev —: «Han har lært dig godt op, den Hvalp!» sagde han, men Annie afbrød ham. «Snak med Respekt om Fredrik Scham-

vogel,» raabte hun. «Jeg taaler ikke længer at høre ham omtalt, som jeg er vant til her i Huset. Hvis dere ikke vil have mig her længere, kan jeg gaa. Jeg vil egentlig helst gaa herfra, hvor jeg bare føler, at jeg lever paa Naade. Jeg skal sagtens klare mig, kan dere tro. Farvel!»

Dermed gik hun ud og slog Døren i efter sig. Hans og Ditlev saa paa hinanden. Der blev pludselig saa tomt i Stuen.

«Hun vender vel om,» sagde Hans. «Dette kan da ikke være hendes Mening.»

Ilfærdig gik de ud i Haven — op paa Udsigtshaugen. De glemte i Farten at tage Hat paa.

Der roede hun indover.

Engang vendte hun Hovedet og saa sig tilbage, men dreiede det raskt tilside, da hun opdagede dem, som stod der barhovede og saa efter hende.

Og da hun var kommen til Bryggen, gik hun raskt op, og snart var hun forsvundet oppe i Gaderne.

Hans Brager og Ditlev Pram gik langsomt ned igjennem Haven. Vaaren var kommen, og Stæren fløitede; der stod en Kasse

med Frø, som skulde saaes, og Stiklinger, som skulde plantes.

Men nu tænkte de ikke paa det mere. De gik ind i sine tomme Stuer igjen, og ingen af dem sagde noget.

De følte med et, at de var blevne gamle.

XI.

Det var forbi med Hyggen i Ungkarlehjemmet paa Holmen.

Da Annie endelig havde taget Mod til sig og havde snakket fra, var det intet mere, som stansede hende. Thi at Folk i Byen hadede hende og bagtalte hende, glædede kun hendes Hjerte.

Saa underlig puslet og sørgelig gik de omkring, baade den gamle Kaptein og den gamle Løitnant, og vidste ikke rigtig, hvad de skulde gribe til. Thi Annie var jo ganske overspændt nu om Dagen; sagde de bare et eneste uforsigtigt Ord, kunde de resikere, at hun tog sit Tøi og reiste sin Vei.

Og det vilde dog være det værste. Saalænge hun boede her hos dem, kunde dog de forsvare hende, om det skulde trænges, og hendes Rygte kunde ikke helt ødelægges.

Men gjorde hun Alvor af det, hun havde truet med, vilde hun visselig gaa ganske tilgrunde iblandt det forbandede Pak, hun da vilde være henvist til.

I de lange, smukke Vaaraftener, som nu kom, gik de to Venner og spadserede i den lille Have foran Officersboligen — spadserede frem og tilbage, frem og tilbage, ofte i Timevis, mens de dampede løs paa sine Piber og talte trist og dæmpet om Annie.

Hun pleiede næsten ikke at være hjemme uden til Maaltiderne, saa meget havde hun at bestille.

Thi i Løbet af kort Tid havde Annie svunget sig op til at spille en Rolle i Fremskridtspartiet. Hun havde oprettet en Gratisskole, hvor hun og Fredrik Schamvogel og nogle andre Størrelser var Lærere. Hun havde dannet en Forening, hvis Formaal var at skaffe alle fattige Smaabørn kraftig og nærende Mad, og et par andre Samfund, der paa andre Maader skulde hjælpe de forkomne.

Tidlig om Morgenen var hun paafærde, kom hjem ved Middagstid — spiste sammen med Onkel Ditlev og Onkel Hans, men snakkede næsten aldrig under Middagen; hun havde saameget at tænke paa, og desuden — hvad

skulde hun sige til dem? De tilhørte jo den gamle Tid; de vilde ingenting forstaa alligevel.

Men disse lange, tause Middage var til stor Pine for de to gamle Herrer. Altid var de ængstelige for at sige det uforsigtige Ord, der kunde lede til Brud, og altid haabede de med et lidet bedrøvet Haab, at de idag skulde høre Annies velsignede Latter igjen og se hendes fornøiede Skøieransigt straale af underfundig Lystighed.

Men nei — der var aldrig noget Smil at se i hendes blege, haarde, alvorlige Træk. Og efter hver Middag saa de hende kaste Tøiet paa sig, skynde sig ned til Bryggen, uden anden Tanke end dette forbandede nye Væsen, som Fredrik Schamvogel havde ført hende op i.

«Det Rakkerpak!» sagde gjerne Ditlev, naar de havde staaet og seet hende ro bort, — «men der er nok ikke noget at gjøre ved det. Hun har nok ganske glemt os to gamle Kavalerer.»

Ude i Kjøkkenet sad Korporal Andersen og græd og tørrede sine Øine i sit blaa Forklæde. Hun begyndte at blive lidt sløv nu, Korporalen, og hun forstod ingen Ting af alt

dette nymodens. Hun forstod bare, at baade Kapteinen og Løitnanten var begyndt at sture i det sidste, og at Grunden til deres Tungsind var Annie.

Men hvem kunde vente andet af et Barn, som saa at sige var født paa en Kuffert, og som havde mistet Moder og Fader saa tidlig? Thi Officererne havde naturligvis ikke kunnet opdrage hende — hvor meget de end havde elsket hende. Nei — der maa et Fruentimmer til for at klare den Ting. Og selv om Korporal Andersen nu og da havde vovet at snakke til Annie under hendes Opvæxt — ak! Herregud! hun havde bare leet hende ud.

Og nu var det galt altsammen, og hver Gang Korporalen saa sit Snit dertil, sad hun i Kjøkkenkrogen og græd, saa hendes Briller blev ganske dunkle.

Men Postmester Birchow levnede til og blev ganske springsk af bare Sinne.

«Pisk, Madam Bastian! Det er Pisk paa den bare Ende, Tøsen mangler,» gneldrede han.

Men uanfægtet af dem alle gik Annie sin egen Vei, saa stø og stærk i sin klippefaste Tro paa en Mand og paa alt det, hans var. —

— Fredrik Schamvogel var meget streng i sine Fordringer mod andre som mod sig selv.

Skulde han have Agtelse for et Menneske, maatte Vedkommende arbeide strengt, leve nøisomt og benytte Fristunderne til at uddanne sin Aand.

Selv var han et Exempel paa Nøisomhed. Han boede paa et Kvistværelse oppe i Fattigbyen; han gik klædt i grovt Vadmel, der var syet hos en billig Skræddermadam; han havde ingen Krave om Halsen, kun et sort Silketørklæde, der var bundet i en stor, frithængende Sløife, og hans Hovedbedækning var Vinter og Sommer en bredbræmmet Apostelhat.

Han havde heller ikke Tid til at tænke paa sit Toilette; thi han var paafærde fra tidlig Morgen til sen Kvæld for at faa alle sine nye ideelle Foreninger og Forretninger til at gaa.

Annie havde tidligere været som andre unge Piger, der naturligvis glæder sig over smukke Klæder og gjerne sætter en broget Fjær i Hatten, hvis de synes, de bliver smukkere derved.

Det var derfor ikke saa liden en Sjælekamp for hende at renoncere ganske paa Pynt og Stads. Men hun vidste jo, at denne Pragtglæde var en Levning fra hin Trældomstid, da Kvinden stadsede sit Legeme ud for at tækkes Manden.

Men Fremtidens Kvinder skulde blive Mandens Jevnbyrdige og hans Kamerat; det var ved aandelige Egenskaber, Kvinden i Fremtiden skulde vinde sin Ægtefælle, og disse aandelige Egenskaber skulde nok holde Kjærligheden vedlige, selv naar Legemets Glans var blegnet.

Saa bar Annie sine sorte, slet syede Kjoler, fordi hun vidste, at Fredrik fandt hende værdigst saaledes.

Naar hun nu kom opover Gaden, var hun ikke en slig Øienfryd, som hun havde været før: en lys, rank Pige med dansende Gang og rødblond Krøltop om det muntre Ansigt.

Nei, nu var hun blevet saa underlig snau i Klæderne; — der var i Sandhed ingen Pragtglæde ved dem mere; — hendes Ansigt var blegt og bekymret — hele Annie Rosenberg var sort og alvorlig at se til som en gammel Mathematiklærerinde.

Det eneste, som endnu forraadte hendes unge Skjønhed, var hendes deilige, lysende Haar. — Dette Haar havde altid før været hendes Stolthed og Glæde; ofte havde hun om Aftenen kunnet finde paa at slaa det ud over Skuldrene og sidde foran Speilet og betragte sig selv; — men nu var hun

naturligvis forlængst voxet fra slige Narrestreger.

Og dog var dette Haar hendes onde Samvittighed. Thi mange af de andre Kvinder, som blev grebne af Fremskridtsbevægelsen, klippede raskt sine karrige Haartjafser af, hvilket ikke gjorde dem synderlig styggere, end de i Forveien var. — Dette syntes Partifællerne var meget kjækt gjort; — disse Haarbunker blev ligefrem anseet som et Offer paa Fremskridtets Alter.

Nu er det klart, at Annies Karriere blandt Fremskridtsfolkene havde skaffet hende mange Misundere; især da det var aabenbart, at selveste Fredrik Schamvogel syntes godt om hende — for ikke at sige var forelsket i hende; — thi naturligvis havde en Mand som han alvorligere Ting at foretage sig end at blive forelsket.

Disse misundelige kortklippede, der gjerne var noget ældre og mindre bedaarende Damer, opholdt sig altid meget over Annies deilige Haar. — Tænk, at hun virkelig vilde! En Kvinde som Annie, der var saa fremskreden! Hun maatte dog vide, at dette lange Haar var en ren Levning fra Barbariet, ligesom Smykker og anden Kvindestads.

Og desuden: hvad det tog for en Tid hver Dag at sætte det op og tage det ned og pudse det og kjæmme det og børste det; det blev mindst en Time daglig — og man skulde da tro, at Annie havde andet at bruge sine Timer til.

De plagede alle Annie med dette; og i Virkeligheden vidste hun ikke noget at svare paa disse deres Bebreidelser. Javist var det en Svaghed; — men dette hendes deilige, gyldne Haar, som hun havde kjælet for og stelt med hele sit Liv — det var ligesom blevet noget af hende selv; — at klippe det af vilde jo føles omtrent som at lemlæste sig selv.

Nei pyt, sagde de kortklippede, de havde saamænd ikke følt noget sligt noget. Tvertimod! De havde bare været glade ved at slippe al den Stads. Det var omtrent, som da de holdt op med at bruge Korset og gaa med trange og høihælede Sko, — det var en Befrielse fra noget usselt Paahæng, som ikke hørte nogetsteds hjemme.

Tilsidst gik Annie til Fredrik for at bede om Raad. Og Fredrik sagde som de andre, at han for sin Del ansaa alt sligt udvortes kvindeligt for uværdigt en fri Kvinde. Hvis

han var Annie, saa vilde han ikke betænke sig et Øieblik, men gjøre det strax. — Forøvrigt var jo det hele en uvæsentlig Affære; — den Tid vilde nok komme, da baade Annie og alle andre selvstændige Kvinder vilde skamme sig ved at være med paa at bevare slige nedværdigende, ja, ligefrem dyriske Moder.

Da Annie den Eftermiddag gik hjemover, var hun meget nedstemt og urolig. Efter Aften gik hun op paa sit Værelse, lukkede Døren i Laas, tændte Lysene foran sit Toiletspeil og løsnede Haarets store, rige Fletninger, saa de skinnende faldt ned over hendes Skuldre, saa blødt og fint som gylden Silke.

Ak, de andre kunde nok snakke, de, som havde kunnet gjøre dette uden nogen Smerte. Hun kunde ikke fatte, hvor hun skulde faa Kraft fra!

Hun huskede Fredriks Ord: — det var nedværdigende for hende som Kvinde at bære dette gyldne, skjønne Haar! — Og hun vilde staa som en fribaaren Kvinde i hans Øine! Ja, hun vilde, hun vilde, koste hvadsomhelst.

Hun tog en hel Haandfuld, lukkede Øinene halvt og jog Saxen ind.

En bred Guldstrime dalede dødt og stille

ned og lagde sig paa Gulvet; — men hun klippede videre — hurtig og uden at se sig for, og Haaret sank om hende i Dynger.

Men da hun var færdig og saa sig selv i Speilet — skjæmmet og snau, bar og styg — da blev det hende for meget, da brast hun isammen, skjulte sit Hoved i Hænderne og græd.

Men Haaret gjemte hun paa Bunden af sin Kommode, — hun kunde ikke holde ud at se det brænde.

Den Nat sov hun urolig og vaagnede næste Morgen træt og nedstemt. Hun huskede strax Grunden — det var saa underligt ikke at kjende det bølge blødt og kjælent som et gyldent Silketant over Nakke og Skuldre — hun var ligesom blevet saa fattig, — og da hun sad foran Toiletspeilet og skulde ordne disse tætafskaarne Stumper, da vidste hun ikke sin arme Raad; — hun kjendte sig ikke selv igjen — hun var jo blevet et fremmed udseende Menneske.

Og da hun gik nedover Trapperne og ind i Spisestuen, hvor Onklerne ventede paa hende, fik hun pludselig en Følelse, som hun var halvnøgen.

Begge Herrerne pleiede altid at hilse

muntert og venlig Godmorgen, hvorefter hun serverede for dem, — men idag blev de begge staaende som lamslaaede med vidt opspilede, forfærdede Øine.

«Annie!» stønnede tilslut Ditlev — «hvad i Himmelens Navn er det, du har gjort!»

Annie var paa Nippet til at knække sammen, — at kaste sig om Halsen paa dem begge og græde ud, som hun havde gjort, da hun var liden Pige; — men hun beherskede sig, bed sig haardt i Læben.

«Som dere ser,» svarede hun kort. «Jeg har klippet af mig Haaret.» Men hun turde ikke se op, og hun følte, at hun blev blussende rød.

«Men hvorfor har du gjort det, arme Barn! Hvordan har du dog kunnet finde paa at ødelægge det deilige, deilige Haar.»

Annie gik hen og satte sig ved Bordenden. Hun forsøgte at lade ganske rolig — vilde skjænke Kaffe i Kopperne, men opgav det, hun dirrede altfor stærkt paa Hænderne, og Graaden sad hende i Halsen.

«Aa, kjære,» sagde hun, — «sligt langt Haar er virkelig saa upraktisk. Ja, hvorfor gaar ikke du med lange Lokker, Onkel Hans, — tror du ikke, det vilde klæde dig?» —

Men hendes Spøg var tvungen, og hendes Latter ganske unaturlig, og Onkel Hans lod ikke til at lægge Mærke til det engang.

«Hvem er det, som har faaet dig til det?» brummede han, og hans smaa Knurhaar under Næsen strittede rasende i Veiret.

«Det er naturligvis mig selv,» svarede Annie, «hvem i Alverden skulde det ellers være?»

«Lad mig bare ikke faa ham mellem disse to Næver — ellers skal det — —»

Men Ditlev afbrød ham: «Jeg forstaar det bare ikke, Annie. Naar Vorherre har givet en ung Kvinde saa deiligt et Haar som dit — at hun saa gaar hen af fri Vilje og med egen Haand klipper det af; — nei, Annie! Jeg forstaar det ikke.»

Annie svarede ikke; for en Gangs Skyld maatte hun i sit Hjerte indrømme, at hun egentlig tænkte paa samme Maade som disse to aflægse Fyre.

Men da hun siden paa Dagen traf Fredrik, og han syntes, at hun havde handlet rigtig, da kom hun atter til Ro.

Thi han var hendes Gud, og naar han var tilfreds med hende, var hun ganske lykkelig. — Saa kunde de andre mene og sige om hende, hvad de vilde.

XII.

Hans Bragers Taalmodighed var ganske forbi.

Den havde i Virkeligheden varet fænomenalt længe; thi af Naturen var han ikke meget taalmodig.

Men dette: at de Bæster havde gaaet hen og faaet Annie til at klippe af sig sit velsignede Haar, det var for meget. — Det kunde ikke bæres. —

Saalænge Annie sad ved Bordet, berherskede han sig. Han taug og aad, og saa forfærdelig ud. Men med det samme hun var gaaet ud af Huset, exploderede han.

Nu fik dette have en Slut. Det gik ikke an at sidde her og lade sig byde alt, bare fordi man var ræd for, at Annie skulde gaa sin Vei. — Der var jo ingen Grænser for, hvad de Æsler fandt paa. Og Annie dansede

med, — og de to Mænd, som skulde være i Forældres Sted, de sad og skalv som to gamle Kjærringer og turde ikke lægge to Pinder i Kors for at hindre hende fra Ulykken.

Hvordan skulde dette ende? Hvad vilde Bodil sige, om hun kunde se op af sin Grav? Kunde de forsvare det ligeoverfor hende? — Nei, nu vilde han, Løitnant Hans Brager, tage Affære. — Han vilde gaa sporenstregs op til denne elendige Schamvogel, og han vilde være en Hund, om der skulde blive et helt Ribben igjen paa denne Slyngels Legeme. —

Ditlev Pram skjønte, at nu var det Alvor. Nu kunde intet mere stagge Hans Brager Desuden havde de saa ofte gjentaget og gjentaget de samme forsigtige Ræsonnementer, at de tilsidst ganske havde tabt sin Kraft.

Det var nu bare om at gjøre, at ikke Hans gik hen og gjorde ondt værre. Slog han Fredrik Schamvogel fordærvet, var det nu rent galt. Det var derfor bedst, at Ditlev fulgte med og holdt igjen, hvis Hans skulde løbe lybsk. — Og dette havde Hans ikke noget at indvende mod.

«Kunde man endda udfordre sligt Giftkryb,» brummede han, mens de gik opover Gaden. «Men hertillands er vi naturligvis

blevne for moderne til at ordne os som dannede Mennesker. Gudbevares for Tider, vi lever i!»

De fik da endelig opspurgt, hvor Manden boede, og blev vist hen til et lidet, gammeldags Hus med Kvist paa Taget.

De stampede ind i Forstuen, som lugtede ilde af gammel Kaffe, Tobak og surt Brød, famlede sig siden op ad en steil Trap, henad et Loft og bort til en Dør med en firkantet Rude midt paa.

Jo, det var saamænd et nydeligt Sted at bo for Søn til Schamvogel paa Solberg.

De bankede paa Døren, og en Mandsstemme raabte: «Kom ind!»

I det samme de aabnede Døren, saa de Annie sidde derinde ved Bordet. De glemte nu begge to, at de var komne for at tale strengt til Fredrik Schamvogel, ja, lagde næsten ikke Mærke til ham, der stod borte ved Vinduet og læste i en Bog.

Annie reiste sig — i Øieblikket lidt forvirret ved netop at træffe de to her. Men strax efter havde hun gjenvundet sin Fatning og spurgte i en forbitret Tone: «Maa jeg faa vide, hvad dere to kommer her efter?»

Ditlev Pram traadte lidt frem foran Hans

Brager, der var ganske maalløs af Raseri, og sagde rolig og myndig:

«Vi kommer blandt andet for at sige dig, at det er ganske upassende for en ung Dame at gaa alene op paa en ung Herres Værelse.»

Fredrik Schamvogel havde lagt Bogen væk; han hørte nu smilende paa Samtalen, og da Ditlev snakkede om ung Dame og ung Herre, lo han paa en egen, overlegen Maade, som bragte Hans Brager fra Sans og Samling, saa det brast ud af ham:

«Hvad Satan flirer han af?»

Men Ditlev hyssede paa ham, og Fredrik Schamvogel lod ikke til at tage den mindste Notis af Løitnanten, thi han svarede ikke engang.

Annie gik tæt hen imod Ditlev; hun var bleg og dirrende af Vrede; — nu vilde hun vise Fredrik, hvad hun vovede, og hvem hun var.

«Og jeg vil bare sige dig, at det er mig ganske ligegyldigt, hvad du og dine anser som passende. Jeg gjør det, jeg anser for ret mod mig selv og mine Medmennesker, og det er vigtigere end alle de gamle, støvede Fordomme, som dere to har forsøgt at proppe mig med i hele min Opvæxt.»

Hun skottede hen til Fredrik for at se,

om han var fornøiet med hende, og han nikkede velvillig og smilede fremdeles ironisk.

«Hør nu, lille Annie,» sagde Ditlev kjærlig og forsøgte at tage hendes Haand, som imidlertid hun vredt trak tilbage. «For din døde Mors Skyld lad dette være. Vi lovede hende engang at beskytte dig paa alle dine Veie, og nu beder vi dig, vi, dine gamle Onkler, som elsker dig saa høit: Lad være med dette, kjære Annie! Du er saa ung endda, du tror Verden saa godt, du tænker saa smukt om Menneskene, — men vær tryg — vi har ikke levet et langt Liv for intet, — vi kjender Verden og Menneskene bedre end du, og vi beder dig — i din Mors Navn: Hold op med dette!»

Ditlev havde talt saa indtrængende, at Graaden tilsidst kvalte hans Stemme, og Hans Brager stod ogsaa der rørt og rasende samtidig — med knyttede Næver og Taarer i Øinene.

Men pludselig traadte Fredrik Schamvogel hen imod dem, ligegyldig slentrende med Hænderne i Lommerne og det evindelige Smil om Munden.

«Nei, hør nu op med det sentimentale Snak, De. — En voxen, gammel Mand burde

virkelig skamme sig over at kunne præstere — —»

Længere kom han ikke; thi nu exploderede Hans Brager som et skraldende Tordenslag.

«Hænderne op af Lommen, naar du snakker med gamle Folk, din Hvalp. Og pas dig for at smile af det, som for os to er helligt. Hænderne op af Lommen, har jeg sagt — eller jeg skal lære dig —»

«Onkel Hans!»

Annie havde styrtet sig over ham og holdt ham med begge Hænder over Armen. Nu kom ogsaa Ditlev til; — men Fredrik Schamvogel blev staaende ubevægelig i samme Stilling som før.

«Værsaagod!» sagde han med en liden Latter. «Slaa til, om De tør. Forøvrigt er det bedst, De forføier Dem bort fra dette Værelse, før jeg kalder paa Politi.»

Ditlev trak afsted med Hans; — det gjaldt at faa ham ud, før han gjorde Skandale; thi som han nu var, kunde han magelig dræbe den, han fik fat paa.

Da de var komne hen til Døren, hørte de Annies Stemme:

«Jeg vil bare sige dere begge to, at jeg idag reiser ind til Byen, og at jeg for Frem-

tiden ikke nogensinde og ikke under nogen Omstændighed sætter min Fod hjem mere.»

«Annie!»

«Ja, andet har jeg ikke at sige! Jeg ved godt, hvad dere vil komme med — alt dette Snak om Pligter og Taknemmelighed og sligt. — Aa, hvor det er mig modbydeligt! og hvor er det mig vammelt med alle disse Hensyn, som jeg har maattet tage baade til den ene og den anden Side. Nu vil jeg staa ganske frit. Nu vil jeg begynde at leve mit Liv som et frit Menneske og som en selvstændig Personlighed, der er sig selv og sig selv alene og bevidst. Farvel.»

— Da Døren blev lukket efter dem, hørte de Fredrik Schamvogels Latter: «Det gjorde du saamænd nydelig, Annie. Herregud, for nogle gamle Vævebøtter! Og hvor det maa være en Befrielse for dig at blive dem kvit!» —

— Ditlev Pram og Hans Brager famlede sig nedover Trapperne. Da de var komne ud paa Gaden, blev de staaende raadvilde. —

«Der er vel ikke mere at gjøre da,» sagde Ditlev. «Naar hun vil kaste sig bort, saa —»

De gik nedover Gaden paa maafaa. Tilsidst sagde Hans Brager: «Jeg opførte mig som et Bæst.»

«Ja,» svarede Ditlev. «Det gjorde du.»

«Men havde jeg faaet den Knægt mellem Fingrene — ah! gid jeg havde gjort det! Jeg skulde maset ham til Grød, selv om jeg siden skulde være blevet nødt til at skyde mig en Kugle for Panden for Honnørens Skyld.»

Herpaa svarede ikke Ditlev noget; han gik i dybe og bedrøvede Tanker. Men Hans var endnu saa rasende, at Knurhaarene dirrede. «Det var som Pokker, at jeg ikke slog ham ihjel!» brummede han. —

De gik stille en Stund; saa braastansede Ditlev: «Det er jo forfærdeligt,» hviskede han. «Tænk, nu reiser Annie fra os!»

De rystede begge paa sine tunge, herjede Hoveder og sukkede dybt.

Da de var komne ned til Havnen for at ro over til Holmen, fandt de pludselig paa, at de skulde forsøge at gaa op til Moritz Schamvogel paa Solberg og tale med ham om hans Søn Fredrik. Thi maaske dog den stolte Kammerherre kunde have noget at sige over sin søn; — ialfald kunde det jo være Forsøget værdt.

Siden hin Julevisit, Ditlev havde gjort hos Kammerherren, havde de gamle Venner

ikke kjendt hinanden, ja, ikke hilst paa hinanden engang.

Men mangt og meget var jo forandret i det sidste baade for dem og for ham selv, saa de maatte sikkert kunne tales ved som før. —

Da de kom opad Alleen, som førte op til Hovedgaarden, saa de ham komme spadserende imod sig.

De vidste jo, at han ikke havde vist sig i Byen siden Skandalen med Fredrik. Han havde trukket sig ganske tilbage paa sin Gaard og gik kun hver Formiddag og hver Eftermiddag en Tur op og ned i Alleen, hvor der aldrig pleiede at være Mennesker.

Ditlev Pram og Hans Brager saa strax, hvor meget han havde forandret sig, og hvor meget han havde græmmet sig; — thi hans blide Verdensmandsfysiognomi var blevet haardt og hoffærdigt, og hans Haar var blevet ganske graat. — Havde hans Fornemhed før været naadig og nedladende, var den nu urørlig i sin barske Menneskeforagt. Han saa ikke engang Ditlev og Hans, da de stansede og hilste; han gik videre uden at røre ved sin Hat.

Men Ditlev gav sig ikke; han raabte efter ham: «Moritz, lad os tale et par Ord med dig.»

Da stansede han, vendte sig halvt — den ene Haand knyttet paa Ryggen, den anden knyttet om Stokkens Elfenbenshaandtag, Hovedet bøiet lidt forover —: «Tør man spørge om hvad?»

De to Officerer gik henimod ham. «Det er angaaende din Søn Fredrik —»

Der jog et lidet Ryk af Smerte over hans rolige Ansigt.

«Jeg har engang havt en Søn af det Navn. Nu er det forbi. Han er ikke min Søn mere. Han faar selv svare for det, han gjør.»

Han vendte sig for at gaa videre — standsede saa — som om han betænkte sig og besluttede sig endelig til at gaa tilbage til Ditlev og Hans, der stod tause og saa efter ham.

Kammerherren gik lige hen til dem; nu havde hans Ansigt ganske tabt sin Beherskelse; — Øinene stod og luede af Angst, og Munden blev ganske skjæv, da han stønnede: «Har han gjort noget galt?»

«Nei bevares,» svarede Ditlev Pram, «det er ikke noget af det, du tror.»

«Saa,» svarede han barskt og maalte de to fra Top til Taa:

«Tør jeg da spørge om Grunden til, at I kommer til mig?»

«Grunden er ganske ligetil den: «Du maa sørge for at faa Gutten bort, førend han gjør flere Ulykker end dem, han allerede har gjort,» svarede Ditlev Pram.

«Flere Ulykker? Har da I to noget at beklage jer over?»

«Ja, vi har. Som du maaske ved, har vi taget til os i vort Hus en ung, forældreløs Dame. Vi har givet vort Æresord paa, at denne unge Dame skal staa under vor Beskyttelse, saalænge vi to lever. Men nu har din Hr. Søn bedaaret hende ganske med sine Tirader, saa at hun idag har erklæret at ville flytte fra sit Hjem og leie sig ind paa en Hybel i Byen.»

«Og det er Fredrik Skyld i?»

«Han og ingen anden. Faa ham sendt bort herfra, saa vil alt endnu kunne blive godt. Det er ham, som holder Liv i alt dette Oprørsvæsen, som breder sig i Byen fra Dag til Dag. Og denne Oprørsaand har nu ogsaa grebet vor Pleiedatter, saa hun er blevet en anden, saa vi har mistet hende. Men vi vil ikke rolig se paa, at hun gaar tilgrunde.»

Kammerherren blev staaende en Stund og tegne med sin Stok i Sandet. Saa løftede

han Hovedet, og et underligt Smil gled hen over hans Ansigt.

«Det er altsaa Frøken Rosenberg — Bodil Rønnows Datter — min Hr. Søn har det saa travelt med at bringe paa Afveie?»

«Ja.»

Kammerherren sukkede og saa op i den blaa Luft med et eget, fraværende Smil. «Ja ja,» sagde han. «Livets Veie er underlige. Man ved aldrig, hvorhen de fører.»

«Men noget maa der gjøres,» fortsatte Kaptein Pram — «og der er ingen, som kan gjøre noget — undtagen kanske du. Vi staar ganske vaabenløse mod dette Menneske — du, som er hans Fader, faar træde til, førend han har gjort endnu flere Ulykker.»

Kammerherren lo med sin tørre, ubehagelige Latter.

«Aa, I to brave, godmodige Mennesker,» sagde han, mens han begyndte at gaa nedover Alleen. «I kjender ikke vor Tids Ungdom. I bedømmer den ud fra de samme Synspunkter, som vi havde, da vi var unge.

Nei, nei — Herrejemini, hvor I tager feil! Vi læste Goethe og Frithjofs Saga og blandede Fosterbroderblod — vi troede paa alt det, der er stort og ædelt og skjønt, og vilde

lade os partere for vore Ideers Skyld. Vi havde Ærbødighed. Vi følte Respekt. Vi eiede Disciplin. Men denne Ungdom, som nu gror op? — Aa, den maa engang blive haardt straffet! — Naar disse unge Mennesker engang bliver gamle, da maa der visselig reise sig en ny Tid, der pisker dem med Skorpioner. — Thi hvad kjender de til det, som Livet kræver — Hensyn og Takt? Intet er dem foragteligere. — — Nei, nei, men vent! Vent! Der kommer en Tid til Anger, ligesaa vist som Ebbe kommer efter Flod.»

Han talte ubehersket, afbrudt, lidenskabelig. Den tørre Stemme dirrede, som om den holdt paa at briste, og nu og da endte han sine Sætninger i en Latter, der var trist som en brystsygs Hosten.

«Jeg kjender ikke min Søn, og jeg har intet mere at sige ham. Jeg holdt længe nok ud med ham heroppe paa Solberg, men da han endog tillod sig at trække Krapylet op i mit Hus og sætte dem til Høibords i mine Stuer, da jog jeg ham paa Porten. — Sandelig — han har benyttet sit Udenlandsophold godt, han har lært lutter nyttige Lærdomme; — nuvel, lad ham det, men han skal vogte sig for at trække Rakket ind i mine Stuer. —

Vore Gulve er for gode til at blive besaucede af disse Erobringsmænd, som morer sig med at lege Dusbroder med Kammerherrens Søn.»

I hans Ansigt var der kommet et Udtryk af ubeskrivelig Smerte og Væmmelse, og han slog med sin Spanskrørsstok mod hvert nyt Allétræ, de kom forbi.

«Det lader altsaa ikke til, at vi kan opnaa noget gjennem dig,» sagde Ditlev Pram og stansede.

«Hvad mener du? — Aa ja, det er sandt! I har jo ogsaa Glæde af Børnene! Haha! Saa hun simpelthen reiser hjemmefra! Naa ja, det ligger til Familien. Sligt er arveligt — hehe! skjønt Gud ved, hvor Fredrik har faaet sin diable au corps fra. Hehe! Det vilde blive et net Par — Bodil Rønnows eneste Datter og min eneste Søn — jojo; det vilde være ganske vittigt.»

«Du har altsaa intet med din Søn mere at gjøre?» forsøgte Ditlev Pram igjen.

«Nei,» svarede Kammerherren. «Ikke for Øieblikket. Men jeg har sagt ham, at naar han engang har faaet Øinene op for, hvad det er for Hallunker, han har med at gjøre, hvad det er for Fantasteri, han kalder de store Ideer, — naar han engang er bleven forladt

af alle sine Kamerater, som han kalder dem, og han selv har forladt dem, — da — men ogsaa først da — vil jeg modtage ham paa Solberg.

Jeg ønsker at se ham ligesaa bøiet, som han nu er ranknakket, ligesaa skuffet, som han nu er festberuset. Jeg ønsker at høre ham forbande alt det, han nu tilbeder, — da først, da først vil jeg rolig kunne lukke mine Øine og samles til mine Fædre, — de rolige, stolte Mænd med de kjølige, muntre Hjerner.

Men indtil da lukker jeg min Dør og lader Rakket larme udenfor. Adjø, mine Herrer. Gak I hen og gjør det samme som jeg.»

Han løftede paa sin Hat med et haardt, forgræmmet Smil og gik nedover Alleen, stiv og strunk, med den gule, benede Haand nervøst knyttet bag paa Ryggen. —

Da de kom hjem igjen paa Holmen, traf de Korporal Andersen aldeles opløst af Forfærdelse og Sorg. Frøkenen var reist! De havde været her og hentet hendes Ting.

«Det er godt. Ti stille, Korporal. Hvordan er det, De bærer Dem!» sagde Kapteinen barskt til den jamrende Kvinde.

De gik sammen, de to, op paa det Værelse, hvor Annie havde boet. Nu var det

ganske tomt; — der laa bare nogle gamle Æsker og Aviser henne i et Hjørne, og borte i Vinduet stod der en Blomsterpotte med en Pinde i.

Men endnu var der noget i Luften, som mindede om hende. En svag Duft, som endnu laa og drømte i det lille Jomfrubur.

Kvældsolen skinnede saa vemodig paa skraa ind gjennem Vinduet, og der var en Fugl, som fløitede i Vildvinen udenfor.

Men snart efter listede Solstraalerne sig smilende ud af Værelset; thi de havde seet to gamle Mænd derinde falde i hinandens Arme og hulke høit.

XIII.

Sjelden har to Generationer staaet mere forstaaelsesløse og fiendtlige mod hinanden end disse, der i Norge indvarslede den moderne Tid. Der fandtes ikke et Punkt i deres Hjerner, som tænkte paa samme Maade. — Den nye Generation havde sin egen Opfatning af Religion, af Politik, af Moral, af hele Samfundet. — Den dannede sin egen Literatur, sin egen Malerkunst og Musik. — Det var som Jorden havde spaltet sig mellem to Generationer, og der var ikke Raad for at faa slaaet Bro over.

Og desuden — selv om de havde kunnet, havde de ikke villet. De gamle raste op og saa i Sønnernes Bestræbelser kun Ugudelighed, Raahed og Uvidenhed. De unge derimod opfattede de gamles Modstand som Brutalitet og Mangel paa Forstaaelse. Og de vidste jo, at

Fremtiden var deres — saa de behøvede sagtens ikke at vige. Det gjaldt bare at holde ud — selv om man skulde være lidt Martyr engang imellem.

Paa denne Maade blev Striden saa forbitret som ingen anden Strid, der har raset i vort stridbare Land. Søn stod mod Fader, Broder mod Broder, Ven mod Ven, Familie mod Familie. Det var ikke den Gemenhed, man ikke mistænkte hinanden for og beskyldte hinanden for, — man underlagde hinandens Handlinger de laveste Bevæggrunde, — ja, hele Bundfaldet i vor Nations Karakter væltede i disse Aar op fra Dybderne. — Og naar Nationens bedste Mænd beskyldte hinanden offentlig for alskens Uredelighed, er det ikke underligt, at Smaafolk — med sin Respekt for det trykte Ord — fik nogle mærkelige Begreber om sine store Mænd. Thi naar det stod i Bladet, maatte det jo være sandt! —

Smaafolks medfødte Mistænksomhed skjød mægtig Væxt i disse Aar; — de vænnedes til at snuse efter Sjofelhed overalt; og samtidig med at man vænnedes af med at tro paa Hæderlighed hos hinanden, vænnedes man ogsaa af med at forlange saa rank en Hæderlighed hos sig selv, som man før havde gjort. —

Den Revolution, som i disse Aar hjemsøgte Norges Land, førtes ganske vist tilende uden Vaaben og Blodsudgydelse, men satte i Virkeligheden dybere Mærker, end mangen en Statsomvæltning med Brand og Borgerkrig har gjort.

Der var i det tabende Parti en Skare besynderlige Personer, hvis Harme og Had var saa vældigt, at de trak sig bort fra Verden og Livet, da de saa, at Modstanderne maatte vinde Slaget.

En Type Mennesker, som Efterverdenen for største Delen vil lære at kjende gjennem Modstandernes Skildringer.

Og dog var denne Type, som nu snart er uddød, ganske interessant, fordi den i sig havde bevaret næsten uforandrede endel Egenskaber, der var gamle og bundne til enkelte Stænder eller Slægter; snart en vis Condottiere-Type, stortalende, men ogsaa modig, sentimental, men ogsaa trofast — snart den sirlige, forsigtige, men ogsaa diplomatiske Type fra Rococoens sidste Dage. —

Først nu, efterat Revolutionen har feiet Typen væk, og vi har faaet en gemytlig, skjorteærmet Bonhomie over det hele — først nu kan vi se, at der ogsaa var noget tragisk over

disse Mennesker, som der altid er over dem, der ser, at det, de elsker, er viet Undergangen. —

— Det er altid farligt, naar gamle Embedsfolk faar Afsked. De har været vænnet til at have hele sin Dag inddelt i bestemte Perioder, og paa denne Maade gaar det ene Aar efter det andet — regelmæssig som et Urværk.

Men naar saa pludselig Regelmæssigheden afbrydes — naar der ikke er nogen Pligt, som kalder til bestemt Klokkeslæt, da gaar det hele surr for deres Hjerner. De kan slet ikke finde paa noget at fylde Tiden med, — de føler sig pludselig overflødige mellem alle dem, der endnu har det travelt, og denne sørgelige Følelse gjør, at de falder ganske sammen og bliver gamle paa kort Tid. —

Nu var det vistnok gaaet baade Aar og Dag siden Kaptein Pram og Løitnant Brager havde taget Afsked; men saa var jo Annie kommet i Huset og havde givet deres Liv Indhold.

Men nu, efterat hun var borte, var det først, de mærkede sin pensionerede Overflødighed. — Skulde de tænke sig om og sige, hvor deres gamle Venner var blevne af, opdagede de til sin Forundring, at de fleste af dem var døde, og at Resten var blevne gamle og skrøbelige. Byen var bleven en anden; der var

nye Navne paa Gadeskiltene og nye Familier, som var toneangivende. — De gamle Trærønner faldt, og flotte Murhuse reiste sig paa de gamles Ruiner. Og det var ligesom de gamle Mennesker uddøde med Rønnerne; — om det end ikke gik andre saa galt som Postmester Birchow, som døde i sin Stol den Dag, de begyndte at hugge Trærne ned paa den anden Side af Gaden, hvor det var Meningen at bygge en vældig Murkaserne. — Se, da vilde det jo ikke blive morsomt at sidde og sole sig i Krogen hos Madam Bastian; thi Kasernen vilde tage bort ethvert Gløt af Solskin og ethvert Skimt af Sjø.

«Jeg overlever det ikke,» sagde Postmesteren stadig, men det havde han saa ofte sagt ved andre Anledninger, og han havde hver Gang klaret sig galant, ja, næsten kviknet til!

Men da de begynte at hugge paa de store deilige Lindetræer tvers over Gaden, da maa han alligevel have naaet et Raseriets Toppunkt, som det ikke er Mennesker givet at overskride; thi da Madam Bastian kom ind med Middagsmaden, laa saamænd Postmesteren stendød i sin Stol og med to vidtaabne, forbitrede Øine stirrende mod Ildgjerningsmændene. —

— Nei, Christiansværn var blevet en anden

By, og der var ikke til at leve mere for en, der elskede Fred og Hygge. Kaptein Pram og Løitnant Brager satte næsten aldrig sin Fod i Byen mere, efterat Annie var reist; de vilde nødig træffe hende paa Gaden — de vilde ogsaa nødig høre hende omtalt — og en Frokost, da Korporal Andersen med grædende Taarer kom ind og fortalte, at igaaraftes havde Frøkenen holdt Tale i Arbeiderforeningen, — da havde baade Kapteinen og Løitnanten faaet sine fæleste Øine paa, og Løitnanten havde slaaet i Bordet og bedt hende passe sine egne Ting, — saa hun turde saavist aldrig mere fortælle dem om alt det forargelige, man sagde om Frøkenen. Ikke engang det, at hun skulde være forlovet med dette Menneske — denne Fredrik Schamvogel — nei, da vilde de vist tage rigtig paa Vei. —

— De to gamle Herrer havde lagt sig Kammerherrens Raad paa Hjerte: de lukkede sin Dør og lod Rakket rase udenfor. Folk begyndte at glemme disse gamle; — naar de en sjelden Gang gik gjennem Byen, stive og stramme baade i Klædedragt og Holdning, — da smilte Folk og vendte sig efter dem og sagde: «Nei, der har vi minsandten den gamle Garde! Nei, at de lever endnu da!»

De sad inde i sine Stuer Aften efter Aften og lod Tiden glide forbi og ventede ikke paa noget og glædede sig ikke til noget. De sad i hver sin Stol og taug ganske stille. — Deres Hjerner blev mere og mere sløve; det var, som hele Livet gled bort i Dunkelheden.

Nu og da kunde det hænde, at et Minde langsomt arbeidede sig frem i den enes Erindring — og det var, som hans Øine atter begyndte at faa Liv. Hvordan var det egentlig? Hvordan gik det egentlig for sig den Gang?

Han maatte spørge den anden — kan du huske det? Og langsomt kom der ogsaa Liv i hans Øine, og deres tunge, sene Stemmer klang nu en Stund ud i den store, halvtomme og halvlyse Stue. — Indtil igjen alt blev stille, og Livet i Øinene sluknede, og de sad der tause og ubevægelige som to døde.

XIV.

En Eftermiddag i Marts Maaned stod Kapteinen og stellede med sine Blomster, da Korporal Andersen kom ind i Stuen med et Brev. — Dette, at der i det hele taget kom et Brev, var allerede en Begivenhed, og at dette Brev kom udenfor den almindelige Posttid, var mere end mærkeligt. Desuden var der idag et forskrækkeligt Veir, Østenstorm og Sne, saa der maatte være noget extra paafærde.

«Hent Løitnanten, Korporal,» sagde Kapteinen og lagde væk Gartnerkniven, som han havde gaaet og stelt Blomsterne med.

Kaptein Prams Øine var i det sidste blevet svagelige, saa han maatte bruge Lorgnet, naar han skulde læse. Han fandt frem Futeralet af sin Vestelomme, tog Lorgnetten frem, tørrede den i et lidet Hanskeskind, gik hen til Vinduet for at kunne se bedre — og da han

var færdig med alle disse Forberedelser, hørte han Hans Bragers tunge Trin i Gangen.

«Her er kommet Brev, Hans,» sagde Kapteinen i en meget betænkt Tone. «Hvad ialverden kan det være?»

Løitnant Brager slæbte sig hen til en Stol; — Gigten havde taget slemt fat i hans Ben sidste Vinter, saa han bevægede sig med Møie.

«Gudbevare dig,» sagde Løitnanten. «Hvad kan det være? I sligt et Veir?»

Kapteinen havde aabnet Konvolutten — «Nu skal vi se, hvem det er fra,» sagde han og studerede Underskriften.

«Moritz Schamvogel,» læste han.

«Moritz Schamvogel,» gjentog Løitnanten. «Høist besynderligt! Skriver Moritz Brev til os — nei men læs op da Ditlev, læs op Ditlev.»

Kapteinen foldede Arket ud — myste med Øinene og begyndte:

Mine gamle Venner!

Jeg sender dette til Jer for at meddele, hvad jeg i dette Øieblik erfarer, at min Søn Fredrik Schamvogel i denne Dag bliver viet til Eders Adoptivdatter Frøken Annie Rosenberg. — Da jeg neppe antager, at de unge Mennesker har anseet det for mere nødvendigt at

underrette Jer end mig, har jeg villet sende Eder denne Billet, samtidig med at jeg meddeler Eder, at mit Smertes Bæger nu er fuldt: jeg opgiver Kampen og reiser i denne Aften bort fra mit Hjem og mit Land for aldrig mere at vende tilbage. Jeg beder Eder, mine gamle Venner, tilbringe de sidste Timer sammen med mig! Begiv Eder derfor, saasnart I faar disse Linjer, over til Byen, hvor mine Heste venter Eder for at bringe Eder op til Solberg.

Jeg har nemlig faaet den melankoliske Idé at feire denne Dag med et ensomt, men festligt Maaltid og vil ved denne Leilighed ingen andre se end Eder to gamle Venner.

Au revoir!

Eders hengivne

Moritz Schamvogel.

De læste begge Brevet igjennem flere Gange; — først den ene, saa den anden; — de kunde slet ikke forstaa dette, — dette, at Annie nu for altid var tabt for dem.

Thi lige til den sidste Tid havde de nu og da fantaseret om, at hendes Liv mellem disse Mennesker skulde blive hende uudholdeligt, — se da vilde hun nok vende tilbage til

dem, hvor hun hørte til; — og atter skulde Livet begynde — lyst og muntert som i gamle Dage. —

Men nu var alt Haab slukket; — og naar hun tog dette sit Livs store Skridt, gad hun ikke engang underrette sine gamle Onkler.

Der begyndte at pible lidt Bitterhed mod hende op fra Hjertebunden; — nei! dette havde de dog ikke fortjent! Dette var ondt gjort af hende; — og de gik hver til sit for ikke at røbe for hinanden, hvilket Indtryk Nyheden havde gjort paa dem.

De klirrende Sporer, den stramme Uniform — al denne uvante Pragt gjorde dem begge helt ungdommelige. Der var nu gaaet Aar og Dag, siden de havde været i fuld Gala, saa de følte det nu som noget behageligt at komme i Pudsen igjen.

«Man glemmer jo ganske, hvem man er,» sagde Hans Brager. «Man gaar her og faar Gigt og anden Usselhed og husker ikke, hvem man igrunden er.»

Og han stampede med sin syge Fod for rigtig at vise, hvilken Kar han var.

«Men en Erindring burde hun dog faa fra os,» sagde Ditlev. — «Hun kan glemme os ved en saadan Anledning; men vi kan umulig glemme hende.»

«Naa — du mener, at vi bør sende hende en Present? — Kjære — tror du da ikke, at hun vil optage det som en hel Fornærmelse. — Jeg forstaar ikke Ungdommen mere — men Gud ved!»

«Det er ikke urimeligt,» svarede Ditlev Pram og saa meget tankefuld ud. «Men vi maatte da kunne finde paa noget andet, som paa en smuk Maade meddelte hende, at vore Tanker er hos hende paa denne Dag.»

«Jeg er bange for, at hvert Livstegn fra vor Side vil blive udlagt som en Bebreidelse» — mente Hans Brager.

«Om vi sendte hende Blomster! Om vi sendte hende alle de Blomster, der findes i Stuerne. Der er netop saa mange vakre Roser; det er jo fra Tante Lauras Rosentræer, som hun selv har drevet frem — og det kan hun dog umulig tage ilde op.»

«Det var altid en Idé,» sagde Hans Brager. «Man kan jo sagtens forsøge.»

Og saa begav de sig begge hen til Vinduerne for at inspicere Blomsterne og udvælge dem, der var værdige til Annies Buket. Saa skar de løs; men da de skulde binde det hele sammen, gik det rent galt, og Korporal Andersen maatte tilkaldes; thi Korporal Andersen

var virkelig mageløs til saadan at fixe alt sammen og gjøre det net. Og da Korporalen havde stelt med Blomsterne en Stund under begge Officerernes alvorlige og kritiske Opsigt, blev de endelig erklæret for at være aldeles nydelige, og at selv ikke Gartner Olsen inde i Byen kunde skaffe dem bedre paa denne Aarstid.

Det blev nu bestemt, at Korporalen skulde være med for at overrække Buketten og spørge, om de to Onkler fik Lov til at hilse paa Annie og gratulere hende.

Saa begav de sig afsted.

Det var ikke saa let at stolpe sig frem imod Stormen og gjennem al denne Sne — især voldte det Løitnanten Besvær at bevare sin berømte Holdning; thi Gigten tog stundom rigtig ordentlig fat i ham. Men han holdt sig tapper — brummede bare rasende en Gang imellem, naar Smerterne blev for gale.

Og da de sad inde i Kammerherrens godt tillukkede Kareth, følte de sig rigtig som i Abrahams Skjød.

Korporal Andersen konfererede lidt med Kusken, og Kusken vidste god Besked om Bryllupet; det skulde feires som en offentlig Fest oppe i Arbeiderforeningen.

Saa kjørte de til Arbeiderforeningen, og

Korporal Andersen klatrede ud med sin Buket indhyllet i Silkepapir og dernæst i en hvid Serviet. — Hun blev længe borte, og de to gamle Kavalerer sad imidlertid og hostede af Spænding; — vilde hun tage imod Buketten? Og vilde de faa Tilladelse til at hilse paa hende?

— Endelig kom Korporalen tilbage, og paa hendes Holdning kunde man strax se, at hun ikke kom med glædelige Nyheder.

«Naa, Korporal —?»

«Har De Blomsterne med tilbage, Korporal?»

«Ja,» svarede Korporalen med ynkelig Stemme. «Jeg traf bare Brudgommen, og han var saamænd bare grov.»

«Kjør væk, Kusk,» kommanderede Hans Brager. — «Hvad mener den Knægt? Jeg skal tale med ham imorgen. — — Uforskammet. — Uforskammet — —» men i det samme rykkede Gigten ham i Foden, saa han fór sammen og bandede saa smaat.

«De saa slet ikke noget til Bruden, Korporal?» spurgte Ditlev Pram, mens de alle tre kjørte opover mod Solberg.

«Nei, Bruden var vist ikke kommen. Jeg spurgte efter hende, men saa kom Brudgom-

men og spurgte, hvad der var paafærde, og hvem det var, som vilde tale med Bruden. Og saa sagde jeg jo, hvad mit Ærinde var. Men saa blev han bare sint og skjændte og sagde, at han ikke vilde vide af sligt — og alt saadant — —»

Hans Brager sad bare og knurrede; hvad enten det nu var af Raseri eller af Smerte, var ikke godt at vide.

Men Ditlev Pram sagde rolig: «Tag vare paa Buketten, Korporal. Der kunde endnu være noget at bruge den til.»

I det samme svingede Karethen ind foran Solbergs brede Trappe. Det lyste og skinnede fra mange festlige Vinduer ud i det traurige Sneveir.

* * *

Kammerherre Schamvogel var tilsyneladende munter som en Ungdom.

«Velkommen, kjære gamle Kamerater! Vi lægger vore Sorger fra os udenfor. Herinde i mine Stuer har ingen Lov til at bringe med noget ubehageligt.»

Men det kunde ikke negtes, at begge Officererne var lidt dystre; — især var Løitnanten bister.

«Nu, min gode Hans. Op med Humøret! Du ser formelig sulten ud. Er det Hunger, som plager dig, skal du minsandten snart blive munter. Skal vi kanske gaa tilbords strax? Maa jeg tillade mig at engagere Gjæsterne? Ja, Selskabet er ikke større — men saa meget mere udsøgt. Gammelt ædelt Blod, mine Herrer. Hehe! — — Det er sjelden Vare, sjelden Vare i vort demokratiske Samfund.»

Der var noget forceret ved Kammerherrens Spøg og noget krampagtigt over hans Latter, og de to Officerer følte sig ikke vel tilmode, selv da de sad ved det prægtige Middagsbord, som virkelig bugnede af Skjønhed og Rigdom.

Men efterhaanden bredte dog al den gyldne Vin et mildt Slør over deres Sorg; de glemte saa halvt, i hvilken sørgelig Anledning de sad her.

Da de var komne til Champagnen, reiste Kammerherren sig — hans Ansigt var nu fuldt af Alvor og Ærbødighed.

Han tillod sig at udbringe Hans Majestæt Kongens Skaal.

Og de to gamle Officerer fór op i det strammeste Givagt, drak sine Bægere tilbunds, raabte Hurra, saa det rungede, og

satte sig saa med truende Miner ned i Stolene igjen.

En Stund efter reiste Ditlev sig og udbragte Værtens Skaal. Takkede ham, fordi han havde villet se dem netop idag, takkede ham for Venskabet i Ungdommens Aar og for Trofastheden nu, da de alle var blevne gamle — —

— Der nærmede sig den Stund, da det maatte nævnes, dette de alle forsøgte at skyve fra sig, men som dog altid mumlede dybt nede i deres Hjerter.

Og da Kammerherren reiste sig igjen, troede de to, at nu kom det.

Men det kom ikke. Kammerherren talte om deres fælles Minder, om Ungdommens Tider, da de alle gik ud i Livet med Idealer og store Haab. Han talte smukt og bevæget, og begge de to andre blev ogsaa bevægede; men da Talen var færdig, saa de paa hinanden — forundrede og urolige.

Tilsidst reiste Hans Brager sig og sagde, at Øieblikket var kommet, da man burde drikke et Glas for de to unge, hvis Liv idag knyttedes sammen —

«Ja, ja» — raabte Kammerherren — «lad os drikke et Glas for dem, men saa intet

videre. Har vi ikke lovet hinanden at holde Ubehagelighederne borte? Lad os tænke paa dem imorgen, — men iaften vil vi være glade. Altsaa et Glas for de Unge og for deres Lykke. Skaal!»

Men da Skaalen var drukket, opstod der en tung Stilhed — ak nei! Ubehagelighederne lod sig nok alligevel ikke kommandere væk.

Da begyndte Kammerherren pludselig at synge. Og hans Stemme var saa mærkværdig blank og myg og høi, — det var den guldlokkede Moritz' Stemme, slig som de erindrede den fra fjerne Tider:

«Våren kommer: Fogeln qvittrar, Skogen löfvas, Solen ler,
och de löste Floder dansa sjungande mot Hafvet ner.
Glödande som Frejas Kinder tittar Rosen ur sin Knopp,
och i Menskans Hjärta vakna Lefnadslust och Mod och Hopp.

Han sang og sang — i en egen Fortvivlelsens Begeistring —; og hans Sang rev efterhaanden de to andre med, — deres Stemmer begyndte at brumme, først ganske lavmælt og nynnende — men siden høiere og høiere, indtil de stod op allesammen med tindrende Øine og hævede Bægre og sang og sang, saa det rungede i Salen.

Da det sidste Vers var sunget, klinkede Kammerherren paa sit Glas.

«Venner, Kamerater! Dette er Afskedens Stund. Dette er den sidste Fest, vi feirer sammen her i Livet. Imorgen er jeg langt herfra. Jeg reiser som en slagen Mand; jeg har kjæmpet, og jeg har tabt; jeg reiser langt bort herfra, og jeg er som død for Eder og for Alverden.

Ingen skal se mig som en slagen Mand; — den Triumf under jeg dem ikke. Vi skal dog vise Verden, at vi kan leve Livet som Aristokrater lige til vor sidste Stund.

Venner, Kamerater fra Ungdommens Dage! Lad vor sidste Fest blive vakker — Bibimus! —»

— — Lysene brændte langsomt ned i Stagerne, og Stormen fór hylende rundt det store Hus, hvor alle Stuer var skinnende lyse, men mennesketomme; — kun i et Rum sad der tre gamle Herrer og sang sin Ungdoms Melodier og vidste, at snart var det hele forbi.

* * *

Sent paa Nat kom Dampskibet, tilsneet og forkjølet, og hylte sørgelig ud i Mørket. Kammerherrens Karosse havde allerede længe

ventet paa Bryggen; — nu blev Vogndøren aabnet, og de tre Herrer stampede sig møisommelig Vei frem gjennem Snefonnerne.

Den ene Kuffert efter den anden blev stablet ombord — saa ringte Dampskibsklokken hastig de tre Slag; — en pelsklædt Herre stod ved Styrbords Lanterne og vinkede, og to svære Skikkelser stod igjen paa Bryggen og stirrede efter Skibet, som gled længer og længer ud i Mørket, indtil Snefoget viskede de sidste Lysprikker bort.

Og Bryggen laa der dobbelt trist og øde.

De begyndte at gaa opover Gaden; — saa stansede Løitnanten pludselig.

«Blomsterne!» brølte han gjennem Sneveiret. «Har du husket Blomsterne?»

«Her er de,» svarede Ditlev og stak Haanden ind under sin Vaabenkjole. «Og ved du, hvad vi vil gjøre med dem? Nu i denne Stund gaar vi op til Bodil og Laura og lægger Annies Blomster hos dem.»

Opspilede som de begge var — af Sorg og Vin, af Sang og Minder — gik de strax afsted. Hans tog Ditlev under Armen; han rankede sig rigtig og glemte ganske sin syge Fod, og tilslut sang han saamænd noget vildt, usammenhængende noget.

«Hører du?» sagde han til Ditlev. — «Hører du den forunderlige Dur, som er i Stormen. Det er som Trommer, Ditlev. — Hører du Trommerne — —?»

Og der kom over dem en vild Lystighed — «Hei! hvor Krigsmusiken klinger. Til Kamp — til Kamp! — Hei!» Frem stormede de, saa Sneen fossede om deres brede Rytterstøvler; — kun langsomt og lidt efter lidt feiedes atter Sporene ud. —

Men da de kom op paa Kirkegaarden, blev de stille igjen. Her blandt alle de Døde, her hørte Krigsmusiken op, og her var bare en evindelig, søvndyssende Smaapuslen mellem Træernes Grene, en evindelig, mystisk Lyd, der gjorde dem ganske lavmælte.

Endelig fandt de Gravene; — de var vistnok ganske nedsneede, men lige ved stod der et Monument, som de kjendte, og de gik nu hen til dette og lagde Blomsterne i Sneen der, hvor de vidste, Graven maatte være.

«I Jesu Navn!» sagde Ditlev. «Kjære Laura! Kjære Bodil! Her kommer vi til Jer ved Nattetid for at smykke Eders Grave paa lille Annies Hædersdag.»

Hans Brager havde sat sig ned i Sneen; nu satte Ditlev sig ved hans Side. En mægtig

Træthed overvældede dem — Reaktionen efter den lange, anstrengende Dag. — — —

«Nu maa vi gaa igjen,» mumlede Ditlev efter en Stunds Forløb. «Nu maa vi gaa, Hans!»

Men Hans svarede utydelig: — «Hører du nu igjen Musiken — Krigsmusiken. — Og Trommerne —»

— — «Hans — hører du — Hans — —»

Den evindelige, søvndyssende Smaapuslen holdt aldrig op, og de fine Snekorn dækkede lidt efter lidt de røde og gule Roser. — De lagde sig ogsaa i de gamle Officerers Barter og Øienbryn; — og de havde god Tid dertil; thi den gamle Garde sad ganske stille og rørte sig ikke mere.

